

VISOKA ŠOLA ZA VARSTVO OKOLJA

DIPLOMSKO DELO

**IDEJNI PROJEKT EKOLOŠKEGA
KMETOVANJA IN TURIZMA NA RANČU
BURGER, VENIŠE**

MANUELA DROFELNIK

VELENJE, 2018

DIPLOMSKO DELO

**IDEJNI PROJEKT EKOLOŠKEGA
KMETOVANJA IN TURIZMA NA RANČU
BURGER, VENIŠE**

MANUELA DROFELNIK
Varstvo okolja in ekotehnologije

Mentorica: doc. dr. Marta Svetina Veder

VELENJE, 2018

Na podlagi Diplomskega reda izdajam naslednji

SKLEP O DIPLOMSKEM DELU

Študentka Visoke šole za varstvo okolja **Manuela Drofelnik** lahko izdela diplomsko delo z naslovom v slovenskem jeziku:

Idejni projekt ekološkega kmetovanja in turizma na Ranču Burger, Veniše.

Naslov diplomskega dela v angleškem jeziku:

Project concept of ecological agriculture and tourism at the Ranch Burger, Veniše.

Mentorica: **doc. dr. Marta Svetina Veder.**

Diplomsko delo mora biti izdelano v skladu z Diplomskim redom VŠVO.

Pouk o pravnem sredstvu: zoper ta sklep je dovoljena pritožba na Senat VŠVO v roku 8 delovnih dni od prejema sklepa.

Izr. prof. dr. Boštjan Pokorny
dekan

Visoka šola za varstvo okolja

Irg mladosti 7 | 3320 Velenje

t: 03 898 64 10 | f: 03 89864 13 | e: info@vsvo.si

www.vsvo.si

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisana Drofelnik Manuela, z vpisno številko 34140010, študentka dodiplomskega študijskega programa Varstvo okolja in ekotehnologije, izjavljam, da sem avtorica diplomskega dela z naslovom Idejni projekt ekološkega kmetovanja in turizma na ranču Burger, Veniše, ki sem ga izdelala pod mentorstvom doc. dr. Marte Svetina Veder.

S svojim podpisom zagotavljam, da:

- je predloženo delo moje avtorsko delo, torej rezultat mojega lastnega raziskovalnega dela;
- da oddano delo ni bilo predloženo za pridobitev drugih strokovnih nazivov v Sloveniji ali tujini;
- da so dela in mnenja drugih avtorjev, ki jih uporabljam v predloženem delu, navedena oz. citirana v skladu z navodili VŠVO;
- da so vsa dela in mnenja drugih avtorjev navedena v seznamu virov, ki je sestavni element predloženega dela in je zapisan v skladu z navodili VŠVO;
- se zavedam, da je plagiatorstvo kaznivo dejanje;
- se zavedam posledic, ki jih dokazano plagiatorstvo lahko predstavlja za predloženo delo in moj status na VŠVO;
- je diplomsko delo jezikovno korektno in da je delo lektorirala Nataša Bele, prof. slov. in univ. dipl. spl. jez.;
- da dovoljujem objavo diplomskega dela v elektronski obliki na spletni strani VŠVO;
- da sta tiskana in elektronska verzija oddanega dela identični.

Datum: ____ . ____ . _____

Podpis avtorice: _____

ZAHVALA

Zahvaljujem se profesorici doc. dr. Marti Svetina Veder za mentorstvo, spodbude in vsa strokovna usmerjanja ter nasvete pri pisanju diplomskega dela.

Hvala tudi lastniku in vodjema Ranča Burger, Veniše za vse posredovane podatke in pomoč pri pisanju diplomskega dela.

Posebna zahvala gre mami in pokojnemu očetu, ki sta me pripeljala pred dejstvo, da se ne učim za šolo, ampak za življenje.

Hvala pa tudi vsem najbližjim za vso podporo, spodbudo in vero vame. Predvsem hvala fantu Primožu za vse spodbudne besede, podporo in pomoč pri pisanju diplomskega dela.

IZVLEČEK

Za pisanje diplomskega dela z naslovom Idejni projekt ekološkega kmetovanja in turizma na Ranču Burger, Veniše sem se odločila zaradi velike želje po spremembi ranča v ekološki ranč ter zaradi povečanja števila ekoloških kmetovalcev in turističnih ponudnikov v Zgornji Savinjski dolini. Prvič sem se s pisanjem projekta srečala v 2. letniku Visoke šole za varstvo okolja in ekotehnologije, pri predmetu Okoljski tehnološki projekti, kar mi je bilo izredno zanimivo in uporabno.

Glede na obseg Slovenije je ekoloških kmetij veliko, manj pa je tudi turističnih. Med temi jih je izredno malo prepoznavnih. Nikjer v Sloveniji pa ni kmetije, ki bi ponujala različne vsebine za ozaveščanje o okolju, kmetijstvu in turizmu skupaj. Kljub pereči problematiki žal ljudje še vedno premalo cenijo pomen ekologije za našo prihodnost.

Posestvo Ranča Burger ima bogat naraven potencial in uveljavljeno ime za izvedbo dotičnega projekta, saj se na njem že ukvarjajo s konjeništvom in turistično dejavnostjo. Ranč ima velike neizkoriščene površine (gozdovi, travniki, gospodarska poslopja) ter ogromno možnost za dejansko uresničitev projekta v prihodnjih letih. Težava je, da je v trenutnem stanju veliko prostora neuporabnega in ne prinaša dobička. Turistični del ranča ni zelo okoljsko ozaveščen, kar bi lahko s tem idejnim projektom uredili oziroma izboljšali. Izboljšala bi se tudi zaposljivost in seveda višina letnega dohodka, saj bi se promet povečal. S projektom bi se ustvaril privlačen naraven in razgiban prostor za preživljanje prostega časa in druženje, ki bi privabljal vse generacije, ne samo iz našega okoliša in države.

V delu sem naredila idejni projekt z vsemi ključnimi vsebinami za dejansko izvedbo le-tega. Projekt vključuje plan dela s časovnim načrtom, finančni načrt, kadrovski načrt in vse ostale opisne podatke.

Tako bi v smislu ekološkega kmetovanja na ranču povečali gospodarsko poslopje, v katerem bi bili mlekarna in bioplinska naprava. Spremenila bi se raba tal kmetijskih površin, ustvarili pa bi tudi sprehajalni park z zeliščnim vrtom. V smislu ekološkega turizma bi se po ekoloških standardih prenovil gostinski objekt, v katerem bi ustvarili tudi ekološko naravnano gostinsko ponudbo ter različna izobraževanja in delavnice v zvezi z ekološkim kmetovanjem in turizmom.

KLJUČNE BESEDE: idejni projekt; ekološko kmetovanje; ekološki turizem; Ranč Burger, Veniše.

ABSTRACT

For writing final thesis with title Project concept of ecological agriculture and tourism at the Ranch Burger, Veniše, I decided, because of big wish to change the ranch into the ecological farmers and tourism providers in the Zgornja Savinjska valley. With project writing I first met in the 2nd year of the College of Environmental Protection and Ecotechnology in the course of Environmental Technology Projects, which was extremely interesting and useful to me.

Considering the size of Slovenia, there are many ecological farms, but only few are also tourism ones. Among these, there are only few of them that are recognizable. However, now here in Slovenia there is not a farm which has various content for environmental awareness, agriculture and tourism together. Unfortunately, despite the pressing issues, people still do not appreciate the importance of ecology for our future.

The Ranch Burger has a big natural potential for the implementation of the project, since it deals with horses and tourism activities. The ranch has large unexploited areas (forests, meadows, commercial buildings) and a huge opportunity for the actual realization of the project in the following years. The problem is that in the current situation a lot of space is useless and does not bring profit. The tourist part of the ranch is not very environmentally aware, which could be improved with this conceptual project. It would also improve employability and, of course, the level of annual income. With project we would create an innovative, diverse space for leisure and socializing that would attract all generations not only from our environment and state.

In the final thesis, I made a conceptual project with all the key data for the actual implementation. The project includes a work plan with a schedule, a financial plan, an employees plan and all other descriptive data.

Thus, in terms of organic farming at the ranch, an economic facility would be enlarged, where there would be dairy as well as the biogas plant. The use of agricultural land would change, and a walking park with a herbal garden would be created. In terms of ecological tourism, a restaurant - hotel facility would be refurbished according to ecological standards in which we would also create an ecologically – oriented catering offer, as well as various education and workshops related to organic farming and tourism.

KEY WORDS: conceptual project; ecological agriculture, ecological tourism; ranch Burger, Veniše.

KAZALO VSEBINE

KAZALO SLIK.....	XII
KAZALO GRAFOV	XII
KAZALO PREGLEDNIC	XII
1. UVOD	1
2. NAMEN IN CILJ.....	3
3. HIPOTEZE.....	3
4. TEORETIČNA IZHODIŠČA	5
4.1. Ekološko kmetovanje.....	5
4.1.1. Ekološko kmetovanje v svetu.....	5
4.1.2. Ekološko kmetovanje v Sloveniji	10
4.2. Ekološki turizem	15
4.2.1. Ekološki turizem v svetu	16
4.2.2. Ekološki turizem v Sloveniji.....	18
5. METODE DE LA.....	21
6. SVARNA IZHODIŠČA.....	23
6.1. Trenutno stanje posestva.....	23
6.2. Predlog razvoja ranča.....	24
6.2.1. Predlog ekološkega kmetovanja	24
6.2.2. Predlog ekološkega turizma.....	30
7. PRIMERI DOBRE PRAKSE.....	35
7.1. V Sloveniji – Ekološka kmetija Uranjek (»Pri Baronu«).....	35
7.2. V tujini – Ekološka kmetija Bergi (»Bergi Agrotourism Company«).....	37
8. IDEJNI PROJEKT	41
8.1. Ideja projekta.....	41
8.2. Splošni cilji.....	41
8.3. Specifični cilji	41
8.4. Osnovni podatki projekta	42
8.5. Predvideni partnerji projekta	42
8.6. Predvideni investitorji projekta	43
8.7. SWOT analiza	44
8.8. Plan dela	47
8.9. Opis aktivnosti projekta.....	50
8.10. Finančni načrt projekta	60
8.11. Kadrovski načrt projekta.....	62
8.11.1. Naloge posameznega kadra	63
8.12. Vodenje projekta	65

8.13.	Promocija projekta	66
8.13.1.	Predlog oblike posamezne promocije.....	66
9.	REZULTATI	69
10.	ZAKLJUČEK	71
11.	SUMMARY	73
12.	VIRI IN LITERATURA	75
13.	PRILOGE	79

KAZALO SLIK

Slika 1: Geografska razdelitev ekoloških kmetijskih zemljišč v svetu 2015.....	6
Slika 2: Logotipa kontrolnih organizacij za pridobitev ekološkega certifikata	13
Slika 3: Logotip kontrolne organizacije Bureau Veritas za predelavo pri pravnih osebah	13
Slika 4: Evropski znak za "ekološko".....	13
Slika 5: 3D primer podaljšanja gospodarskega poslopja	24
Slika 6: Območje ranča z označenimi mejami	26
Slika 7: Označena lokacija parka z zeliščnim vrtom	28
Slika 8: 3D primer ureditve zeliščnega vrta	28
Slika 9: Lokacija bioplinske naprave	29
Slika 10: 3D primer kozolca z recikliranim steklom.....	32
Slika 11: Pridelki in predelani proizvodi ekološke kmetije "Pri Baronu".....	36
Slika 12: Proizvodi ekološke turistične kmetije "Bergi"	38
Slika 13: Črna sicilijanska čebela "Ape Nera Sicula"	38
Slika 14: Svetilke na solarno napajanje podjetja Velog	55
Slika 15: Zunanji zabojnik za ločevanje odpadkov podjetja Kremen.....	55
Slika 16: Primer stare laterne.....	56
Slika 17: Reklamni material – zvezek iz recikliranega papirja in pisalo.....	67
Slika 18: Reklamni material – majice z grbom Ekološkega ranča Burger, Veniše	67

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Rast obsega ekoloških kmetijskih zemljišč v svetu v obdobju 1999–2015.....	6
Graf 2: Države z največjim deležem ekoloških kmetijskih zemljišč 2015	7
Graf 3: Ključne poljščine v svetu	7
Graf 4: Ključni trajni nasadi v svetu	8
Graf 5: Raba ekoloških kmetijskih zemljišč po svetu 2015	8
Graf 6: Procent pridelovalcev po posameznih celinah 2015.....	9
Graf 7: Deset držav z največjim številom ekoloških pridelovalcev 2015	9
Graf 8: Število ekoloških kmetij in ekoloških zemljišč v kontroli ekološkega kmetovanja	11
Graf 9: Struktura in obseg obdelovalnih zemljišč (ha), vključenih v kontrolo.....	12
Graf 10: Vodilne države v ekološkem turizmu	16

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1: Število ekoloških kmetij in ekoloških kmetijskih zemljišč v kontroli ekološkega kmetovanja	10
Preglednica 2: Struktura in obseg obdelovalnih zemljišč (ha), vključenih v kontrolo.....	11
Preglednica 3: SWOT analiza idejnega projekta ekološkega kmetovanja in turizma na Ranču Burger, Veniše.....	44
Preglednica 4: Faze in aktivnosti razdeljene glede na čas trajanja in zadolžene za posamezno aktivnost	47
Preglednica 5: Razdeljeni kazalniki in mejniki glede na faze in aktivnosti plana dela	50
Preglednica 6: Finančni načrt Ekološkega ranča Burger, Veniše za obdobje 2 let	60
Preglednica 7: Kadrovski načrt za obdobje razvoja Ekološkega ranča Burger	62
Preglednica 8: Opisna tabela finančnega načrta	79
Preglednica 9: Prikaz plačilnih razredov za zaposlen kader	83
Preglednica 10: Preglednica bruto urne podstavke	84

1. UVOD

Ekološko kmetijstvo je kmetovanje v povezavi z naravo. V ekološkem kmetijstvu se uporabljajo tehnike gnojenja in program vzreje, ki se ne zanašajo na topna kemična gnojila, umetne genske spremembe ali na herbicide in pesticide. Organsko kmetovanje je glavna vrsta ekološkega kmetovanja, z nizom standardov, ki so priznani po vsem svetu. V mnogih državah ga imenujejo tudi biološko kmetovanje.

V razvitem svetu se vse bolj kažejo pomanjkljivosti intenzivne živinoreje in poljedelstva. Pojavljajo se ekološki problemi, ki so posledica intenzivnega kmetijstva. Umetna gnojila in fitofarmacevtska sredstva so eni največjih onesnaževalcev okolja. V biomasi organizmov je vedno večja količina pesticidov, njihova proizvodnja pa se še vedno povečuje. Tudi škodljivcev je vedno več, saj je porušeno naravno ravnotežje. V hrani je vedno manj hranilnih snovi in zato je hrana biološko siromašnejša. Zato v svetu in v Evropi obseg ekološkega kmetovanja nenehno narašča. Pomembno pa je dejstvo, da Evropska unija ekološkemu kmetovanju posveča vedno večjo politično pozornost.

Glede na obseg Slovenije je ekoloških kmetij veliko, manj pa je tudi turističnih. Med temi jih je izredno malo prepoznavnih. Nikjer v Sloveniji pa ni kmetije, ki bi ponujala različne vsebine za ozaveščanje o okolju, kmetijstvu in turizmu skupaj. Kljub pereči problematiki žal ljudje še vedno premalo cenijo pomen ekologije za našo prihodnost. Cilj, da ljudi oz. turiste ekološko osvestimo, je glavni namen idejnega projekta »Ekološko kmetovanje in turizem na Ranču Burger, Veniše«.

Ekološki turizem je koncept turizma, ki je prijazen do okolja ali tako imenovana sinteza med turističnimi in ekološkimi dejavnostmi na kmetiji. Kot sinonime za turizem poznamo tudi različne izraze, kot so: zeleni, odgovorni, alternativni, kakovostni, trajni ali ekološko vzdržljivi turizem. Večina prebivalstva Slovenije in sveta meni, da je ekološki turizem sprehod skozi še relativno nedotaknjene kmetije, kjer si lahko ogledajo prostoživeče živalstvo, rastlinstvo kot tudi način življenja domačinov.

Za odgovornejšo obliko turizma je Hetzer (1965, v Fennell, 2008, str. 17) definiral štiri temelje:

- Majhen vpliv na okolje,
- Velike ekonomske koristi za narod države gostiteljice,
- Majhen vpliv in veliko spoštovanje kultur gostiteljev,
- Veliko »rekreacijsko« zadovoljstvo sodelujočih turistov.

Vendar pa je majhen vpliv na okolje načeloma že skoraj velik, saj se ponudniki turizma večinoma nagibajo k dobičku in ne k majhnim vplivom na okolje. Zato je potrebno pri dotičnem projektu poiskati načine, ki bi omogočali pozitiven vpliv turizma na okolje in bi bil njegov negativen vpliv najmanjši oziroma nič.

Na Ranču (beseda ranč pomeni: »turistična kmetija, kjer se ukvarjajo z živinorejo in je v ponudbo navadno vključena možnost jahanja« (Slovar novejšega besedja slovenskega jezika, 2014)) Burger se v prihodnosti nameravajo poleg sedanje dejavnosti – turizma ukvarjati tudi z ekološkim kmetijstvom. Ideja je namreč, da postane obstoječi ranč, ki je že turistično prepoznaven, tudi ekološko usmerjen in samooskrben. Ekološko kmetovanje na ranču bi temeljilo na dinamični naravni interakciji: tla – rastline – živali – človek. Za pospeševanje pridelave zato ne bi uporabljali lahkotopnih rudninskih gnojil in drugih sintetičnih pripravkov za varstvo rastlin.

Posestvo Ranča Burger ima bogat naraven potencial za izvedbo dotičnega projekta, saj se na njem že ukvarjajo s konjeništvom in turistično dejavnostjo. Ranč ima velike neizkoriščene površine (gozdovi, travniki, gospodarska poslopja) ter ogromno možnost za dejansko uresničitev projekta v prihodnjih letih. Težava je, da je v trenutnem stanju veliko prostora neuporabnega in ne prinaša dobička. Turistični del ranča ni zelo okoljsko ozaveščen, kar bi lahko s tem idejnim projektom uredili oziroma izboljšali. Izboljšala bi se tudi zaposljivost in seveda višina letnega dohodka, saj bi se promet povišal. S projektom bi se ustvaril inovativen, razgiban prostor za preživljanje prostega časa in druženje, ki bi privabljal vse generacije, ne samo iz našega okoliša in države.

2. NAMEN IN CILJ

Namen diplomskega dela je izdelava in priprava idejnega projekta za ekološko kmetovanje in turizem na ranču. Namen je posodobiti in obnoviti že obstoječi kmetijsko-turistični objekt z vsemi pripadajočimi dejavnostmi na Ranču Burger, Veniše, ki trenutno obsega rejo konjev s pripadajočim gospodarskim poslopjem ter gostinskim objektom oziroma hotelom. S pomočjo idejnega projekta bi se oblikovale ideje in akcijski načrt, kako bi se ranč lahko preusmeril v ekološko kmetovanje in turizem. S projektom bi se ustvaril privlačen in razgiban naraven prostor za preživljanje prostega časa in druženje. Cilj je privabiti ekološko ozaveščene goste vseh generacij, domet gostov pa bi bil lokalni in globalni.

Glavni cilj oziroma končni rezultat diplomskega dela bo idejni projekt, ki ima realno osnovo in stvarni cilj obnove turističnega ranča. Izdelal se bo projektni predlog, ki bo zajel obnovo infrastrukture, ureditev okolice in uvedel nove usmeritve v ekološko kmetijstvo in turizem za namen samooskrbe.

3. HIPOTEZE

V delu postavljene hipoteze (raziskovalna vprašanja) so sledeče:

H1: Ranč Burger, Veniše je turistično prepoznan v lokalnem, slovenskem in mednarodnem okolju.

H2: Ranč Burger, Veniše ima naravni potencial za izvedbo razvojnega projekta »Ekološko kmetovanje in turizem na Ranču Burger, Veniše«.

H3: Izvedba projekta »Ekološko kmetovanje in turizem na Ranču Burger, Veniše« bi omogočila nova delovna mesta in prispevala k večji razvitosti občine na področju zaposlovanja.

4. TEORETIČNA IZHODIŠČA

4.1. Ekološko kmetovanje

Definicija ekološkega kmetovanja (Evropska komisija, Kmetijstvo in razvoj podeželja, Ekološko kmetijstvo, 2018): Ekološko kmetovanje je način pridelave hrane, ki spoštuje naravne življenjske cikle. Zmanjšuje človeški vpliv na okolje in deluje čim bolj naravno, v skladu s cilji in načeli, vključno z naslednjimi:

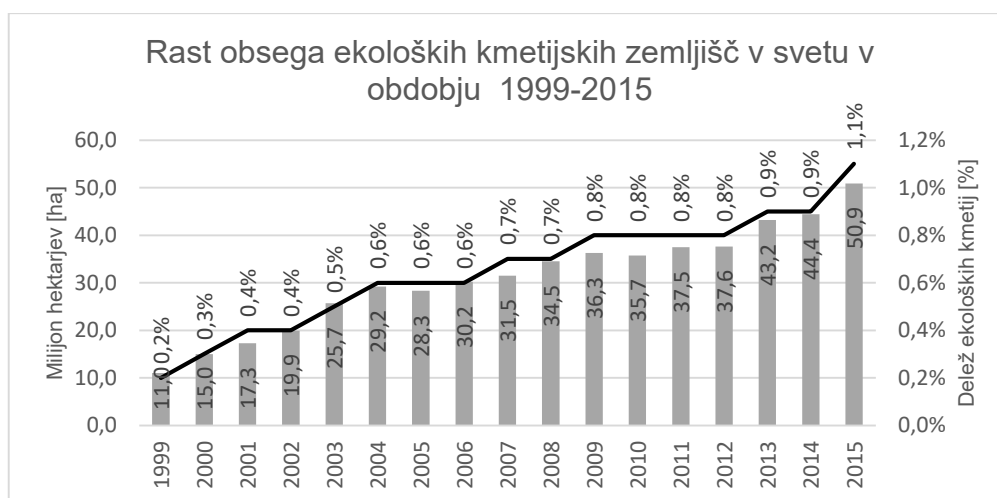
- Kolobarjenje za učinkovito rabo tal,
- Kemični pesticidi, sintetična gnojila, antibiotiki in druge snovi so omejeni,
- Prepovedani so gensko spremenjeni organizmi (GSO),
- Ponovna uporaba stranskih produktov proizvedenih na kmetiji, na primer gnoj za gnojenje,
- Uporaba rastlinskih in živalskih vrst odpornih na bolezni in prilagojenih lokalnemu okolju,
- Živinoreja na prostem ter prehranjevanje živine z ekološko krmo in
- Način vzreje je prilagojen posameznim živalskim vrstam.

4.1.1. Ekološko kmetovanje v svetu

V zgodnjih tridesetih ter štiridesetih letih prejšnjega stoletja se je v kmetijstvu pričelo pojavljati ekološko razmišljanje, predvsem zaradi večje uporabe mineralnih gnojil. Za očeta ekološkega kmetovanja velja Sir Albert Howard. V Združenih državah Amerike je njegovo delo nadaljeval J. I. Rodale, v Veliki Britaniji Eve Balfour ter številni drugi po vsem svetu. Sprva je ekološko kmetovanje predstavljalo zelo majhen delež kmetijstva, vendar pa sedaj, predvsem v Evropi, hitro narašča. Zanimanje za ekološko kmetovanje se je znatno povečalo, ko se je povečala skrb za varovanje okolja. Vladne subvencije in višje cene so v preusmeritev spodbudile veliko število kmetij (Rathke in sod., 2002).

Že leta 1970 so se lahko ekološki kmetje prostovoljno vključevali v zasebna združenja. Načrtovanje smernic za ekološko pridelavo in predelavo so vlade pričele načrtovati v osemdesetih letih prejšnjega stoletja. Prvi zakonodajni standard, ki je bil razvit za Evropsko unijo in je določal standarde za 12 držav in Veliko Britanijo, je bil s strani Evropske unije sprejet v devetdesetih letih. Po sprejetju standarda v Evropski uniji je sledila Japonska z uvedbo svojega programa leta 2001. V letu 2002 so tudi Združene države Amerike ustanovile Nacionalni ekološki program. V letu 2005 je IFOAM (»The Institute of Association Management, Mednarodna zveza gibanj za ekološko kmetijstvo«) napisala načela za ekološko kmetovanje, ki naj bi predstavljala mednarodne smernice za certificiranje. Več kot 60 držav je v letu 2007 sprejelo predpise s področja ekološkega kmetovanja (Stanhill, 1990).

Graf 1 prikazuje, da se je leta 1999 ekološko kmetijstvo izvajalo na 11 milijonih hektarjev zemlje po vsem svetu. Do leta 2015 se je število povzpelo na 50,9 milijonov hektarjev v 179 različnih državah, z več kot 80 milijardami ameriških dolarjev dobička (Willerand Lernoud, 2017).

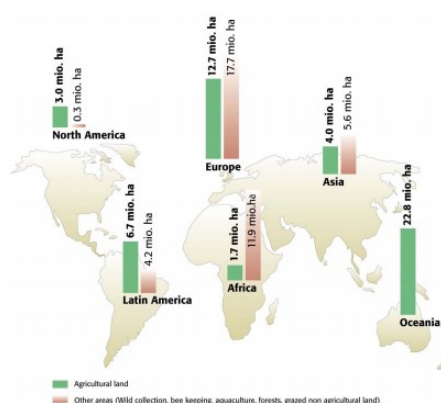
Graf 1: Rast obsega ekoloških kmetijskih zemljišč v svetu v obdobju 1999–2015

Vir: FiBL, 2017

- Geografska porazdelitev**

Slika 1 prikazuje regije, ki imajo največje površine namenjene upravljanju ekoloških kmetijskih zemljišč, in sicer Oceanija z 22,8 milijona hektarjev (45 % svetovnih ekoloških kmetijskih površin), sledi ji Evropa z 12,7 milijona hektarjev (25 % svetovnih ekoloških kmetijskih površin) in Latinska Amerika s 6,8 milijona hektarjev (15 % svetovnih ekoloških kmetijskih površin). Države z največjimi ekološkimi kmetijskimi površinami so Avstralija (22,7 milijona hektarjev), Argentina (3,1 milijona hektarjev) in Združene države Amerike (2 milijona hektarjev) (FiBL, 2017).

Države v Evropski uniji z največjimi ekološkimi kmetijskimi območji so Španija (1,97 milijona hektarjev), Italija (1,49 milijona hektarjev) in Francija (1,37 milijona hektarjev). V vseh 3 državah posebej se je površina ekoloških kmetijskih zemljišč povečala za vsaj 100.000 hektarjev (FiBL, 2017).

Slika 1: Geografska razdelitev ekoloških kmetijskih zemljišč v svetu 2015

Vir: FiBL, 2017

- **Deleži ekoloških kmetijskih zemljišč**

Graf 2 prikazuje, da je v svetu najvišji delež ekoloških kmetijskih zemljišč v Lihtenštajnu, Avstriji in Švici. Te tri države so edine, ki imajo več kot desetodstoten delež ekoloških kmetijskih zemljišč. Držav, ki imajo manj kot 1 % ekoloških kmetijskih zemljišč glede na vsa kmetijska zemljišča, je kar 68 %. Od vseh svetovnih kmetijskih zemljišč je 1,1 % ekoloških (Willerand Lernoud, 2017).

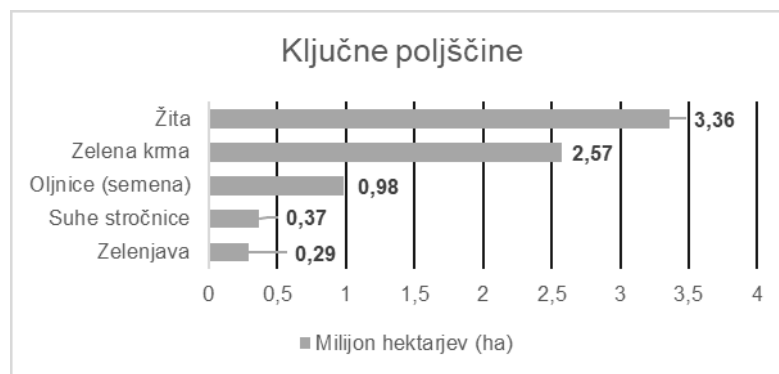

Graf 2: Države z največjim deležem ekoloških kmetijskih zemljišč 2015

Vir: FiBL, 2017

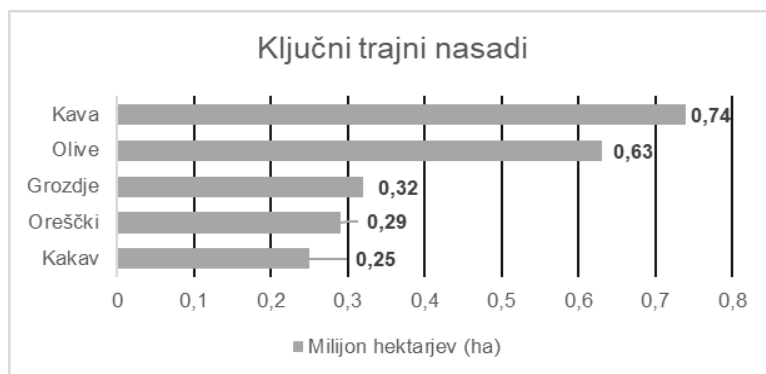
- **Raba ekoloških kmetijskih zemljišč**

Skoraj dve tretjini vseh ekoloških kmetijskih zemljišč v svetu zavzemajo trajna travišča, in sicer kar 65 % vseh površin (Graf 5). Njive s ključnimi poljščinami, kot so žita, oljnica (semena), zelenjava, zelena krmila ... zavzemajo 20 % površin (Graf 3). Trajni nasadi zavzemajo 8 % z gojenjem kave, kakava, grozdja, oreškov in oliv. Drugih kmetijskih zemljišč, za katera namen uporabe ni ravno znan, pa je 2 % (Graf 4) (Willerand Lernoud, 2017).

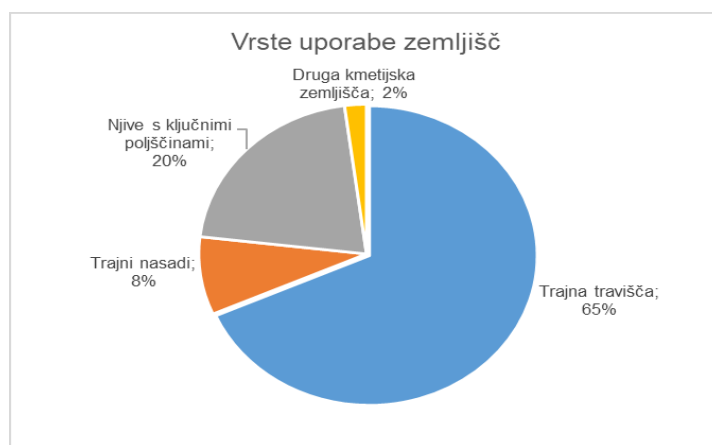
Graf 3: Ključne poljščine v svetu

Vir: FiBL, 2017

Graf 4: Ključni trajni nasadi v svetu

Vir: FiBL, 2017

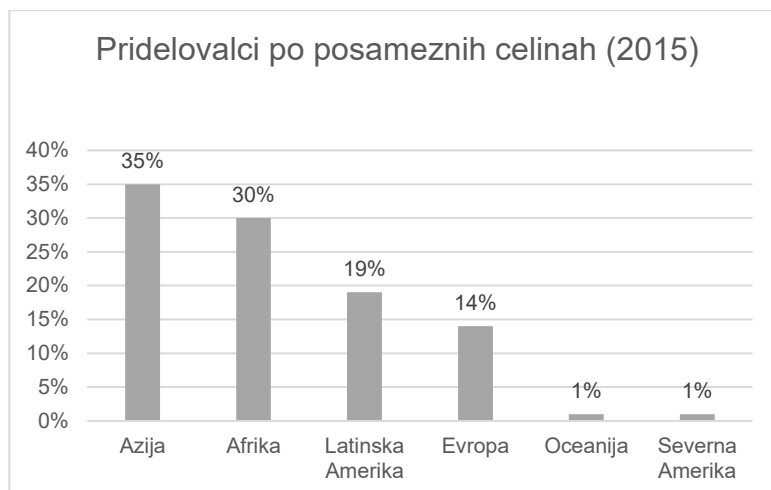
Graf 5: Raba ekoloških kmetijskih zemljišč po svetu 2015

Vir: FiBL, 2017

- **Pridelovalci**

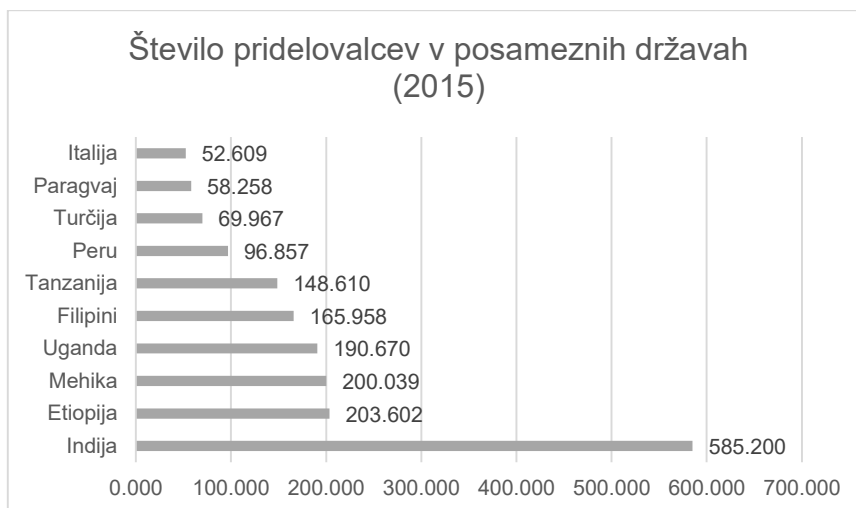
Graf 6 prikazuje razporeditev 2,4 milijona proizvajalcev po celinah v letu 2015. Glede na pridobljene podatke se večina proizvajalcev nahaja v Aziji (35 %), Afriki (30 %) in v Latinski Ameriki (19 %), kaj veliko pa ne zaostaja niti Evropa (14 %). Na Grafu 7 so države, ki prevladujejo s številom proizvajalcev: Indija (585.200), Etiopija (203.602) in Mehika (200.039) (Willerand Lernoud, 2017).

Določene države poročajo le o podjetjih, druge o projektih in tretje o skupnem številu proizvajalcev, zato je natančne podatke o številu ekoloških kmetij v svetu težko pridobiti. Določene države izračunajo le število pridelovalcev glede na pridelek, kar prikaže zelo popačen rezultat. Zato je zaradi netočnosti podatkov potrebno navedena števila ekoloških pridelovalcev in predelovalcev obravnavati previdno.

Graf 6: Procent pridelovalcev po posameznih celinah 2015

Vir: FiBL, 2017

Graf 7: Deset držav z največjim številom ekoloških pridelovalcev 2015

Vir: FiBL, 2017

- **Trg**

Združene države Amerike so vodilni trg s kar 35,9 milijarde evrov, sledijo Nemčija z 8,6 milijarde evrov, Francija s 5,5 milijarde evrov in Kitajska s 4,7 milijarde evrov. V letu 2015 je večina večjih tržišč kazala 10 ali več odstotno rast. Največja vlaganja v ekološko prehrano so bila v Švici, in sicer 262 € na prebivalca, Danska pa je imela najvišji ekološki tržni delež, in sicer kar 8,4 % celotnega trga z živili (FiBL, 2017).

Na ekološkem trgu v Evropi prevladuje Nemčija z 8,6 milijarde evrov, sledi ji Francija s 5,5 milijona evrov, Združeno kraljestvo z 2,6 milijarde evrov in Italija z 2,3 milijarde evrov. Za leto 2015 je bilo spodbudno to, da se je površina ekoloških kmetijskih zemljišč povečala za skoraj milijon hektarjev oziroma za 8,2 % (FiBL, 2017).

4.1.2. Ekološko kmetovanje v Sloveniji

Slovenski prostor ima zelo bogate naravne danosti ter veliko visokogorskih in nižinskih kmetij. V slovenskem prostoru pa so prisotni tudi različni tipi pokrajine z bogato krajinsko členitvijo, ki nam nudi različne možnosti za zelo raznolik način pridelovanja, obdelovanja in tudi različne pridelke na določenem območju. Tako so v različnih pokrajinah bolj ugodne razmere za gojenje različnih vrst pridelkov. Na ugodne razmere pa vplivajo predvsem zgradba talnega horizonta, podnebje kot tudi namen in uporaba pridelka. Celotno gledano pa se slovensko območje ukvarja z rejo različnih domačih živali (govedo, svinjina, perutnina).

Odkar je Slovenija vstopila v Evropsko unijo, se ekološko kmetijstvo s strani države še bolj podpira; v zadnjem obdobju prek ukrepa Ekološko kmetovanje v okviru PRP (»Program razvoja podeželja«) 2014–2020, pred tem pa se je podpiralo v okviru PRP 2007–2013. V okviru PRP 2014–2020 je za obdobje med 2015 in 2020 namenjenih 65,3 milijonov €. Od tega deleža prispeva Slovenija 25 % iz nacionalnih sredstev, Evropska unija pa 75 %. V letu 2016 je bilo podprtih 3.889 kmetijskih gospodarstev, od tega 2.558 v ekološko kmetovanje in 1.341 v preusmeritev v ekološko kmetovanje (Program razvoja podeželja 2014–2020, 2015).

Kmetijskih zemljišč, ki so vključena v ekološko kontrolo, je skupno 3.518, od tega je 2.933 zemljišč, ki so zaključila preusmeritveno obdobje (traja najmanj 24 mesecev od prve prijave v kontrolo) in s tem pridobila ekološki certifikat, 585 zemljišč pa je še v preusmeritvi v ekološko pridelavo. V letu 2016 so kmetijska gospodarstva vključena v ekološko kontrolo predstavljala 4,8 % vseh kmetij v Sloveniji s 43.578,76 ha kmetijskih zemljišč v uporabi, kar pomeni 9,03 % vseh zemljišč v uporabi (Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, 2017).

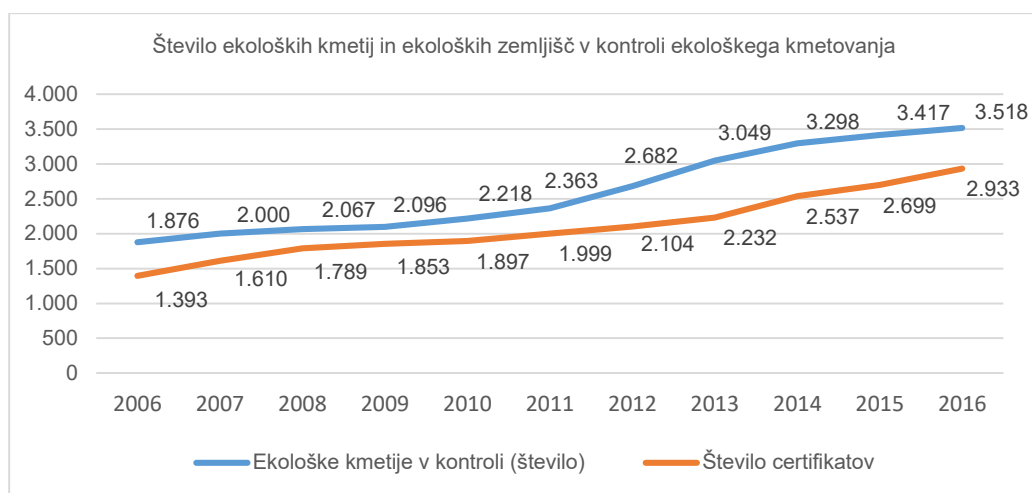
Statistično gledano je bilo v letu 2016 na slovenskih tleh 2.933 ekoloških kmetij, kar pomeni 4,2 % vseh kmetijskih gospodarstev v Sloveniji, ki jih je po končnih ocenah 74.646. Število kmetijskih gospodarstev s statusom »ekološki« (pridobljen ekološki certifikat) je bilo v letu 2016 glede na prejšnje leto večje za 9 %, površina njihovih zemljišč v uporabi pa za 12 %.

Iz Preglednice 1 in Grafa 8 je razvidno, kako se je skozi čas spreminjala želja po razvoju podeželja, saj se je v letu 1999 za ekološko kmetovanje v okviru Programa razvoja podeželja prijavilo 41 pridelovalcev, v letu 2016 pa kar 3.000 (Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, 2017).

Preglednica 1: Število ekoloških kmetij in ekoloških kmetijskih zemljišč v kontroli ekološkega kmetovanja

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Ekološke kmetije v kontroli (število)	1.876 (2,5 %)	2.000 (2,6 %)	2.067 (2,6 %)	2.096 (2,6 %)	2.218 (2,9 %)	2.363 (3,1 %)	2.682 (3,6 %)	3.049 (4,1 %)	3.298 (4,6 %)	3.417 (4,7 %)	3.518 (5,0 %)
Ekološko obdelane površine v kontroli (ha)	26.831 (5,47 %)	29.322 (5,88 %)	29.836 (6,05 %)	29.388 (6,27 %)	30.688,51 (6,47 %)	32.148,74 (6,8 %)	35.100,67 (7,6 %)	38.664,49 (8,4 %)	41.237,19 (8,7 %)	42.188,46 (8,7 %)	43.578,76 (9,03 %)

Vir: Povzeto po Ministrstvo Republike Slovenije za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, 2017

Graf 8: Število ekoloških kmetij in ekoloških zemljišč v kontroli ekološkega kmetovanja

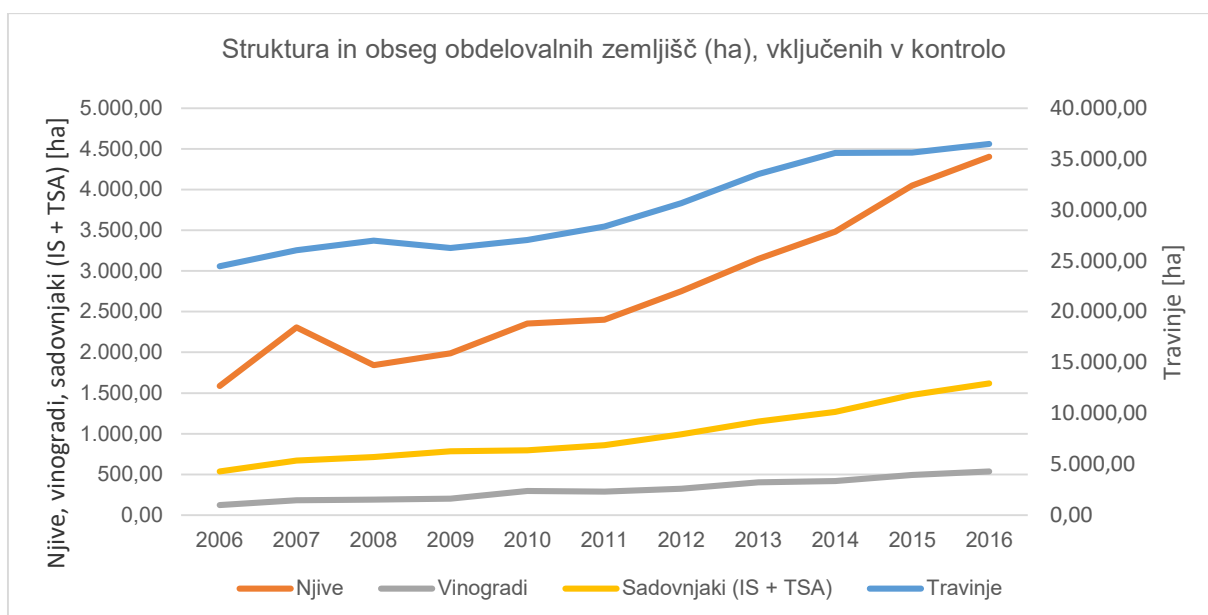
Vir: Povzeto po Ministrstvo Republike Slovenije za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, 2017

Iz Preglednice 2 in Grafa 9 je razvidno, da največji del kmetijskih zemljišč že vsa leta zavzemajo trajni travniki in pašniki; v letu 2016 predstavljajo 36.487,41 ha, kar znaša 83,7 % vseh površin v ekološkem kmetovanju. Po velikosti površine so na drugem mestu njive s 4.403,34 ha, nato sledijo sadovnjaki (ekstenzivni in intenzivni) z 1.616,69 ha, vinogradi s 535,7 ha, nato pa zelenjava z 293,34 ha (največje povpraševanje s strani potrošnikov), oljčniki z 240,05 ha in hmelj z 1,73 ha (Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, 2017).

Preglednica 2: Struktura in obseg obdelovalnih zemljišč (ha), vključenih v kontrolo

Površina (ha)	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Travinje	24.458,25	26.035,54	26.983,49	26.251,34	27.041,03	28.364,40	30.664,61	33.530,27	35.609,82	35.637,92	36.487,41
Njive	1.587,36	2.305,04	1.843,79	1.987,17	2.354,16	2.399,99	2.752,61	3.148,34	3.484,67	4.050,60	4.403,84
Vinogradi	125,02	184	190,68	203,3	296,58	287,19	323,88	401,28	419,73	494,81	535,7
Sadovnjaki (IS + TSA)	536,19	668,64	711,52	782,39	798,03	857,85	994,36	1.148,25	1.268,05	1.477,60	1.616,69

Vir: Povzeto po Ministrstvo Republike Slovenije za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, 2017

Graf 9: Struktura in obseg obdelovalnih zemljišč (ha), vključenih v kontrolo

Vir: Povzeto po Ministrstvo Republike Slovenije za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, 2017

V letu 2016 se je glede na prejšnje leto povečalo število vseh živali v ekološki reji, in sicer (Statistični urad Republike Slovenije – ekološko kmetijstvo, 2016):

- Perutnina za 42 % (skupno živali: 101.340),
- Čebelji panji za 30 % (skupno živali: 1.814),
- Kunci za 16 % (skupno živali: 1.849),
- Govedo za 9 % (skupno živali: 33.397),
- Prašiči za 9 % (skupno živali: 3.648),
- Koze za 6 % (skupno živali: 6.857),
- Ovce za 2 % (skupno živali: 35.841),
- Vodni organizmi za 104 % (skupno živali: 65 ton),
- Krapci za 307 % (teža),
- Klapavice za 100 % (teža).

V strukturi pridelave prevladuje živinoreja, vendar pa je največje povpraševanje po svežih vrtninah, sadju in nemesnih predelanih živilih, kot so mlečni in mlevski izdelki. V letu 2016 smo imeli 324 predelovalnih obratov. Večino svojih pridelkov ekološki kmetje prodajo neposredno na kmetijah ali pa na lokalnih tržnicah. V Sloveniji povpraševanje močno presega ponudbo, zato prihaja večina ekoloških proizvodov iz drugih držav članic EU, kot so Italija, Avstrija, Nemčija. Kljub povečanemu številu ekoloških kmetij pa se kaže potreba po večjih količinah pridelkov in obsežnejšem pojavljanju na tržišču. Največja težava za počasen razvoj ekološkega kmetijstva je slaba povezanost in organiziranost proizvajalcev. Težave se pojavljajo tudi zaradi premajhnega obsega tržne predelave, že zaradi razdrobljenosti pridelave in geografske razporeditve kmetij. Ne znamo pa izkoristiti tudi potenciala znanja raziskovalcev in kmetov kot tudi njihovega odnosa od nastanka do uporabe (Statistični urad Republike Slovenije – ekološko kmetijstvo, 2016).

- **Pridobitev ekološkega certifikata**

Po prijavi kmetije v kontrolo za pridobitev ekološkega certifikata je le-ta v preusmeritvenem obdobju, ki poteka 2 leti za vrtove in njive, 3 leta pa za trajne nasade. Kontrolna organizacija izda certifikat, ki je rezultat kontrole in pregleda kontrolnih poročil.

V Sloveniji imamo trenutno dve kontrolni organizaciji, in sicer Inštitut za kontrolo in certifikacijo Univerze v Mariboru (IKC UM) in Inštitut za kontrolo in certifikacijo v kmetijstvu in gozdarstvu (KON-CERT) (Slika 2). Bureau Veritas pa izvaja kontrolo nad predelavo pri pravnih osebah (Slika 3).

Slika 2: Logotipa kontrolnih organizacij za pridobitev ekološkega certifikata

Vir: IKC UM in KON-CERT, 2018

Slika 3: Logotip kontrolne organizacije Bureau Veritas za predelavo pri pravnih osebah

Vir: Spletna stran Bureau Veritas, 2018

Po pridobitvi certifikata je kmetija ekološka in lahko prodaja tista živila, ki so vključena v kontrolo in certifikacijo in so označena v skladu z nacionalno in evropsko zakonodajo. Izdelek mora biti označen z evropskim logotipom in imenom. Na deklaraciji mora biti navedeno, da gre za ekološki proizvod (Slika 4).

Slika 4: Evropski znak za "ekološko"

Vir: Spletna stran KON-CERT, 2018

- **Problematika pri ekološkem kmetijstvu v Sloveniji**

- Pri ekološkem kmetovanju bi bilo nujno, da Slovenija sprejme zakonodajo, ki narekuje prepoved setve gensko spremenjenih rastlin. Kmetije so razpršene po celotni državi in lahko hitro pride do prenosa cvetnega prahu, še posebno pri koruzi in oljni ogrščici. Martina Bavec svari: »V Španiji so že določene regije, kjer ekološki kmetje ne morejo več sejati običajne koruze, tako velika je navzkrižna nevarnost kontaminacije s cvetnim prahom. Ne konvencionalni, ampak ekološki kmetje so se morali odpovedati določenim rastlinam. Zdaj nam daje evropska direktiva možnost, da to preprečimo.« (Galun, 2015)
- Težavo pa v Sloveniji predstavlja tudi to, da ekološko kmetovanje mladih ne zanima in kmetije vodijo starejše generacije, ki celotno gledano pomenijo veliko število upokojitev (Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, 2017).
- Povprečna velikost kmetije v Sloveniji je 12,38 ha, kar pomeni težave pri razvoju ekoloških kmetij, saj so investicijski razpisi praviloma na voljo za velike projekte. Za projekt, ki predvidoma stane sto, dvesto ali tristo tisoč evrov, mora kmet prispevati polovico, drugo polovico pa pridobi iz investicijskih razpisov. Vendar pa male kmetije, ki so velike okoli 7 ha, nimajo dovolj denarja, posojil pa si ne upajo najemati, saj gre za velik riziko v negativnem smislu (Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, 2017).

- **Ekološko kmetijstvo v Zgornji Savinjski regiji**

V Savinjski regiji kmetijske površine obsegajo 30 % vseh zemljišč v regiji. V Savinjski regiji je 8.721 kmetij, od tega 360 ekoloških (Predstavitveni katalog Savinjske regije, 2011). V Zgornji Savinjski regiji pa je 79 ekoloških kmetij, največ se jih nahaja od Ljubnega ob Savinji do Logarske doline. V Občini Nazarje je samo 1 ekološka kmetija, kar pomeni, da bi z idejnim projektom veliko doprinesli tako občini kot celotni Zgornji Savinjski regiji, saj je glede na lokacijo in naravne danosti v dolini veliko potenciala za razvoj ekološkega kmetijstva (Upravna enota Mozirje, 2018).

4.2. Ekološki turizem

Definicija ekološkega turizma (Slovar novejšega besedja slovenskega jezika, 2014):

»Ekološki turizem je turizem, za katerega je značilno prizadevanje za varovanje, ohranjanje narave in življenjskega okolja.«

Turizem običajno razumemo kot potovanje zaradi razvedrila, oddiha ter njegove spremljajoče dejavnosti. Je splet odnosov in pojavov v povezavi z aktivnostjo oseb, ki si želijo drugače preživljati prosti čas, ki ga združijo z zabavo, lahko pa tudi s poslovnimi zadevami.

Ekološki turizem je alternativna oblika turizma in eden najpomembnejših gostinskih trendov, ki lahko koristijo tako okolju kot tudi dobičkonosnosti hotelov. Temeljni namen ekološkega turizma je povečati ozaveščenost potnikov o naravnem okolju ali kraju, ki ga obiščejo. Kot ekonomska kategorija ima svoje izhodišče v marketinški filozofiji, kjer kot marketinški turistični izdelek omogoča promocijo in trženje celovitega ekološkega turističnega produkta neke pokrajine, ki ga sestavljajo številni manjši ekološki produkti, kot so prehrabna ponudba in nastanitve, prevozna sredstva, ohranjeno socialno-kulturno okolje, tradicionalna arhitektura, tradicionalni način življenja, varovana območja, neoporečna pitna voda, urejeno in neoporečno okolje ..., ki so osnovani na mednarodno priznanih eko turističnih in ekoloških standardih, kot tudi kriterijev, ki jih uporabijo kot osnovo za nacionalno ekološko blagovno znamko (Bodi eko, 2018).

Naravno okolje in njegovi elementi ter kulturne in socialne značilnosti okolja predstavljajo temelje za turistične ponudbe. Zato je turizem odvisen od okolja. Ekološka turistična ponudba temelji na izkoriščanju okolja, zato prispeva k njegovemu onesnaževanju in uničevanju. Ohranjeno naravno okolje je glavni vir in dejavnik uspešnosti poslovanja v ekološkem turizmu. Ustrezno oblikovanje, načrtovanje in vodenje turizma lahko pozitivno vpliva na ohranjanje ekološke ustreznosti okolja. Če delujemo v sožitju z okoljem, lahko popravimo tudi pretekle negativne vplive na okolje in okolje obvarujemo pred nadaljnjimi negativnimi vplivi.

• **Glavna načela ekološkega turizma so (Bodi eko, 2018):**

- Naravno okolje in njegovi elementi,
- Kulturne in socialne značilnosti okolja,
- Ohranjanje ekološke ustreznosti okolja,
- Obvarovanje pred negativnimi vplivi turizma,
- Ohranjanje kulturne in socialne dediščine okolja.

• **Poznamo različne oblike turizma:**

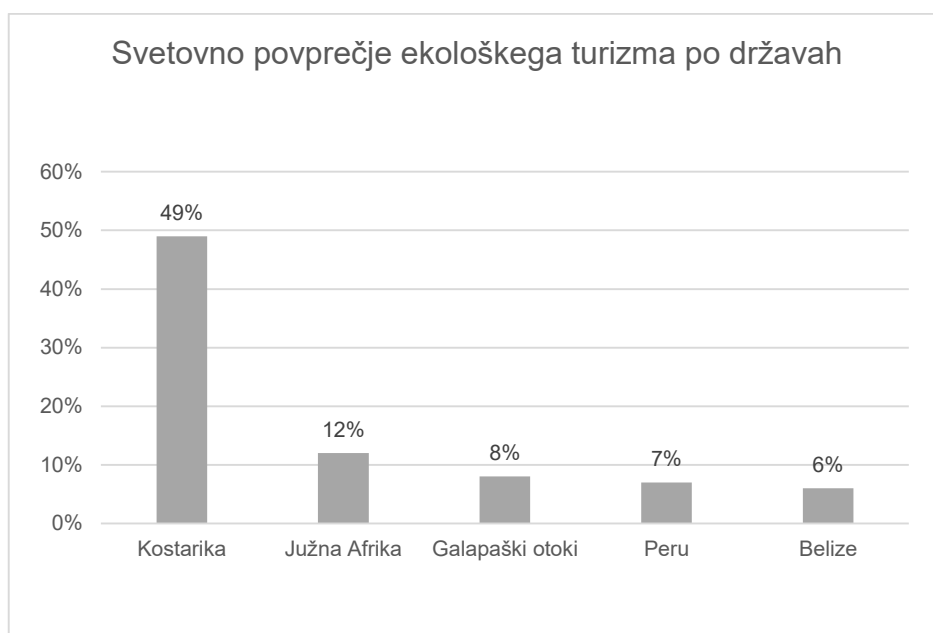
- Rekreativni,
- Zdraviliški,
- Športni,
- Izletniški,
- Zimski,
- Gorski,
- Obmorski,
- Ekološki,
- Trajnostni,
- Množični in
- Individualni turizem.

4.2.1. Ekološki turizem v svetu

Ekološki turizem je v osemdesetih letih prejšnjega stoletja postal eden pomembnih načinov potovanja po svetu. V turistični industriji je postal ena najhitreje razvijajočih se panog. Rast ekološkega turizma je vsako leto 10-%. K njegovi popularnosti je veliko pripomoglo dejstvo, da so se turisti pričeli zavedati dejstva, da turizem najlepše kraje na svetu spreminja le še v sled tistega, kar so bili, preden se je v njih pričel množični turizem. Glavne značilnosti ekološkega turizma se nanašajo predvsem na destinacije, kjer je veliko ohranjene kulturne in okoljske dediščine. Predvsem je ekološki turizem neprimerljiv v Evropski uniji zaradi raznolikosti pokrajin. V Evropi najdemo velika prostranstva, gore, lepote in izkušnje, turizem nudi ogromno raziskovalnih možnosti, od pohodništva do kolesarjenja, v snegu ali vročini, od polarnega kroga do obal Sredozemlja.

V veliko državah so se iz klasičnega množičnega in okolju škodljivega turizma preusmerili v ekološki turizem. Tako je za mnoge države ekološki turizem postal pomembna dejavnost, iz katere financirajo tudi sredstva za varstvo okolja. Države z največjim odstotkom ekološkega turizma v svetu so Kostarika, Ekvador, Nepal, Kenija, Madagaskar in Antarktika. V teh državah je postal ekološki turizem pomemben del bruto domačega proizvoda in gospodarske dejavnosti (Bodi eko, 2018).

Svetovno povprečje ekološkega turizma po državah: Kostarika (49 %), Južna Afrika (12 %), Galapaški otoki (8 %), Peru (7 %) in Belize (6 %), v vseh ostalih 5 %.

Graf 10: Vodilne države v ekološkem turizmu

Vir: FiBL, 2017

Podjetje z globalnimi podatki (»Global Data«) je izvedlo globalno potrošniško anketo za leto 2016, s katero so ugotovili, da je 35 % potrošnikov zainteresiranih za rezervacijo na ekoloških turističnih destinacijah. Ko pa govorimo o prebivalcih Združenih narodov Amerike z dohodkom gospodinjstva, ki presega 150.000 dolarjev na leto, pa se stopnja poveča na 57 %, iz česar lahko sklepamo, da je dohodek gospodinjstva neposredno sorazmeren z interesom rezervacije v območju ekološkega turizma. 96 % bralcev strani Condé Nast Traveler (spletna stran o potovanjih) meni, da bi naselja in hoteli morali biti odgovorni za varovanje okolja, v katerem poslujejo. Prav tako so bralci dejali, da so pripravljeni plačati večji znesek za okolju prijazno nastanitev. Vse več potrošnikov se odloča za koriščenje storitev ekološkega turizma. 74,5 % potrošnikov meni, da okoljska politika hotela močno vpliva na odločitev izbire počitnic, saj večina potrošnikov izbira hotele, ki spoštujejo okolje. 46 % Nemcev meni, da je dodatna vrednost hotela, če nudi okolju prijazne nastanitve. Kar 89 % Nizozemcev potrebuje informacije o etičnih vprašanjih od svojih potovalnih agencij. V zadnjem času pa se razvija še en trend s področja hotelov in ekološkega turizma, in sicer »Luksuzni eko turizem« ali »Luksuzna ekološka nastanitev«, ki se nanaša na ekološko certificirane hotele, ki ponujajo namestitve s 5 zvezdicami. Mednje sodijo Palača Eagles na Halkidiki, Costa Navarino v Mesinkini in Melian Hotel v Milosu, ki so odlični primeri tega trenda (Hospitality Blog, 2017).

4.2.2. Ekološki turizem v Sloveniji

Ekološki turizem je lahko razvojni potencial manj razvitih slovenskih področij, saj krepi gospodarski razvoj lokalnih skupnosti. Vendar je najpomembnejše načelo ekološkega turizma, da je na prvo mesto postavljena kvaliteta turistične storitve in ne dobiček. Pomembno vodilo ekološkega turizma je tudi dejstvo, da ozavešča obiskovalce o naravnih danostih in okoljskih problemih. Zelo pomemben del ekološkega turizma je ohranjanje bioloških in kulturnih raznovrstnosti z zaščito ekosistemov.

Ekološki turizem zajema gibanje ljudi v krajini, tako da mora biti posledično gibanje v naravnem okolju nemoteče (vsi objekti, poti). Ohranjanje narave je na visoki ravni, kar pa ne pomeni, da v njej ne sme potekati nobena druga dejavnost, vključevati mora le doseženo skladnost pri posegih v okolje. Športne aktivnosti lahko zelo negativno vplivajo na naravno okolje, predvsem v turističnih centrih, smučiščih, kampih in podobno. Velik negativen vpliv ima tudi gorsko kolesarstvo, zato se mora izvajati na za to določenih poteh, čeprav ljudje še vedno ne upoštevajo predpisov glede gozdnih poti. Posebno občutljivo področje pa predstavljajo smučišča (zimski turizem), zato je potrebno njihove vplive ocenjevati s presojami vplivov na okolje za vsak primer posebej.

V Sloveniji vse od devetdesetih let ekološki turizem raste z letno stopnjo med 20 do 36 %. Čeprav je ekološki turizem v porastu, imajo oznako »zeleno« samo 4 % oziroma 53 ponudnikov. »Zeleni« turizem zaobjema vse poglede trajnostnega razvoja, ki temelji na štirih osnovnih principih (World Tourism Organization UNWTO): okoljski, družbeni, gospodarski in podnebni vidik ter korporativni družbeno odgovorni vidik (Turizem v številkah, 2016).

Zelena shema je nacionalni program in certifikacijska shema, ki se imenuje »Slovenia Green« in ponuja tako destinacijam kot tudi ponudnikom orodja za ocenjevanje in izboljševanje trajnostnega delovanja, hkrati združuje tudi vsa prizadevanja za trajnostni razvoj turizma v Sloveniji, s pomočjo znamke »Slovenia Green« pa seveda zeleno delovanje tudi uspešno promovira (Zelena shema slovenskega turizma, 2018).

Eden najbolj mednarodno priznanih in razširjenih standardov za ustrezno ravnanje z okoljem je ISO 14001, ki ga je razvila Mednarodna organizacija za standardizacijo v Ženevi (ISO). Po strukturi je zelo podoben seriji standardov ISO 9000, ki podajajo zahteve za sistem kakovosti. Glavni cilj standarda ISO 14001 je zmanjševanje pritiska na okolje, ki ga uravnoveša z družbeno-gospodarskimi potrebami (Sibila Lebe, Program ekološke ureditve in posodobitve slovenskih hotelov, 2006, str. 17).

Ekološki ponudniki turizma se v Sloveniji delijo na necertificirane in certificirane.

- **Necertificiranih** ponudnikov je 7. Večinoma gre za majhna podjetja, ki verjamejo v zelene zgodbe, ki so tudi skladne z njihovim načinom življenja, kar pomeni, da ustvarjajo produkte, ki so v celoti »zeleni«.
- **Certificirane** nastanitve pa so označene na tri načine, in sicer:
 - »**EU Marjetica**« (8 ponudnikov: Hotel Savica Bled, Thermana Park Laško, Kamp Koren Kobarid, Terme Dobrna, Terme Snovik, Turistična kmetija Urška, Hotel Astoria Bled in Hotel Jožef Idrija) označuje omejevanje porabe energije in vode, omejevanje ustvarjanja odpadkov, spodbujanje uporabe obnovljivih virov in komunikacije o okoljskih temah. Agencija Republike Slovenije za okolje nastanitvam podeljuje znak EU Marjetice.
 - »**Green Globe**« (1 ponudnik: Ortenia – Apartmaji v naravi), certifikat je priznan v 80 državah sveta in sledi vsem parametrom trajnostnega turizma. Green Globe ima šibko prepoznavnost pri ekoloških ponudnikih, za kar je odgovorna tudi država, prav tako pa ima visoke stroške vključitve oziroma pridobitve certifikata.
 - »**BioHotels**« (2 ponudnika: Ekološko posestvo Trnulja, Hotel St. Daniel).

Največ ekoloških turističnih ponudnikov v Sloveniji je v segmentu ekoloških turističnih kmetij z možnostjo prenočitve, le-teh je bilo v letu 2014 na slovenskih tleh 14, medtem ko je bilo vseh turističnih kmetij 453. Na našem ozemlju je trenutno 200 ekoloških kmetij, ki vključujejo turizem (Turizem v številkah, 2016).

Znaki za okolje v turizmu zagotavljajo, da turistični objekti, procesi, proizvodnje, podjetja, storitve ali vodstveni sistemi spoštujejo vnaprej določene okoljske norme in merila. Podeljevanje znakov je orodje, s katerim želijo okoljevarstveniki, lokalne in nacionalne oblasti ter gospodarska združenja spodbujati okolju in kulturi prijazne zvrsti turizma. To pa je izvedljivo, kadar se turisti zavedajo pomena znakov za okolje. Turistične znake za okolje lahko razdelimo na tri ravni, in sicer za množični turizem, trajnostni turizem in ekološki turizem. Prvi tip znakov za okolje predstavlja najbolj splošno navodilo, ki praviloma usmerja pozornost na okoljske učinke in na varčevanje z energijo in odpadki. Znak za trajnostni turizem je usmerjen na okoljske, socialno-kulturne in ekonomske kriterije. Znaki s področja ekološkega turizma pa so najbolj strogo zastavljeni in upoštevajo le proizvode in storitve, ki so deklarirani kot ekološki in turistični (Sibila Lebe, Program ekološke ureditve in posodobitve slovenskih hotelov, 2006, str. 17).

- **Ekološki turizem v Zgornji Savinjski regiji**

V Zgornji Savinjski dolini je ekoloških kmetij, ki se ukvarjajo tudi z turizmom, 15. Večina se jih nahaja na območju od Ljubnega ob Savinji do Logarske doline. Gre za turistične kmetije, ki so pridobile znak za specializirano ponudbo ekološke turistične kmetije. Pravilnik o specializaciji jih opredeljuje kot kmetije, ki ponujajo zdravo bivalno okolje in ekološko pridelano hrano, za katero imajo certifikat pooblaščenih kontrolnih organizacij. V Občini Nazarje ekološkega turizma oziroma ekoloških turističnih kmetij ni, kar pomeni, da bi z idejnim projektom veliko doprinesli tako občini kot celotni Zgornji Savinjski regiji, saj je glede na lokacijo in naravne danosti v dolini veliko potenciala za razvoj ekološkega turizma, ki pa v Občini Nazarje še ni prisoten (Upravna enota Mozirje, 2018).

5. METODE DE LA

V diplomskem delu sem razvila in akcijsko oblikovala idejo za pričetek ekološkega kmetovanja in nadgradnjo obstoječega turizma na Ranču Burger, Veniše. V pričujoči nalogi uporabljam deskriptivno, analitično in empirično metodo.

- Deskriptivno metodo sem uporabila pri opisu definicije ekološkega kmetovanja in turizma ter nekaterih dejstev za njegovo delovanje in razvoj in tudi pri analizi stanja ekološkega kmetovanja in turizma v Sloveniji in tujini. Opisala sem tudi trenutno stanje na ranču ter spremembe, ki bi sledile po pričetku uresničevanja projekta.
- Pod analitični del bo sodil pregled vrste strokovne literature v knjižnici – knjig, člankov in priročnikov s področja ekološkega kmetovanja in turizma. Informacije sem pridobila tudi s pomočjo spleta ter med drugim tudi iz avdio in video gradiv.
- Empiričnost ter realnost podatkov v zvezi s prehodom v ekološko kmetovanje in turizem sta zagotovljeni s pregledom zakonodaje ter s pomočjo javnega sektorja. Kombinacija prepoznavanja predpisov s hkratnim preučevanjem realnih modelov ekoloških kmetij in turističnih področij bo najbolje prikazala optimalne možnosti za doseganje ciljev pri prehodu v ekološki način obratovanja Ranča Burger, Veniše.
- V delu sem si v uvodnem delu pomagala tudi z metodo SWOT analize, ki je predstavljena v poglavju 8.7. Namen te analize je usmerjanje pri strateških odločitvah, kam točno naj se usmeri projektna ideja ter katere dejavnosti uporabiti ali opustiti.
- Pri izdelavi diplomskega dela sem izvedla tudi terensko delo, kjer sem na Ranču Burger, Veniše preverila trenutno stanje in potencialne priložnosti. Poleg tega sem se z lastnikom in vodjema ranča pogovorila o problemih in realnih možnostih razvoja ranča.
- Kot metodo spodbujanja kreativnih rešitev sem poiskala in analizirala tudi dva primera dobre prakse ekološkega kmetovanja in turizma v Sloveniji in tujini.
- Osrednja metoda dela je projektiranje, kar pomeni snovanje idejnega projekta z oblikovanjem konkretnih aktivnosti za izvedbo stvarnih rezultatov projekta. Pri tem sem uporabljala časovno, kadrovsko in finančno planiranje za učinkovitejšo predstavbo časovne in finančne obsežnosti ideje.

6. SVARNA IZHODIŠČA

6.1. Trenutno stanje posestva

Ranč se razprostira na 21 ha površine, ki se uporablja za kmetovanje in turizem. S tako veliko površino bi lahko postali uspešni ekološki kmetovalci in turistični ponudniki.

Gospodarsko poslopje obsega 838 m² in je bilo zgrajeno leta 1995. Leta 2004 ga je zajel požar; tako se je leta 2006 popolnoma obnovila prva etaža hleva ter apartmajskega dela. V gospodarskem posloju se nahaja 12 apartmajev, ki jih mesečno oddajajo v najem za ugodno ceno v mirnem in zdravem okolju. V drugem delu gospodarskega poslopja se nahaja hlev za konje ter senik za shranjevanje krme. Hlev je povezan z manežo za konje, ki meri 1,624 m². Pred gospodarskim poslojem je velik travnik, ki ločuje gostinski del od gospodarskega. Za hlevom pa se nahaja dvorišče, na katerem stoji star kozolec, ki meri 204 m² in je bil postavljen leta 1988. V kozolcu se nahajajo delovni stroji, služi tudi kot shramba za pridelke in krmo za živali. Zgornjo etažo pa krasi prek 10 kočij z zgodovinsko vrednostjo. Na pašnem travniku za koze, ovce in osla se nahaja manjša lesena hišica, ki služi kot zatočišče za živali v vročini ali slabem vremenu. Hišico je potrebno renovirati, saj je bila postavljena že leta 1986 in bo v primeru realizacije projekta premajhna za namen rabe, saj trenutno meri 21 m².

Na ranču se nahaja gostinski del, ki se razprostira na 616 m² in vključuje hotel z restavracijo ter vsemi potrebnimi prostori za obratovanje. Hotel je z dvignjenim mostom povezan s stavbo, ki meri 162 m² in služi za namen rabe wellnesa, fitnesa, lokala »Tenis bar«, masažne sobe, sobe za biljard ter sejne sobe. Ta del ranča je bil postavljen leta 1995 in so ga leta že dotrajala, zato je potreben obnove (ograja, streha, fasada, pohištvo). S pripadajočimi teniški igrišči, sladolednim vrtom ter šotorom se uporablja za turistične namene, kot so športne aktivnosti, oddihi v naravi, vikend kosila, seminarji ter različna slavlja. Poleg hotela se nahaja tudi čistilna naprava, ki je bila prav tako zgrajena leta 1995, njena velikost je 63 m². Očiščena voda je namenjena napajanju živine, pranju perila, splakovanju toalet ter zalivanju obdelovalnih površin.

6.2. Predlog razvoja ranča

6.2.1. Predlog ekološkega kmetovanja

Na ranču bi pričeli postopek spremembe trenutnega kmetijskega dela v ekološko kmetovanje, kar bi se tesno povezovalo z ekološkim turizmom.

V prvi fazi bi pričeli z obdobjem preusmeritve v ekološko kmetovanje, v katerem se mora ranč prijavit kontrolni organizaciji, podpisati pogodbo o kontroli, narediti osnovni tečaj iz ekološkega kmetovanja, na koncu pa se mora včlaniti v regionalno združenje ekoloških kmetov. Nato je potrebno pridobiti certifikat za ekološko pridelano hrano, ki se bo uporabljal za predelavo kmetijskih izdelkov in gostinstvo. Po pridobitvi celotne dokumentacije in ustrezne izobraženosti bi pričeli s spremembo kmetovanja.

Na ranču bi se preusmeritev v ekološko kmetovanje izvedla v naslednjih korakih:

1. Povečanje gospodarskega poslopja za izgradnjo mlekarne in bivališča za živali.
2. Sprememba rabe tal kmetijskih površin za pašno živinorejo, travnike za košnjo in poljedelstvo.
3. Ureditev sprehajalnega parka z zeliščnim vrtom.
4. Namestitev naprave za pridobivanje bioplina iz gnojevke in bioloških odpadkov.

6.2.1.1. Povečanje gospodarskega poslopja za izgradnjo mlekarne in bivališča za živali

Legenda:	
	lesena konstrukcija
	opeka
	okna
	streha
	vrata

Slika 5: 3D primer podaljšanja gospodarskega poslopja

Vir: Manuela Drofnik, 2018

Trenutno gospodarsko poslopje meri 838 m². Na ranč bi pripeljali različne živali, ki jih sedaj še nimajo, kot so kokoši in krave, ki bi dajale jajca, mleko, meso in gnojevko za pridobivanje bioplina. Da bi živalim nudili vse potrebno ugodje za življenje, bi preuredili hlev in ga povečali (Slika 5) po ekoloških standardih, saj je trenutno narejen samo za nastanitev konjev in prašičev ter v zgornji etaži primeren za shranjevanje krme.

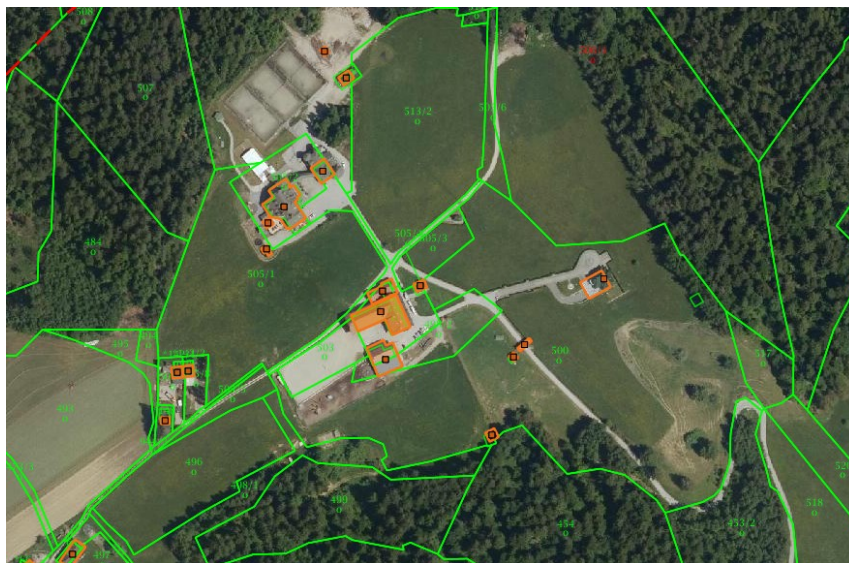
Hlev bi se za 700 m² podaljšal na prostor, kjer je trenutno maneža. Nova maneža pa bi se nahajala na zemljišču, ki je ob novem gospodarskem poslopju. V novem delu hleva bi bila tudi manjša mlekarna za predelavo mleka. V njej bi se pridelovali domači mlečni izdelki, ki bi jih nudili gostom v gostinskem delu. Prašičem in kokošim bi omogočili hlevske prostore po ekoloških standardih, ki zahtevajo prehod živali iz hleva v zunanji prostor in nazaj. Krave in konje bi se vodilo na ograjene pašnike, kjer bi bilo poskrbljeno za streho v primeru vročine in slabega vremena.

Pri reji živali bi na ranču uporabljali naslednja ekološka načela: poudarek bi dali predvsem na pridelavo polnovredne in zdrave hrane, živalim prijazne reje in čim manjše obremenjevanje okolja. Vsaka vrsta domačih živali zahteva svojo specifično vrsto krme, ki jo potrebuje za rast, razvoj in reprodukcijo. Za krmljenje domačih živali na kmetiji mora biti vsa krma ekološko pridelana. Poleg ekološke krme pa je potrebno poskrbeti tudi za dobro počutje živali, pri čemer je potrebno upoštevati vedenjske vzorce posameznih vrst (prosta reja, možnost paše v poletnem času, uporaba izpustnih površin v vseh letnih časih in omogočen stik z ostalimi živalmi).

Pod osnovna načela ekološke živinoreje pa štejemo:

- Za vse živali je potrebno zagotoviti dovolj velike bivalne (hlevske) površine.
- Vsem živalim mora biti omogočen enakomerno razporejen izpust ali paša skozi vse leto.
- Vsa krma za živali mora biti ekološke pridelave, najbolje na dotični kmetiji sami.
- Prepovedana je reja perutnine v kletkah, kar pomeni, da je ekološka reja kokoši nesnic maksimalno 6 kokoši na m².
- Na ekološki kmetiji ni dovoljena reja živali z gensko manipulacijo.

6.2.1.2. Sprememba rabe tal kmetijskih površin za pašno živinorejo, travnike za košnjo in poljedelstvo

Slika 6: Območje ranča z označenimi mejami

Vir: Portal Prostor, 2018

Na ranču bi se določeni travniki spremenili v njive, ki bi služile kot obdelovalne površine za pridelovanje različne zelenjave in sadja. Ker obdelovalnih površin ni veliko, bi se posekal tudi del gozda, katerega les bi uporabili za renovacijo gospodarskega in gostinskega objekta, površino pa bi preuredili v obdelovalne površine. Nekaj travnikov bi bilo namenjenih za košnjo in spravilo sena oziroma potrebno krmo za zimsko obdobje. Travniki, ki bi bili namenjeni za pašno živinorejo, so v enem delu bolj gručastega nastanka in so primerni samo za pašo in ne za obdelovalne površine. Na teh travnikih bi se postavile tudi nove strehe, pod katere se lahko živali umaknejo v vročini ali slabem vremenu. Na Sliki 6 so parcele označene s številkami od 496 do 520. Sledi opis vsake parcele; kakšna bi ostala njena namembnost ali pa bi se le-ta spremenila glede na potrebe novega ekološkega ranča.

1. Parcela 505/1 bi se deloma uporabljala za pašništvo ter košnjo in spravilo sena. 1/3 parcele, ki se nahaja pred hotelom, pa bi se uporabljala kot park z zeliščnim vrtom.
2. Parcela 513/2 bi bila namenjena pašništvu ter košnji in spravilu sena.
3. Parcela 500 bi bila v enem delu namenjena pašništvu za konje in krave, na njej bi postavili tudi nove strehe, ki bi služile kot zatočišče živalim pred vročino in slabim vremenom. V drugem delu pa bi bili pašniki za koze, ovce in osla, za katere bi postavili manjši hlev, ki bi bil namenjen izključno tem trem vrstam živali, in bi se lahko prosto gibale tako zunaj kot tudi znotraj hleva. Parcela označena s številko 500 pa bi se v enem delu uporabljala tudi za obdelovalne površine, saj celotna parcela meri kar 40.143 m².
4. Parcela 496, ki meri 7.132 m², bi se uporabila kot površina za prestavljeno manežo, preostali del pa bi bil namenjen pašnikom.
5. Parcela 506/1 je v veliki količini gozdnata, gozd bi se posekal in bi služila kot obdelovalna površina, del parcele, ki se nahaja v okolici hotela in služi kot teniško igrišče, pa bi ostal nespremenjen.
6. Parcela 517 bi se uporabila kot pašnik.
7. Parceli 520 in 518 bi se uporabili kot obdelovalni površini.

Trenutno na ranču ni lastne pridelave zelenjave. Tako bi pri razvoju projekta najprej spremenili namembnosti določenih površin, ki bi jih spremenili predvsem v obdelovalne. Na začetku priprave površin bi seveda pričeli z oranjem, branjem, gnojenjem in sajenjem. Ranč bi po končanem projektu skrbel tudi za kolobarjenje, varovanje rastlin in gospodaril s trajnim travinjem. Vsa dela in spremembe bi bile izvedene v skladu z zahtevami izvedbe ekološkega kmetovanja v Sloveniji. Med prve zahteve sodi **kolobarjenje**, ki je med najpomembnejšimi opravili ekološke pridelave. Tako bi ranču ustrezalo 5- ali 6-letno kolobarjenje, ki bi omogočilo setve brez prekomerne zapleveljenosti ter ugodne fizikalne in fitosanitarne lastnosti tal. Seveda pa je pri kmetovanju izredno pomembno tudi **gnojenje**, s katerim zagotovimo zadostno količino organske snovi v tleh, drugače povedano humusa. Kot gnojilo bi se uporabljal predvsem kompostiran živinski gnoj in organska gnojila. Ker v ekološkem kmetovanju ni dovoljena uporaba sintetičnih gnojil, ki vsebujejo dušik, ki pa je nujno potreben za rast rastlin, bi ga zagotovili s pridelavo stročnic v kolobarju, saj njihove korenine vežejo dušik iz zraka nase in s tem zagotovijo njegove zadostne količine. Po gnojenju sledi **sajenje**, ki je v ekološkem kmetijstvu zelo pomembno, ker se lahko uporablja izključno ekološko pridelano seme. Pred sajenjem moramo biti pozorni na to, da je seme zdravo in brez prisotnosti škodljivih semen. Med celotnim procesom pridelave živil pa moramo biti pozorni na **varovanje rastlin**, ki je temeljni ukrep za preprečevanje bolezni in škodljivcev, pojav katerih bi na ranču preprečili predvsem s širokim kolobarjenjem, zmernim gnojenjem, ustrezno obdelavo tal ter izborom ustreznih vrst in sort rastlin. Če pa bi se bolezni in škodljivci pojavili, bi jih zatrli z doma pripravljenimi pripravki za varstvo rastlin ali pa jih kupili v trgovini s sredstvi za varstvo rastlin, vendar pod pogojem, da bi se prepričali, da so primerne za ekološko kmetovanje. **Trajno travinje** bi predstavljalo predvsem osnovo za rejo prežvekovalcev, pri kateri je potrebna organizirana paša živali in občasno gnojenje z živinskim ali dovoljenim gnojilom za ekološko kmetovanje. Trajno travinje bi zagotovili s sestavo različnih vrst rastlin, katerih idealna sestava je 50–70 % trav, 10–30 % metuljnic in 10–30 % zeli.

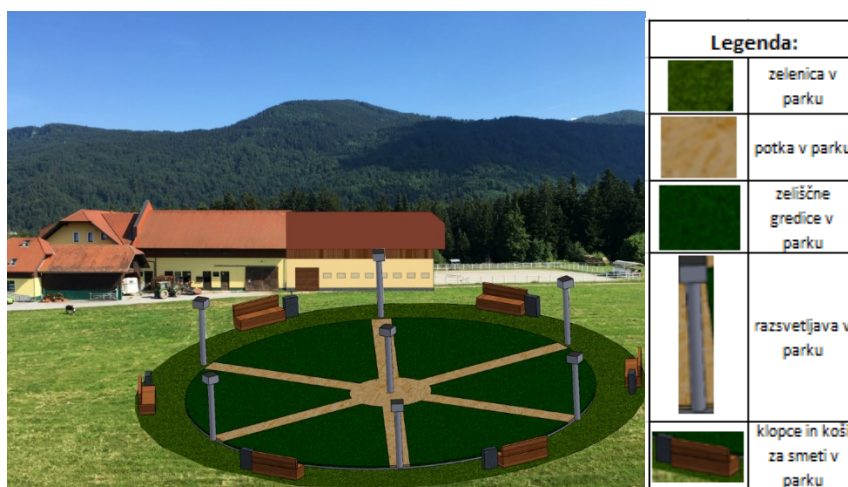
6.2.1.3. Ureditev sprehajalnega parka z zeliščnim vrtom

Slika 7: Označena lokacija parka z zeliščnim vrtom

Vir: Portal Prostor, 2018

Parcela številka 505/1 (Slika 6) je velika 14.374 m². Od tega je 13.224 m² rabljenih kot kmetijsko zemljišče. 1/3 površine, ki se nahaja tik pred hotelom, bi bila namenjena sprehajalnemu parku z zeliščnim vrtom (Slika 7). V parku bi bila postavljena lesena sedišča in luči, ki bi se napajale s pomočjo solarne energije. V njem bi se nahajala tudi različna sadna drevesa (jabolka, hruške, breskve, češnje in slive) in različno jagodičevje (robide, ribez, maline, borovnice in gozdne jagode). V sredini parka pa bi se nahajal zeliščni vrt, ki bi bil osnovan kot zeliščno kolo, kar pomeni, da bi bil okrogle oblike in bi iz tlorisa predstavljal kolo voza. Grede bi bile trikotnih oblik. V premer bi celotno kolo merilo 20 m, pred živalmi pa bi bilo zaščiteno z leseno ograjo. V vrtu bi lahko našli preko 60 vrst zelišč, ki bi jih uporabljali za različne čaje, napitke, žganja, namaze in v različni hrani, ki bi jo ponujali v gostinskem delu ranča. Za boljšo predstavbo je na Sliki 8 3D prikaz postavitve zeliščnega vrta.

Slika 8: 3D primer ureditve zeliščnega vrta

Vir: Manuela Drofelnik, 2018

6.2.1.4. Namestitev naprave za pridobivanje bioplina iz gnojevke in bioloških odpadkov

Slika 9: Lokacija bioplinske naprave

Vir: Portal Prostor, 2018

Bioplin velja za enega najbolj učinkovitih in okolju prijaznih energentov. Pri izgorevanju bioplina nastaja manj toplogrednih plinov, kot ga porabijo rastline za rast s fotosintezo, kjer proizvajajo kisik in porabljajo CO₂. Bioplin za razliko od fosilnih goriv ne prispeva k povečevanju emisij toplogrednih plinov v atmosferi. Pri izgorevanju razpade na ogljikov dioksid in vodno paro. Kurilna vrednost bioplina na m³ pa je približno 6 kWh (Ecos – Bioplinarne, 2017).

Na parceli številka 504 (Slika 6) se sedaj nahaja samostoječa lesena stavba, ki meri 195 m², to stavbo bi obnovili in ji namenili nove vsebine, in sicer prostor za bioplinsko napravo, saj ranč za električno energijo povprečno mesečno nameni 1.000 € (potrebe električne energije v gostinskem delu, hlevu in apartmajih). Porabe električne energije ni moč zmanjšati, zato sem prišla na idejo pridobivanja energije iz bioplina. V gostinskem delu namreč ostaja velika količina bioloških odpadkov. Ti bi nastali tudi po realizaciji projekta, nekaj bioloških odpadkov bo tudi v mlekarni, predvsem pa bi zaradi velikega števila živali nastajala velika količina gnojevke. Videz kmetije se po nameščeni bioplinski napravi ne bi kaj dosti spremenil, saj bi bile 4 lagune od 5 skrite v zemlji. Edini viden na površini bi bil končni zalogovnik. Umestila sem ga h gospodarskemu posloplju, saj je potrebno, da se gnojevka zbira v zbirni jami in mora biti v neposredni bližini hleva, pa tudi v bližini gostinskega dela, ki je pomemben zaradi bioloških odpadkov iz kuhinje (Slika 9).

Bioplinska naprava bi delovala po principu kombiniranega pretočno-zbiralnega procesa. Proces bi trajal dvakrat po 20 dni pri temperaturi 36 °C. Bioplin, ki bi nastal pri procesu, bi se shranjeval v vrečastem plinohramu s prostornino 90 m³, ki ga poganja naprava za sproizvodnjo toplote in električne energije z dvema motorjema po 62 kW. Postopek pridobivanja bioplina bi se pričel, ko bi se gnojevka zbirala v zbirni jami in bi jo potopni rezalniki v celoti zmleli in premešali. Mešanico bi nato s pomočjo črpalne naprave črpali do osrednjega dela naprave, in sicer do fermenterja (digester), ki je opremljen s stenskim ogrevanjem, izoliran in plinotesen. Sveže dodana gnojevka bi potiskala mešanico iz prvega v drugi fermentor (postfermentor), iz njega pa bi se jo skozi drugi črpalni jašek prečrpavalo v končni zbiralnik za gnojevko. Mešalni jašek bi meril 22 m³, fermentor in postfermentor bi merila vsak po 314 m³, jašek za prečrpavanje bi meril 50 m³, 1.500 m³ pa meri končni zalogovnik. Zmogljivost elektrarne na bioplin bi bila 120 kW, letno gledano tudi do 754.000 kWh. Pri proizvodnji elektrike v sistemu sproizvodnje bi se proizvajala tudi toplotna energija, ki bi jo uporabili v gostinskem delu, saj le-ta predstavlja veliko površino za ogrevanje v zimskih dneh, ter v poletnih dneh za ogrevanje vode, ki se porabi v velikih količinah.

6.2.2. Predlog ekološkega turizma

Sprememba trenutnega kmetijskega dela v ekološko kmetijo bo že deloma vplivala tudi na turizem, saj se bo kmetovanje tesno povezovalo in dopolnjevalo z ekološkim turizmom. V turističnem delu bi se osredotočili predvsem na ekološko ponudbo za goste in kakovostno sodelovanje s kmetovanjem na ranču. Pomembna naloga bo pridobitev Znaka za okolje Evropske unije za turistične namestitve (»Eco Label«, »EU Marjetica«).

Pri turizmu bi si prizadevali za:

- V ponudbi hrane ponujati izključno organsko hrano pridelano na ranču in okoliških ekoloških kmetijah.
- Varčno rabo energije in ostalih naravnih virov.
- Nižje onesnaževanje zraka, ki ga povzročajo barve in čistila z vsebnostjo sintetičnih topil.
- Manjše onesnaževanje okolja in okolice z odpovedjo uporabe gnojil, pesticidov, ločevanjem odpadkov, čiščenjem in ponovno uporabo odpadnih vod ...
- Spodbujanje okoljske komunikacije in izobraževanja.

Na ranču bi za preusmeritev v ekološki turizem izvedli sledeče:

1. Prenova gostinskega objekta po ekoloških standardih.
2. Ekološko naravnana gostinska ponudba ter pridelki iz okoliških ekoloških kmetij.
3. Ponudba izobraževanj in ekoloških delavnic.

6.2.2.1. Prenova gostinskega dela po ekoloških standardih

Pri prenovi gostinskih objektov bi se prvotno lotili prenove hotela. Hotel bi se obnovil in prenovil v ekološki hotel, s čimer bi pridobili standard ISO 140001 ter Znak za okolje EU za turistične namestitve, katerega pravno podlago v Sloveniji predstavlja 31. člen Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06-ZVO-1-UPB1, 49/06-ZMetD, 66/06-Odl. US, 33/07-ZPNačrt, 57/08-ZFO-1A, 70/08, 108/09, 48/12 in 57/12), ki določa, da se za spodbujanje proizvodnje izdelkov ali opravljanje storitev, ki imajo v primerjavi z drugimi istovrstnimi proizvodi ali storitvami manjše negativne vplive na okolje v njihovi celotni življenjski dobi in s tem učinkovito prispevajo k rabi delov okolja in visoki stopnji varstva okolja, lahko podeli znak za okolje. Znak za okolje podeljuje Agencija Republike Slovenije za okolje z upravno odločbo na način in pod pogoji, določenimi s predpisi Evropske unije. Oseba, ki je pridobila znak, mora plačati pristojbino za vlogo ter letno pristojbino. Prav tako je potrebno Komisiji Evropske unije takoj, ko postane odločba o podelitvi znaka pravnomočna, posredovati podatke o podeljenem znaku.

Površina hotela obsega 616 m² in je grajena iz opeke. Hotel je opremljen z veliko količino lesenih površin, ki pa so že dotrajane in potrebne obnove; tako bi les iz posekanega gozda, katerega površina bi služila za obdelovalne površine v kmetijskem delu ranča, uporabili za novo opremljanje prostorov v hotelu, kar pomeni, da bi bili po prenovi v hotelu vgrajeni naravni materiali, ki ne bi izpuščali zdravju škodljivih plinskih emisij.

- **Na področju energije**

Uporabljali bi energetske bolj varčne opreme (oprema v kuhinji, restavraciji, sobah). V hotelu bi luči, ogrevanje in klimatizacijo spremenili tako, da bi se avtomatsko ugašale, kar pomeni, da na primer, ko gost zapusti sobo, se luči avtomatsko ugasnejo, ogrevanje in klima pa poskrbita za prijetno klimo v sobi, kasneje ko so ustrezni pogoji zraka v sobi zagotovljeni, pa se tudi avtomatsko ugasneta. Pri zagotavljanju kakovostne uporabe prezračevalnih in klimatskih sistemov bi seveda zagotavljali redne preglede in čiščenje naprav, v katere bi bili vstavljeni kakovostni filtri. Zaradi velike količine porabljene električne energije v hotelu bi se del energije pridobival iz bioplinske naprave, ki bi bila nameščena pri gospodarskem objektu. Namestitev in delovanje bioplinske naprave je opisano v poglavju 5.2.1.4.

- **Na področju vode**

Uporabljali bi deževnico in reciklirano vodo, predvsem za pralne stroje, WC kotličke in pisoarje. Po celotnem hotelu bi namestili tudi tuše in vodne pipe, ki imajo omejeno pretočnost vode. Vsa odpadna voda pa bi se zbirala na čistilni napravi, ki se nahaja na robu teniških igrišč in meri 63 m², z njo bi poskrbeli za pravilno ravnanje z odpadnimi vodami.

- **Na področju odpadkov**

Pri vseh dejavnostih bi skrbeli za ločeno zbiranje odpadkov. V vsaki sobi bi bili nameščeni koši za različne vrste odpadkov (papir, plastika, biološki odpadki), koši pa bi se nahajali tudi po celotnem ranču, tako na kmetijskem kot tudi na turističnem delu. Končno zbiranje odpadkov na ranču bi bilo v hiši, ki že sedaj stoji na ranču. Meri 30 m², v njej pa so večji zabojniki za različne odpadke, kot so papir, steklo, železo, plastika. Odpadke bi odpeljalo podjetje Dinos d. d., ki bi določene izdelke posredovalo v ponovno uporabo, nekatere izdelke pa bi na ranču ponovno uporabljali. Posebne zabojnike bi imeli tudi za nevarne odpadke in kemikalije.

- **Na področju vodenja hotela in usposabljanja zaposlenih**

Vodilni bi izdelali koncept reševanja ekoloških vprašanj z akcijskim načrtom. Izvajali pa bi tudi ekološko knjigovodstvo, ki bi se ukvarjalo predvsem z odvozom odpadkov. Na letni ravni bi izdelovali tudi ekološko poročilo, ki bi bilo dostopno na spletni strani ranča, na kateri bi obiskovalce tudi obveščali glede lokalnih ekoloških danosti, kot je kakovost vode, klime. Gosti bi bili tudi v celoti seznanjeni z ukrepi s področja varovanja okolja v gostinskem in gospodarskem delu. Tako na spletni strani kot tudi v prostorih hotela bi se nahajale informacije o pravih načinih varčevanja z energijo in vodo ter tudi informacije s področja ločevanja odpadkov. Zaposleni na ranču bi bili redno seznanjeni z ekološko tematiko, redno pa bi obiskovali tudi različna usposabljanja s področja pravih ravnanj z odpadki, vodo, energijo, detergenti in čistili. Na ranču pa bi skrbeli tudi za to, da se v ponudbi ne pojavijo enkratno uporabljivi materiali, temveč čim večje število povratne ali reciklirane embalaže. Nakupovali bi barve, detergente, čistila in pisarniški material z Znakom za okolje. Vseskozi pa bi se vodila evidenca o količini emisij toplogrednih plinov, ki bi jih na ranču lahko izpustili v okolje.

Pod turistični del ranča bi spadal tudi kozolec, ki bi ga zgradili iz lesa; namesto trenutnega plastičnega šotora, ki je namenjen različnim predstavitvam in slavljem. Les bi pridobili iz gozda, ki bi ga posekali za ta namen, in površino uporabili za obdelovalne površine. Kozolec bi bil zastekljen z recikliranim steklom. Steklena embalažo namreč lahko recikliramo znova in znova, pri tem pa z recikliranjem kilograma steklene embalaže prihranimo 300 g emisij CO₂ in porabimo 33 % manj energije kot za izdelavo stekla iz rude. Kozolec bi služil kot učilnica oziroma prostor za izobraževanja po programu, opisanem v poglavju 5.2.2.3. Služil pa bi tudi za različna srečanja organizirana na ranču in za različna slavlja (poroke, rojstnodnevne zabave, zaključene družbe). Za boljšo predstavo je na Sliki 10 3D prikaz postavitve kozolca z recikliranim steklom.

Legenda:	
	reciklirano steklo
	streha kozolec, lesena konstrukcija kozolca

Slika 10: 3D primer kozolca z recikliranim steklom

Vir: Manuela Drofelnik, 2018

6.2.2.2. Ekološko naravnana gostinska ponudba ter pridelki iz okoliških ekoloških kmetij

V sklopu turističnega dela je tudi gostinski del, kjer bi se ponujala organska hrana, pridelana na ranču in okoliških ekoloških kmetijah, ki pa ne bi bila namenjena za prodajo, ampak bi jo lahko okušali samo na ranču.

Obiskovalci bi lahko okusili:

- Ekološko pridelano meso, ki bi bilo v celoti vzrejeno na ranču, in sicer goveje, svinjsko, piščančje, konjsko meso ter jagnjetina. Pod to rubriko se šteje tudi predelano meso, kot so suhomesnati izdelki (tradicionalni savinjski želodec, salama, bunka ...),
- Ekološko pridelano zelenjavo z lastnega vrta,
- Domača jajca iz ekološke reje,
- Domače ekološko mleko in mlečne izdelke (maslo, sir, skuta in jogurti),
- Različne ekološke marmelade (slivova, breskova, ribezova, malinova, borovničeva in jagodna),
- Različne domače sokove (jabolčni, breskov, hruškov z dodatki zelišč),
- Različno domače žganje (slivovka, viljamovka, borovničevca, zeliščni liker ...).

V Zgornji Savinjski dolini je težava v tem, da kmetovalci in turistični ponudniki ne sodelujejo dovolj, zato bi z ekološkim rančem poskušali združiti vse ekološke kmetovalce že na ta način, da bi prodajali sestavine gostinskemu delu ranča, saj določenih sestavin ne bi bilo moč pridelati ali pa bi jih bilo glede na povpraševanje premajhna količina. S tem pa bi se posledično združili ekološki kmetovalci v dolini, za katere bi na ranču organizirali različna izobraževanja, usposabljanja in srečanja.

6.2.2.3. Ponudba izobraževanj in ekoloških delavnic

Na ranču bi se izvajala različna izobraževanja in delavnice s področja ekološkega življenja, kmetovanja in prehranjevanja. Dobrodošle bi bile vse generacije, ki so željne novega znanja in spoznavanja ekološkega načina življenja. Posebna ponudba bi se predstavila za šoloobvezne otroke, saj je kmetija najboljša učilnica, kjer se otroci preko vida, sluha, dotika, vonja, okusa in sodelovanja naučijo, kako se prideluje hrana, ki je naravi in živalim prijazna, hkrati pa doživijo način življenja na kmetijah.

Ponudba izobraževanj in ekoloških delavnic, ki bi bila mogoča na ranču, je:

1. Postati kmetovalec za en dan

Obiskovalci bi se za en dan postavili v kožo kmetovalcev, kjer bi pomagali pri različnih opravilih na kmetiji. Ogljedali bi si njive, travnike, pašnike, zeliščni vrt ter vse živali na kmetiji, predstavljena bi jim bila tudi teorija kmetovanja. Kasneje pa bi se preskusili tudi v praksi, in sicer bi s skupnimi močmi spravljali krmo, gojili in pobirali pridelke ter krmili in skrbeli za živali.

2. Pridelava mleka in mlečnih izdelkov

Obiskovalci bi se najprej naučili molsti krave in se v tem tudi preizkusili. Vsak bi vzel svoje namolženo mleko, iz katerega bi v mlekarni izdelal mlečni izdelek po svoji izbiri (maslo, sadna ali navadna skuta, jogurt). Končni izdelek bi lahko vzeli domov ali ga pojedli na ranču skupaj z malico.

3. Kuhanje z ekološkimi sestavinami

Obiskovalci bi si najprej ogledali celoten ranč in nabrali ekološke sestavine na njivah in v zeliščnem vrtu, ob tem bi se jim predstavila teorija pridelovanja ekoloških sestavin. Obiskovalce bi nato napotili v kozolec, kjer bi spoznali še osnove kuhanja, nato pa bi si s pomočjo kuharjev z ranča pripravili kosilo iz nabranih sestavin.

4. Zeliščni vrt in njegova uporaba

Obiskovalci bi si ogledali zeliščni vrt, kjer bi s pomočjo vodiča prepoznavali zelišča po njihovi barvi, obliki, vonju, okusu ... Seznanili bi se z zdravilnimi učinki in načini uporabe zelišč na vrtu.

V skupini otrok: otroci bi nabrali zelišča in jih pripravili za sušenje. Iz zelišč bi si pripravili čaj ali namaz po svojem okusu.

Skupina odraslih: odrasli bi prav tako nabrali zelišča in jih nekaj pripravili na sušenje. Iz nabranih zelišč bi naredili različne zeliščne likerje in namaze.

5. Pravi kavboji za en dan

Obiskovalce bi na ranču poučili o življenju in obnašanju konjev ter tudi o pomenu konjev za človeka danes in v preteklosti. Obiskovalci bi si sami pripravili konja in ga osedlali za na teren (s pomočjo zaposlenih na ranču). Po prihodu s terenskega jahanja bi konja ustrezno razsedlali, ga očistili in nahranili.

6. Ekološki dan na Ranču Burger

Obiskovalci bi bili cel dan na ranču. Zjutraj bi si s pomočjo zaposlenih pripravili ekološki zajtrk, nato pa bi poslušali predavanje o ekološkem kmetovanju in turizmu. Po predavanju bi sledil ogled ranča, pri katerem bi tudi sodelovali pri različnih opravilih na njivah, travnikih, pašnikih in skrbi za živali. Med opravili bi imeli tudi nalogo, da si naberejo sestavine, s katerimi bi si kasneje povsem sami pripravili ekološko kosilo (vključena pomoč zaposlenih). Po kosilu bi sledila priprava konjev ter terensko jahanje. Ekološki dan bi se zaključil s kuhanjem zeliščnega čaja ter pogovorom o vtisih in pridobljenem znanju.

7. Teden izobraževanja in življenja na ranču

Teden izobraževanja in življenja na ranču bi bil namenjen predvsem šoloobveznim otrokom, tako imenovana šola v naravi. Otroci bi skozi celoten teden spoznavali ranč tako, da bi si vsak dan sami pripravljali ekološki zajtrk, dan bi potekal po zgoraj napisanih programih, program in pridobljeno znanje bi bila vsak dan drugačna. Vsak dan bi bila vključena tudi pomoč otrok pri večerni skrbi za živali (hranjenje, čiščenje bivalnega prostora, molža).

7. PRIMERI DOBRE PRAKSE

V delu sem analizirala tudi dva primera dobre prakse ekološkega kmetovanja in turizma; analiziran je en primer v Sloveniji (Ekološka kmetija Uranjek) in en primer v tujini (Ekološka kmetij Bergi). Za analizo teh dveh ekoloških kmetij sem se odločila na podlagi pregleda tovrstnih turizmov ter najboljše primerljivosti z Rančem Burger, Veniše.

7.1. V Sloveniji – Ekološka kmetija Uranjek (»Pri Baronu«)

Na Pohorju, natančneje v mali vasici Planica nad Framom, se nahaja izletniška ekološka kmetija Uranjek z nazivom »Pri Baronu«. Kmetija je svoja vrata za obiskovalce odprla leta 1991, najprej kot vinotoč, nato pa se je ponudba razširila tudi na možnost kosila z ekološko pridelano hrano (Pri Baronu, 2018).

Kmetija obsega skupno 18 ha, od tega je 8 ha njiv, travnikov, sadovnjaka ter zeliščnega in zelenjavnega vrta, kjer pridelujejo ekološko pridelano hrano, s katero oskrbijo kar 85 % potreb po živilih. Ostalih 10 ha pa predstavlja gozd, poln gozdnih sadežev, kjer domujejo številne živali s kmetije (Pri Baronu, 2018).

Leta 1999 so izvedli preusmeritev v ekološko kmetovanje, za kar že vrsto let prejema certifikat s področja ekološkega kmetovanja. Na kmetiji imajo kar 18 dopolnilnih dejavnosti (turizem, predelava, izobraževanja, predelava mesa ...). Bio trgovina, ki se nahaja na kmetiji in nudi ekološke proizvode lastne in drugih okoliških kmetij, se je odprla leta 2012, leto kasneje pa so oblikovali permakulturni vrt. Leta 2014 so bili za ves dolgoletni trud in uspehe nagrajeni s strani Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije in Zveze slovenske podeželske mladine z nazivom Inovativen mlad kmet.

Lastniki so se vključili v Program razvoja podeželja (2014–2020), katerega prvi cilj je spodbuditi kmetijska gospodarstva za izvajanje ekološkega načina kmetovanja, od katerega pa pričakujejo varovanje okolja s prispevkom k zagotavljanju javnih dobrin, predvsem k ohranjanju biotske raznovrstnosti, ohranjanju virov pitne vode, rodovitnosti tal in kulturne kmetijske krajine. Drugi cilj pa je ohraniti obdelanost kmetijskih zemljišč in poseljenost podeželskih območij ter zagotavljati javne koristi na območjih z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami (OMD), pričakovani rezultat tega cilja pa je, da bodo plačila OMD prispevala k ohranjanju in spodbujanju sonaravnih sistemov kmetovanja, ohranjanju kulturne krajine podeželja ter trajnostni rabi kmetijskih zemljišč (Pri Baronu, 2018).

Ekološka kmetija »Pri Baronu« vključuje:

- Zeliščni vrt,
- Permakulturni vrt,
- Živali na kmetiji,
- Pohorje Beef,
- Ekološke pridelke in predelane proizvode,
- Doma pridelane pijače.

Na kmetiji lahko v bio trgovini kupimo tudi ekološke pridelke in predelane proizvode, za katere imajo izdan ekološki certifikat, ki potrjuje, da so pridelki in živila pridelana in predelana na ekološki način. V trgovini prodajajo tudi nekateri ekološki kmetje iz okolice, tako imenovani eko partnerji, kot so Hiška zelišč, Zadruga Dobrina, Ekološka kmetija Podgrajšek, Ekološka kmetija Radikon, Ekološka kmetija Valentan in Pražarna Lovro. Vsa živila nosijo evropski znak sheme kakovosti »Ekološka pridelava«, ki je oblika kmetijske pridelave in poudarja gospodarjenje v sožitju z naravo. Znak nosijo izdelki, ki vsebujejo najmanj 95 % sestavin ekološkega izvora (Pri Baronu, 2018).

Bio trgovina ponuja naslednje izdelke (Slika 11):

- Bio čaje, marmelade, kompote, omake,
- Bio mesne izdelke,
- Bio likerje in žganje,
- Bio brezalkoholne pijače,
- Ostalo (hruškovi krhliji, ohrovtov čips, rezanci iz pšenične moke, kapljice ameriškega slamnika).

Slika 11: Pridelki in predelani proizvodi ekološke kmetije "Pri Baronu"

Vir: Spletna stran »Pri Baronu«, 2018

»Pri Baronu« so se odločili, da odprejo vrata vrtcem, šolam in vsem drugim obiskovalcem, ki želijo spoznati življenje na podeželju ter kako gospodariti na naravi prijazen način, da ob tem ne trpita okolje in narava. Programi so razdeljeni na programe za otroke in odrasle.

Pri programu za otroke se lahko odločamo med različnimi delavnicami, kot so:

- Z drevesa na mizo – od jablane do soka (nabiranje sadežev in stiskanje soka).
- Rastline in njihova neskončna barvitost (spoznavanje rastlin in sajenje rastlin, ki jih odnesejo domov).
- Postani kmet/kmetica za en dan (krmljenje živali, ogled kmetije, spoznavanje dela na kmetiji, priprava ekološke malice).
- Kako pripravimo čaj – da ozdravimo (spoznavanje zelišč, nabiranje in sušenje zelišč, priprava čaja in namaza za malico).
- Žito in kruh (spoznavanje vrst žit, priprava in peka kruha).
- Zimsko veselje na snegu (spoznavanje starodavnega snežnega vozila, tekmovanje s pležuhom, postavljanje snežnih skulptur, ekološka malica).
- Izdelava umetnin in aranžmajev iz naravnih materialov (izdelava aranžmajev iz naravnih materialov).
- Škorenj party – kmečki golf (v gumijastih škornjih se premaguje različne ovire).

Pri programu za odrasle se lahko odločamo med različnimi delavnicami, kot so:

- Ogljed kmetije z degustacijo ekoloških izdelkov.
- Ogljed kmetije in kosilo.
- Eko dan.
- Eko dan na Štajerskem.
- Vandranje po Framskem Pohorju.
- Vandranje po Framskem Pohorju in Dravskem polju.
- Martinovanje na Baronovi ekološki kmetiji.
- Kostanjev dan.

7.2. V tujini – Ekološka kmetija Bergi («Bergi Agrotourism Company«)

Nedaleč od kraja Castelbuono je starodavno središče parka z imenom »Madonie Park«, za katerega je najbolj značilna Ekološka kmetija »Bergi« («Bergi Agrotourism Company«).

Bergi se razprostira na 100 ha z vrtovi, sadovnjaki in nasadi oljk v bližini doline Saraceno in na arheološkem najdišču, ki sega v čas grško-rimskega obdobja, ki se je prvotno imenoval »zelenjavni vrt« starodavnega Bergi Fiefa. Lastniki niso nikoli prekinili tradicije, temveč so izboljšali in obogatili pridelke. Kmečka kultura Bergi družine je mešanica kulinarčnih poklicev in pristnih izdelkov, ki omogočajo obiskovalcem, da ponovno odkrijejo stare okuse zdrave madonitske kuhinje (Bergi Agrotourism Company, 2018).

Ekološka kmetija Bergi je družinsko podjetje s certificirano ekološko pridelavo, ki jo uporabljajo za gostinstvo, predelavo in degustacije. S tradicijo in inovativnostjo ustvarjajo kakovostne izdelke in storitve, kar prispeva k izboljšanju konkurenčnosti podjetja na trgu. Njihov glavni cilj je povečati tipičnost in zdravstveno ustreznost svojih proizvodov ter upoštevati načela ekološkega kmetijstva in vrednost biotske raznovrstnosti. Veliko pozornost namenjajo okoljskim težavam, zavzetosti podjetja za okolje, predvsem z ekološkim kmetovanjem, zdravim prehranjevanjem, z uporabo lokalnih proizvodov (po načelu 0 km transporta živil), rabo obnovljivih virov energije in s trajnostno uporabo vodnih virov (Bergi Agrotourism Company, 2018).

Na kmetiji že več desetletij proizvajajo in prodajajo tipične sicilijanske izdelke (marmelade, med, olje) na kraju samem ali prek spletne strani. Kmetija je v skladu z ES 2092/91 uvrščena med podjetja s pridelavo sadja, zelenjave, olja in medu (Bergi Agrotourism Company, 2018).

Na kmetiji pridelujejo in tržijo naslednje izdelke (Slika 12):

- zelenjavo in sadje,
- džeme in marmelade,
- zelenjavne konzerve,
- med,
- ekstra deviško oljčno olje.

Slika 12: Proizvodi ekološke turistične kmetije "Bergi"

Vir: Spletna stran »Bergi«, 2018

Ekološka kmetija Bergi goji izključno »Ape Nera Sicula« (črno sicilijansko čebelo), s katero se pridobiva črni sicilijanski čebelji med, poleg zelenjave, sadja, žit ... (Slika 13). V preteklih letih so prejeli že vrsto nagrad za svoje produkte (različne vrste medu, olja, marmelad) in tudi nagrade s področja uspešnosti poslovanja in okoljske ozaveščenosti. Nagrade potrjujejo strast in voljo, ki ju družina s popolnoma organskimi in kakovostnimi produkti vložila v zavezanost v okolje (Bergi Agrotourism Company, 2018).

Slika 13: Črna sicilijanska čebela "Ape Nera Sicula"

Vir: Spletna stran »Bergi«, 2018

Kmetija je pridobila akreditacijo za poučno kmetijo na Ministrstvu za kmetijo in gozdove v Palermu. Obiskovalcem ponujajo možnosti opravljanja izobraževalnih poti za odkrivanje dejavnosti na podeželju, ki je namenjena tako šolskim ustanovam kot tudi družinam. Velik pomen pri izobraževanju namenjajo ekosistemom, spoštovanju krajine in recikliranju odpadkov. Kmetija je oblikovala različne kmetijsko-okoljske poti, skozi katere želi prikazati vrednote in tradicije, ki so značilne za Sicilijo, predvsem pa za dotično kmetijo (Bergi Agrotourism Company, 2018).

Obiskovalci lahko izbirajo med različnimi vrstami izobraževanja, in sicer:

- Od čebel do medu.
- Sadovnjak.
- Zelenjavni vrt in zelena hiša.
- Od pšenice do kruha.
- Od sadja do marmelade/džema.
- Zdravilna zelišča.
- Navade in orodja starih staršev.
- Domače živali.

Zelo obiskane so tudi kuharske lekcije, kjer pripravljajo tipične jedi Madonite kuhinje. Pri lekcijah se uporabljajo izključno ekološki proizvodi, gojeni na ekološki kmetiji. Lekcije se zaključijo s pokušino vse pripravljene hrane skozi učno lekcijo.

Kmetija Bergi pridelke zaliva z deževnico, ki se zbira v rezervoarjih. Za zalivanje pa uporabljajo tudi prečiščeno vodo iz čistilca odpadnih vod. Za odpadke, ki nastanejo pri gojenju pridelkov, uporabljajo kompostnik, ki je namenjen vrtnim in kuhinjskim odpadkom. Vrtni odpadki so tisti, ki nastanejo pri obrezovanju rastlin, pletju ..., pod kuhinjske odpadke pa uvrščamo biološke odpadke, ki nastanejo pri turistični ponudbi. Ko kompost dozori, ga uporabijo kot gnojilo in izboljševalec tal, povsem naraven in brez umetnih dodatkov (Bergi Agrotourism Company, 2018).

Podjetje je prejelo znak »EU Marjetice« (»EcoLabel«) za turistično nastanitveno storitev. To priznanje prikaže predvsem okoljsko uspešnost in daje potrošnikom zagotovilo, da se podjetje trudi, da doseže visoko kakovost ponujenih storitev in da spodbuja trajnostni turizem.

Prednosti pridobljenega okoljskega certifikata niso le ekonomične, ampak se kažejo tudi kot prednosti pri koristi za skupnost v smislu zmanjšanja okoljskega vpliva in so velika dodana vrednost pri prepoznavnosti podjetja med ponudniki in potrošniki (Bergi Agrotourism Company, 2018).

Prednosti pridobljenega certifikata vključujejo:

- Podobo podjetja, namenjeno trajnostnemu razvoju.
- Povečanje tržne vrednosti, ugleda in tudi zadovoljstva potrošnikov, ki običajno zagotavljajo večjo konkurenčnost na trgu.
- Splošno povečano kakovost okoliških območij.
- Splošno povečanje števila potrošnikov, predvsem okoljevarstveno osveščenih.

8. IDEJNI PROJEKT

8.1. Ideja projekta

Zasnovo za idejo projekta predstavlja pomanjkanje ekoloških kmetij in turizma v Zgornji Savinjski dolini, ki svojega naravnega potenciala ne izkorišča v celoti. Za združitev ekološkega kmetovanja in turizma na Ranču Burger, Veniše sem se odločila na podlagi raziskovanja tovrstnih prostorov v Sloveniji, pri katerem sem prišla do zaključka, da nikjer v Sloveniji ni takšnega izobraževalnega in turističnega prostora, s tako velikimi kapacitetami razvoja. Po večkratnem obisku ranča se je vse bolj razvijala ideja in želja po oblikovanju takšne vrste projekta. Idejni projekt je v celoti zasnovan in napisan, z vsemi potrebnimi podatki, do te mere, da lahko z njim v prihodnjih letih dejansko uresničimo razvoj Ekološkega ranča Burger, Veniše. Potrošnikom bi z uresničitvijo ideje ustvarili razgiban naraven prostor za preživljanje prostega časa in pridobivanja znanja, katerega cilj bi bili po odhodu bolj ekološko ozaveščeni obiskovalci.

Ciljne skupine obiskovalcev:

- Vse generacije (šoloobvezni otroci, starši, upokojenci, ostali potrošniki).
- Okoljsko ozaveščeni ljudje.
- Izobraženi ljudje s področja ekologije.
- Popotniki iz tujine.
- Lastniki ekoloških kmetij po Sloveniji.
- Združenja in ustanove za ekološko kmetovanje in turizem.

8.2. Splošni cilji

- Okoljska ozaveščenost vseh generacij.
- Ozaveščenost o skrbi za živali in pridelke.
- Ranč Burger, Veniše narediti okolju prijazen prostor.
- Povečanje zaposlitve prebivalcev Zgornje Savinjske doline.
- Povečanje prihodka in obiskovalcev na Ranču Burger, Veniše ter v Zgornji Savinjski dolini.
- Prostor za druženje in ekološki način življenja.

8.3. Specifični cilji

- Povečanje gospodarskega poslovanja za izgradnjo mlekarne in bivališč za živali.
- Sprememba rabe tal kmetijskih površin za pašno živinorejo, travnike za košnjo in poljedelstvo.
- Ureditev sprehajalnega parka z zeliščnim vrtom.
- Namestitev naprave za pridobivanje bioplina iz gnojevke in bioloških odpadkov.
- Prenova gostinskega objekta po ekoloških standardih.
- Ekološko naravnana gostinska ponudba ter pridelki iz okoliških ekoloških kmetij.
- Ponudba izobraževanj in ekoloških delavnic.

8.4. Osnovni podatki projekta

Ime projekta: Idejni projekt ekološkega kmetovanja in turizma na Ranču Burger

Lokacija projekta: Ranč Burger, Veniše, Lačja vas 22, 3331 Nazarje

Avtor predloga projekta: Manuela Drofelnik

Trajanje projekta: 2 leti

Vrednost projekta: 1.243.175 €

Kontaktne podatki:

- Telefonska številka: 041-785-458
- E-mail naslov: info@ekoranc-burger.com
- Spletna stran: www.ekoranc-burger.si

8.5. Predvideni partnerji projekta

- **Združenje ekoloških pridelovalcev in predelovalcev »Deteljica«**

Združenje »Deteljica« je bilo ustanovljeno leta 1999 v Celju. Območje, na katerem deluje društvo, je precej široko, saj zajema ekološke kmetije od Savinjske doline pa vse do Zreč. Združenje je bilo ustanovljeno z namenom večjega povezovanja ekoloških kmetovalcev, hitrejšega pretoka informacij, pomoči pri prodaji ter organizaciji izobraževanja za kmetovalce (Združenje Deteljica, 2018).

Ranč bi se med preusmeritvijo vključil v združenje, v katerem nudijo tudi izobraževanja kmetom, ki se želijo vključiti ali pa se že vključujejo v ekološko kmetovanje. Z združenjem pa bi sodelovali tudi v začetkih obratovanja, saj bi bilo potrebno pridobiti ustrezno ekološko seme tako za pridelke kot tudi za živali. V nadaljevanju obratovanja pa bi z »Deteljico« sodelovali pri odkupu različnih živil, ki jih na ranču ne bi pridelovali ali pa bi jih bilo glede na obseg povpraševanja na ranču premajhna količina. Vseskozi pa bi se vsi kmetovalci, ki bi bili vključeni v društvo, skupno izobraževali, izmenjevali informacije ter imeli skupna srečanja tudi na ranču.

- **Občina Nazarje**

Občina Nazarje meri 43,4 m² in obsega 15 naselij z 2.664 (30. 6. 2007) prebivalci, kar jo uvršča med manjše občine v Sloveniji. V Nazarjah se pod najbolj obiskana turistična območja uvrščajo Grad Vrbovec, Bolhačev toplar, Samostan sester Klaris ter Frančiškanski samostan (Občina Nazarje, 2018).

Ranč in občina že sedaj dobro sodelujeta tako pri turističnih dejavnostih ranča kot tudi pri promoviranju celotne občine. Pri projektu za ekološko kmetovanje in turizem pa bi pričela še bolj intenzivno sodelovati, predvsem pri predstavljanju znamenitosti občine s kočijo. Z občino bi odlično sodelovali, saj bi ekološki ranč privabil veliko število obiskovalcev, posledično tudi v občino, ki ponuja še številne ostale aktivnosti in ogleda.

8.6. Predvideni investitorji projekta

- **Ranč Burger, Veniše**

Potencialno bi pod investitorje sodil tudi Ranč Burger na Venišah, ki je osrednja točka te diplomske naloge. Ranč bi prevzel glavni del investicije v ekološko kmetovanje in turizem, saj bi tudi v razmerju s partnerji večinski del dobička ostal na ranču. Ranč bi investiral v celotno »spremembo« dejavnosti in površine, predvsem z vsemi dosedanjimi izkušnjami ter finančno podporo vsem izvajalcem.

- **B/S/H Hišni aparati d. o. o., Nazarje**

Tovarna se nahaja v Nazarjah, kjer se je leta 1970 pričela proizvodnja malih gospodinjskih aparatov. Letno tovarna izdelava skupno več kot 7 milijonov aparatov. O ustreznosti ravnanja z okoljem ter o nenehnem prizadevanju za trajnostni razvoj priča že leta 2001 pridobljen certifikat ISO 14001, za katerega se izvaja tudi redno recertificiranje. V skladu s politiko družbene odgovornosti skupine B/S/H se v podjetju premišljeno izkoriščajo naravni viri in preverjajo ter zmanjšujejo vplivi na okolje (B/S/H, 2018).

Tako menim, da je tovarna najbolj primerna za opremljanje prostorov na ranču z gostinskimi aparati, kot so hladilniki, pomivalni stroji, kavni avtomati ter vsi ostali mali gospodinjski aparati, ki jih potrebujemo za obratovanje. Pri takšni investiciji podjetja bi z različnimi aparati seveda na ranču naredili veliko promocijo podjetja za vse obiskovalce. Podjetje pa bi imelo odprta vrata na ranč pri izvajanju različnih zunanjih delavnic, »team buildingih«, in zagotovljene prenočitve njihovih zaposlenih, partnerjev ali kupcev iz tujine.

- **Lestor**

Podjetje Lestor sestavljajo strokovnjaki na področju opremljanja in izdelave notranjih in zunanjih interierjev. Podjetje sledi tehnološkemu napredku na področju strojne opreme kot tudi novih materialov. Pohištvo izdelujejo iz najkvalitetnejših materialov uveljavljenih proizvajalcev. Uporabljajo samo certificirane materiale in velik poudarek dajejo predvsem naravnim materialom, ki jih je mogoče reciklirati oziroma so izdelani iz reciklirane surovine (Lestor, 2018).

Na ranču bi podjetje Lestor na novo opremilo celoten turistični del (sobe, celotno restavracijo s pripadajočim pohištvom, vrata, okna, balkonsko ograjo), v kmetijskem delu pa bi izdelali novo ograjo, lesene površine v gospodarskem poslopju in lesene klopce v parku z zeliščnim vrtom. V nekaj besedah povedano, bi s podjetjem sodelovali pri vseh novozgrajenih lesenih površinah in tudi ostalem inventarju.

- **Republika Slovenija – Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano**

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano v Republiki Sloveniji skrbi za naloge s področja kmetijstva, razvoja podeželja, prehrane, varstva okolja, rastlin, prostoživečih živali; veterinarstva in zootehnike, gozdarstva, lovstva, ribištva, varnosti in kakovosti krme in hrane oziroma živil, razen prehranskih dopolnil, živil za posebne prehranske oziroma zdravstvene namene ter hrane oziroma živil v gostinski dejavnosti, institucionalnih obratih prehrane ter obratih za prehrano na delu (Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, 2018).

Investitor projekta bi potencialno lahko bila tudi Republika Slovenija, natančneje Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Ministrstvo vsako leto objavi različne razpise s področja, ki ga pokriva. Veliko razpisov je vsakoletno tako s področja razvoja podeželja ter ekološkega kmetovanja kot tudi turizma oziroma pridelave in predelave ekološko pridelane hrane. Tako bi se lahko v vednosti s partnerji prijavi na razpis in tako pridobili določen procent sredstev, potrebnih za realizacijo projekta.

8.7. SWOT analiza

Preglednica 3: SWOT analiza idejnega projekta ekološkega kmetovanja in turizma na Ranču Burger, Veniše

PREDNOSTI: <ul style="list-style-type: none">• Bogatenje in ohranjanje naravnih virov• Ohranjanje kulturne dediščine• Vztrajnost/motiviranost• Pogum/produktivnost/drznost• Jasna vizija• Ustanovitev hotela z »EU Marjetico« (do sedaj v Sloveniji 8 ponudnikov)• Iskanje novih uporabnih površin	SLABOSTI: <ul style="list-style-type: none">• Pomanjkanje ustreznega kadra• Majhen obseg lastne pridelave• Visoke nakupne cene ekoloških pridelkov z lokalnih ekoloških kmetij• Finance• Izvedbeni problemi pri izvedbi projekta• Zunanji sponzorji
PRILOŽNOSTI: <ul style="list-style-type: none">• Izobraževalni prostori• Neokrnjena narava• Trend ekološkega turizma• Javni razpisi	NEVARNOSTI: <ul style="list-style-type: none">• Konkurenca• Sprememba v vladni politiki• Visoki stroški investicij• Omejitve zakonodaje• Ogrožanje arheološke dediščine z gradbenimi posegi

Vir: Manuela Drofelnik, 2018

PREDNOSTI:

- Bogatenje in ohranjanje naravnih virov: kot so veter, sonce, voda in zemlja. Po izvedbi projekta bi z naravnimi in obnovljivimi viri pridobivali energijo, ki je potrebna za celotne dejavnosti na dotičnem ranču. Prav tako bi se s pravilnim obdelovanjem bogatila in ohranjala rodovitna zemlja oziroma vse obdelovalne površine.
- Ohranjanje kulturne dediščine: s starinsko zbirko kočij kot tudi s starejšimi stavbami, ki skrivajo kulturno vrednost, pomembno za celoten ranč in Zgornjo Savinjsko dolino. Ohranjena kulturna dediščina pomeni tudi pomembna spoznanja o načinu življenja na ranču in v dolini v preteklih letih, kar bi si lahko ogledali vsi obiskovalci.
- Vztrajnost/motiviranost: sodita med glavna načela projekta, saj se zavedamo, kako uspešen je lahko projekt v prihodnje, zato sta vztrajnost in motivacija toliko večja in močnejša.
- Pogum/produktivnost/drznost: so tri načela, ki so nujno potrebna za celotno izvedbo kvalitetnega in uspešno zaključenega projekta.
- Jasna vizija: izražena v tem projektu je prednost, saj je pot spremembe ranča jasno načrtana in tudi že vizualno predstavljena. To pomeni, da imajo lastniki jasno vizijo o prenovi ranča in tudi o dolgotrajnem obratovanju.
- Ustanovitev hotela z »EU Marjetico«: bi spodbudilo večje število obiskovalcev, saj vse več ljudi išče ekološko ozaveščene in naravnane turistične nastanitve. Prednost pa je tudi, da je takšnih nastanitev v Sloveniji trenutno le 8, obiskovalcev, željnih ekoloških nastanitev, pa vse več.

- Iskanje novih uporabnih površin: ranč velikosti 21 ha nam ponudi veliko možnosti za razširitev tako gospodarske površine (hlev, obdelovalne površine) kot tudi gostinskega dela. Projekt je zasnovan tako, da ima še veliko možnosti za urejanje in iskanje novih uporabnih površin kot tudi za razširitev dejavnosti.

SLABOSTI:

- Pomanjkanje ustreznega kadra: v kmetijski in turistični dejavnosti pomeni veliko nevarnost, saj če ni kadra, delo ni opravljeno in posledično kmetija in turistični del pričneta propadati. Glede na obseg ranča se bo potrebovalo veliko izobraženega in izkušenega kadra, predvsem s področja kmetovanja. Da pa na ranču ne bi imeli težav s kadrom, bi jim zagotovili tako primerne plače kot tudi stimulacije.
- Majhen obseg lastne pridelave: predstavlja težavo predvsem v primeru velikega obiska ranča oziroma gostinskega dela, saj se na ranču ne bi pridelala zadostna količina živil. Posledično bi se morala živila kupovati od lokalnih ekoloških kmetij.
- Visoke nakupne cene ekoloških pridelkov z lokalnih kmetij: predstavljajo slabost zaradi majhne količine ekoloških kmetij v lokalnem okolju in v tem primeru lahko obstoječe kmetije zelo povečajo ceno pridelka, poleg tega, da imajo pridelki ekološke pridelave že v osnovi višje nakupne cene.
- Finance: lahko doprinesejo težave, če potencialni partnerji in investitorji ne bodo sprejeli sodelovanja in s tem finančno podprli projekta.
- Izvedbeni problemi pri izvedbi projekta: se lahko zgodijo v primeru pomanjkanja finančnih sredstev ali pa kasneje v premajhni obiskanosti in prepoznavnosti, kar bi predstavljalo težavo parterjem in investitorjem, saj bi ostali brez določenega deleža, lastniki ranča pa bi ostali brez finančne podpore, kar bi lahko privedlo do zaprtja oziroma prodaje ranča.
- Zunanji sponzorji: bi predstavljali nevarnost, če se ni bi držali določenih rokov in posledično ostali ne bi mogli opraviti svojega dela. Težavo bi predstavljal tudi dogovor s sponzorji za sredstva, ki ga sponzorji ne bi upoštevali.

PRILOŽNOSTI:

- Izobraževalni prostor: v Sloveniji le redko kje najdeš takšen izobraževalni prostor, ki bi pokrival celotno kmetijsko dejavnost, saj se večina kmetij osredotoča na eno dejavnost (sadjarstvo, živinoreja, poljedelstvo, vrtnarstvo), kar pomeni, da bi dotični projekt pozitivno vplival na prihodke in število obiskovalcev na ranču.
- Neokrnjena narava: je za ranč velika priložnost, saj gospodarski in turistični del obdajajo gozdovi in travniki, ponuja pa tudi prečudovit pogled na okoliške hribe in gore. Ranč se nahaja na osamljeni planoti, kar pomeni, da v okolici ni nobene infrastrukture.
- Trend ekološkega turizma: s strani potrošnikov, ki si želijo predvsem ekološko pridelane hrane v domačem okolju. Med gostinskimi ponudniki še ni veliko takšne ponudbe, kar ranču predstavlja prednost, okoliški potrošniki bi se namreč odločili za obisk ranča, saj v Zgornji Savinjski dolini še ni primera tako široke gostinske ponudbe.

- Javni razpisi: ranč bi se prijavljali na različne razpise, s pomočjo katerih bi lahko pridobili veliko sredstev za ureditev celotnega ranča, saj celotna investicija predstavlja velik finančni zalogaj. S pomočjo razpisov pa bi si omogočili tudi dobro trženje in promoviranje ranča.

NEVARNOSTI:

- Konkurenca: bi se lahko pojavila tudi v Zgornji Savinjski dolini, kjer je veliko kmetij, ki imajo na voljo veliko površino, v nekaterih primerih večjo kot ranč, in če bi pridobili potrebna sredstva, bi lahko uredili podoben, če ne celo enak način kmetovanja in turizma oziroma trženja, zato bi se ranč moral zavarovati pred morebitnim kopiranjem dejavnosti, načina izobraževanja in celotne tematike ranča.
- Sprememba v vladni politiki: bi pomenila težave v primeru spremembe zakona po pridobitvi dokumentacije, kar bi pomenilo ponovno pridobivanje, plačevanje dokumentacije ter predvsem porabo časa, medtem ko bi že lahko izvajali projekt.
- Visoki stroški novih investicij: so v zadnjem času v velikem porastu, predvsem ko gre za investicijo pri obnovljivih virih ali ekološko neoporečnih gradbenih materialih in vseh ostalih potrebščinah za prenovo in obnovo poslopij ter obdelovalnih površin.
- Omejitve zakonodaje: so vse večje težave številnih kmetovalcev in tudi turističnih ponudnikov, saj so kazni precej visoke, finančnih sredstev pa je vse manj. Največja težava se pojavlja pri vodenju papirjev in spremljanju vseh sprememb v zakonodaji, tako bi pri dotičnem projektu zaposlili minimalno eno osebo, ki bi urejala vse potrebne papirje ter spremljala spremembe v zakonodaji, da bi se izognili morebitnim prekrškom in kaznim.
- Ogroženost arheološke dediščine z novimi gradbenimi posegi: bi preprečili z arheološkim površinskim in podpovršinskim pregledom, geofizikalnimi ter strukturnimi pregledi, ki vključujejo stavbno analizo. Kjer bi opazili, da je ogrožena arheološka dediščina, bi jo ohranili, spremembo pa naredili na drugi neogroženi površini.

8.8. Plan dela

Preglednica 4 prikazuje, katere aktivnosti sodijo pod določeno fazo ter kdo je zanje zadolžen. Prikazan pa je tudi časovni plan dela; posamezni kvadraterk predstavlja 2 meseca, celotna preglednica pa je razdeljena na 2 leti, ki predstavljata obdobje razvoja projekta.

Preglednica 4: Faze in aktivnosti razdeljene glede na čas trajanja in zadolžene za posamezno aktivnost

		1. LETO						2. LETO						
AKTIVNOSTI	ZADOLŽENI	MESEC IZVAJANJA												
		sep., okt.	nov., dec.	jan., feb.	mar., apr.	maj, jun.	jul., avg.	sep., okt.	nov., dec.	jan., feb.	mar., apr.	maj, jun.	jul., avg.	
1. FAZA: Pripravljalna dela														
1.1. Pridobitev kadrov	Vodja projekta, koordinator, investitorji in partnerji													
1.2. Usposabljanje/izobraževanje kadrov	Vodja projekta													
1.3. Predstavitev projekta	Vodja projekta, investitorji in partnerji													
1.4. Pridobitev dovoljenj in izdelava projektne dokumentacije	Vodja projekta, koordinator													
1.5. Pridobitev ponudb, vodenje dokumentacije ter organizacija sestankov	Vodja projekta, kmetijski in turistični nadzornik del													
2. FAZA: Kmetijska dela														
2.1. Spravilo lesa ter njegova obdelava	Kmetijski nadzornik del													

2.2. Priprava obdelovalnih površin	Kmetijski nadzornik del												
2.3. Ureditev sprehajalnega parka z zeliščnim vrtom	Kmetijski nadzornik del												
2.4. Priprava pašnih površin za živali in nakup živali	Kmetijski nadzornik del												
3. FAZA: Gradnja ter prenova že obstoječih poslopj													
3.1. Dogradnja gospodarskega poslopja	Kmetijski nadzornik del												
3.2. Prenova turističnega dela ranča	Turistični nadzornik del												
4. FAZA: Zagotovitev ekoloških zahtev													
4.1. Ureditev okolice	Vodja projekta, turistični nadzornik del												
4.2. Opremljanje	Vodja projekta, turistični nadzornik del												
4.3. Označevanje	Vodja projekta, turistični nadzornik del												
4.4. Pridobitev ekološkega certifikata	Vodja projekta, kmetijski nadzornik del												

4.5. Pridobitev znaka za okolje	Vodja projekta, turistični nadzornik del													
5. FAZA: Oglaševanje in obratovanje														
5.1. Priprava vsebin	Vodja projekta, investitorji, partnerji, koordinator													
5.2. Marketing	Vodja projekta, investitorji, partnerji, koordinator													
5.3. Pričetek obratovanja	Vodja projekta, direktor, partnerji, investitorji ter kader (turistični in kmetijski del)													

Vir: Manuela Drofelnik, 2018

8.9. Opis aktivnosti projekta

Preglednica 5 prikazuje faze projekta, ki so razdeljene na posamezne aktivnosti. Prav tako je razvidno, koliko časa se bo porabilo za določeno **aktivnost** ter kakšen je njen **kazalnik**. Po vseh opravljenih aktivnostih pa je predstavljen **mejniki faze**. Pod Preglednico 5 je vsaka aktivnost tudi opisana.

Preglednica 5: Razdeljeni kazalniki in mejniki glede na faze in aktivnosti plana dela

AKTIVNOSTI	ČAS IZVEDBE (mesece)	KAZALNIK	MEJNIK
1. faza: Pripravljalna dela			
1.1. Pridobitev kadrov	2	pridobljen ustrezen kader	M1: Pričetek izvedbe projekta
1.2. Usposabljanje/ izobraževanje kadra	24	ustrezno usposobljen kader	
1.3. Predstavitev projekta	1	objave v medijih	
1.4. Pridobitev dovoljenj in izdelava projektne dokumentacije	4	pridobljena dovoljenja in izdelana projektna dokumentacija	
1.5. Pridobitev ponudb, vodenje dokumentacije ter organizacija sestankov	24	pridobljene ponudbe ter urejena dokumentacija	
2. faza: Kmetijska dela			
2.1. Spravilo lesa ter njegova obdelava	10	končni produkti iz lesa	M2: Pripravljen material, prostor in živali
2.2. Priprava obdelovalnih površin	14	urejene in posajene obdelovalne površine	
2.3. Ureditev sprehajalnega parka z zeliščnim vrtom	14	končan sprehajalni park z zeliščnim vrtom	
2.4. Priprava izpustnih površin za živali in nakup živali	6	urejeni in pripravljene pašniki za živali ter pridobljena živina	
3. faza: Gradnja ter prenova že obstoječih poslopij			
3.1. Dogradnja gospodarskega poslopja	16	končano gospodarsko poslopje	M3: Končana gradbena dela
3.2. Prenova turističnega dela ranča	16	izpolnjeni ekološki standardi	
4. faza: Zagotovitev ekoloških zahtev			
4.1. Ureditev okolice	4	urejena okolica	M4: Pridobljen ekološki certifikat in znak za okolje
4.2. Opremljanje	6	notranja oprema	
4.3. Označevanje	2	postavljene table in kažipot	
4.4. Pridobitev ekološkega certifikata	22	pridobljen ekološki certifikat	
4.5. Pridobitev znaka za okolje	22	pridobljen znak za okolje	

5. faza: Oglaševanje in obratovanje			
5.1. Priprava vsebin	20	program aktivnosti	M5: Otvoritev ekološkega ranča
5.2. Marketing	6	promocija ekološkega ranča	
5.3. Pričetek obratovanja	1	otvoritev ekološkega ranča	

Vir: Manuela Drofelnik, 2018

1. FAZA: Pripravljala dela

1.1. Pridobitev kadrov: Pred pričetkom prenove ranča bi vodja projekta, investitorji in partnerji s pomočjo koordinatorja razpisali delovna mesta na ranču, kot so kmetovalec, strežno osebje, kuharji, čistilke in hišnik. Prijave na razpis bi potekale v mesecu septembru. V mesecu oktobru bi že potekali razgovori in dodelitve delovnih mest ustreznemu kadru. Med prenovo ranča pa bi zaposlili še dodaten kader, če bi se pokazalo kakšno odprto delovno mesto ali pa bi potrebovali še dodatno delovno silo. Kazalnik te aktivnosti je seveda pridobljen ustrezen kader.

1.2. Usposabljanje/izobraževanje kadra: Usposabljanje oziroma izobraževanje kadra bo potekalo skozi celoten razvoj projekta (24 mesecev), saj se bo kader zaposloval postopoma oziroma po potrebi. Zadolženi na ranču, da celoten kader opravi izobraževanja, bo vodja projekta, po končanem projektu pa bo funkcijo prevzel koordinator. Kader, ki je namenjen kmetijskemu delu, bi se izobraževal in usposabljal na področju ekološkega kmetovanja, kader namenjen turističnemu delu pa bi se izobraževal na področju eko gastronomije.

Izobraževanja in usposabljanja bi opravljali na Inštitutu za kontrolo in certifikacijo v kmetijstvu in gozdarstvu Maribor (KON-CERT), ki nudi izobraževanja in usposabljanja s področja kmetijstva, gozdarstva, prehrane (ekološka pridelava, ekološka predelava, eko gastronomija, gospodarjenje z gozdovi).

Kader kmetijskega dela ranča pa bo opravil še dodatna obvezna izobraževanja na Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije, in sicer na področju:

- Izpolnjevanja zahtev pri izvajanju ukrepov ekološkega kmetovanja,
- Varstva voda in tal ter podnebnih sprememb,
- Ekološkega semenarjenja,
- Oglede – predstavitve dobrih praks.

1.3. Predstavitve projekta: V mesecu septembru oziroma po potrditvi projekta bi na ranču predstavili projekt potencialnim prihodnjim potrošnikom. Na ranču bi vodja projekta, investitorji in partnerji povabili novinarje televizijskih kanalov, radijskih postaj in različnih časopisov ter revij. Pri predstavitvi bi se prikazal celoten koncept prenove, 3D slike sprememb za boljšo predstavbo. Izvajali pa bi se tudi različni intervjuji z glavnimi zadolženimi za razvoj projekta. Cilj predstavitve je predvsem ljudem prikazati, kaj lahko v prihodnjem letu pričakujejo na področju ekološkega kmetovanja in turizma za preživljanje prostega časa in izobraževanja na področju ekologije in kmetijstva. Kazalnik aktivnosti bi predstavljala objava v različnih medijih v Sloveniji in tujini.

- 1.4. Pridobitev dovoljenj in izdelava projektne dokumentacije: Od meseca septembra do decembra (prvo leto) bi vodja projekta s pomočjo koordinatorja pridobil vsa potrebna dovoljenja in izdelal projektno dokumentacijo za pričetek izvedbe projekta. Tako bi bilo potrebno pridobiti gradbeno dovoljenje, soglasje zavoda za gozdove in kmetijske svetovalne službe ter soglasja za komunalne priključke novogradnje. Kazalnik aktivnosti predstavljajo vsa pridobljena dovoljenja ter izdelana projektna dokumentacija.

- 1.5. Pridobitev ponudb, vodenje dokumentacije ter organizacija sestankov: Od meseca septembra do decembra (prvo leto) bo vodja projekta pridobival ponudbe od različnih zunanjih izvajalcev storitev (gradbena podjetja, lesna predelava ...) in od ponudnikov različnih materialov za prenovo (reciklirano steklo, mlekarne, bioplinarna, osvetlitev, ekološki laki in premazi ...). Izbere se najugodnejše in najbolj trajnostne ponudnike, s katerimi bosta nato sodelovala nadzornika kmetijskega in turističnega dela. Pod to aktivnost pa spada tudi vodenje celotne projektne dokumentacije ter organiziranje dnevnih jutranjih sestankov vodje projekta ter nadzornikov. Enkrat tedensko pa bi se organizirali tudi sestanki z investitorji in partnerji. V načrtu so že zavedeni potencialni ponudniki storitev za prenovo ranča. Kazalnik te aktivnosti je pridobljen celoten material, storitve za izvedbo dotičnega projekta in urejena dokumentacija.

MEJNIK 1: Pričetek izvedbe projekta.

2. FAZA: Kmetijska dela

- 2.1. Spravilo lesa ter njegova obdelava: Gozd, ki bi se posekal za namen rabe novega pohištva, ograje, kozolca oziroma vseh lesenih površin, bi posekalo v Sloveniji priznano podjetje za sečnjo in spravilo lesa imenovano Cirles, z dolgoletnimi izkušnjami in vso potrebno mehanizacijo. Sušenje ter obdelavo lesa pa bi opravilo podjetje Lestor, ki bi bilo tudi investitor dotičnega projekta. Aktivnost sečnje lesa in obdelave bi potekala 10 mesecev, 5 mesecev sečnja (v zimskem času) ter 5 mesecev obdelava lesa. Delo bi nadzoroval kmetijski nadzornik del. Kazalnik te aktivnosti predstavljajo končni produkti iz lesa.
- 2.2. Priprava obdelovalnih površin: Priprava obdelovalnih površin bi bila izpeljana s pomočjo zaposlenih, katerih smer izobrazbe je kmetovanje in ki bi opravili tudi dodatna izobraževanja s področja ekologije. Njihovo delo bi nadzoroval kmetijski nadzornik del. Obdelovalne površine bi v mesecu septembru in oktobru (prvo leto) orali, v mesecih od marca (prvo leto) do oktobra (drugo leto) pa bi obdelovalne površine zaposleni branali in nato posejali ekološko seme za različno zelenjavo. Prav tako bi v okolici njiv, pašnikov in v parku posadili različna sadna drevesa. Celotna priprava obdelovalnih površin in postavitvev parka bi potekala predvidoma 14 mesecev, njen kazalnik bi bil urejene in posajene obdelovalne površine.
- 2.3. Ureditev sprehajalnega parka z zeliščnim vrtom: Pri postavitvi parka in zeliščnega vrta bi sodelovali s podjetjem Lestor (lesena ograja, klopce), s podjetjem »Velog« pa pri osvetlitvi parka in celotnega ranča s svetilkami s solarnim napajanjem. Celotna postavitvev parka, ki bi potekala pod nadzorom kmetijskega nadzornika del, bi potekala predvidoma 14 mesecev, njen kazalnik bi bil končan park z zeliščnim vrtom.
- 2.4. Priprava pašnih površin za živali in nakup živali: Na pašnih površinah bi najprej zagotovili dovolj prostora za gibanje živali, poskrbeli bi tudi za njihovo varnost (varnostna ograja), zgradila pa bi se jim tudi nova bivališča na pašniku, ki bi jih ščitila pred vročino ter slabim vremenom. Pašne površine bi pripravili zaposleni v smeri izobrazbe kmetovanje, ki bi opravili različna usposabljanja s področja ekologije, delo bi opravljali pod vodstvom nadzornika za kmetijska dela. Pri urejanju pašnih površin pa bi sodelovali tudi s podjetjema Treven (postavitvev bivališč na pašniku) ter Lestor (varnostna ograja). Celotna priprava izpustnih površin bi potekala 6 mesecev, zadnji mesec priprave pa bi se na ranč pripeljale nove živali, in sicer 30 krav molznic, 30 kokoši, 10 prašičev in 15 glav goveda. Kazalnik te aktivnosti bi bili urejeni in pripravljeni pašniki za živali ter pridobljena živina.

MEJNIK 2: Pripravljen material, prostor in živali.

3. FAZA: Gradnja ter prenova že obstoječih poslopij

- 3.1. Dogradnja gospodarskega poslopja: Trenutno gospodarsko poslopje bi se podaljšalo za 25 metrov, saj se potrebuje bivalni prostor za prašiče, kokoši in govedo, potrebujemo pa tudi prostor za postavitev mlekarnice. Obstoječe gospodarsko poslopje bi še naprej služilo trenutnemu namenu, ki v večini nudi bivališče konjem ter služi za njihovo oskrbo. Za gradnjo gospodarskega poslopja bi potrebovali gradbenega izvajalca, kot je podjetje Treven d. o. o. Podjetje Plevnik bi nam zagotovilo potrebno mehanizacijo v mlekarni, bioplinsko napravo pa bi nam zagotovili in namestili v podjetju Omega Air. Za pleskanje in lesene površine bi bili najbolj primerni podjetji Lestor in Slikopleskarstvo Pirc, s katerima bi sodelovali tudi pri obnovi turističnega dela. V časovnem načrtu sem za dogradnjo gospodarskega poslopja namenila 16 mesecev, v okviru katerih sta 2 meseca namenjena morebitnim zastojem in komplikacijam. Dela zunanjih izvajalcev bi vseskozi nadzoroval kmetijski nadzornik del. Kazalnik aktivnosti je končano gospodarsko poslopje, kar pomeni, da je že primerno za uporabo v celoti.
- 3.2. Prenova turističnega dela ranča: V gostinskem delu ranča bi se obnovila fasadna obloga, streha, vse pohištvo ter vsa vrata in okna. Les za prenavo bi dobili iz posekanega gozda na ranču, obdelalo pa bi ga podjetje Lestor, glede gradbenih popravkov pa bi sodelovali s podjetjem Treven. Pleskarska dela bi prepustili podjetju Pirc, ki bi uporabljalo izključno ekološke barve in lake. Pri postavljanju kozolca bi medsebojno sodelovali predvsem podjetji Lestor in Treven kot tudi »Slopak« ter »ISOglass – ISO steklarstvo«, prvi za recikliranje odpadnega stekla, slednji pa za nadaljnjo obdelavo steklenih površin in kasneje nameščanje (zasteklitev kozolca, oken, balkonskih vrat, vhodnih vrat, praktično vseh steklenih površin). Dela bi potekala 16 mesecev, od tega sta 2 meseca namenjena morebitnim zastojem in komplikacijam. Dela zunanjih izvajalcev bi vseskozi nadzoroval turistični nadzornik del. Kazalnik aktivnosti je, da so izpolnjeni ekološki standardi v turističnem delu ranča, kar pomeni, da je ranč pripravljen na obisk prvih potrošnikov.

MEJNIK 3: Končana gradbena dela.

4. FAZA: Zagotovitev ekoloških zahtev

- 4.1. Ureditev okolice: Potekala bi 4 mesece, pod nadzorom vodje projekta ter turističnega in kmetijskega nadzornika del. Po prenovi ranča bi bilo potrebno urediti tudi okolico, kar bi ranč naredilo še bolj privlačen. Prvotno bi uredili zelenico ter nasadili nove rože v okolici gospodarskega in gostinskega poslopja. Nato bi v okolici celotnega ranča namestili lesene klopce ter nove svetilke podjetja »Velog«, ki bi energijo pridobivale s solarno energijo (Slika 14). Seveda bi se po celotnem ranču namestili za okolico primerni zabojniki za ločeno zbiranje odpadkov podjetja Kremen (Slika 15). Ob hotelu se nahajajo tudi manjša otroška igrala, ki bi jih obnovili, povečali ter jim namenili tematiko ekologije, tako bi otroci že skozi igro spoznavali osnove ekološkega življenja.

Slika 14: Svetilke na solarno napajanje podjetja Velog

Vir: Spletna stran podjetja Velog, 2018

Slika 15: Zunanji zabojnik za ločevanje odpadkov podjetja Kremen

Vir: Spletna stran podjetja Kremen, 2018

- 4.2. Opremljanje: Potekalo bi 6 mesecev pod nadzorom vodje projekta in turističnega nadzornika del. Opremljal bi se turistični del ranča, bolj natančno gostinski del z lesenim kozolcem. Celotna tematika ranča bi bila v western stilu, tako oprema kot delovne obleke zaposlenih. V gostinskem delu bi za pridih domačnosti poskrbeli predvsem z lesenimi površinami, pri katerih pa bi zagotovili vse potrebne ekološke standarde. Vseh 16 sob bi bilo opremljenih po enakem principu. Tako bi v sobe namestili leseno pohištvo, ki bi ga naredilo podjetje Lestor iz posekanega lesa na ranču. Sobe bi prepleskali v tematiko konjeništvu in ekologije (stene iz ekoloških barvil, narisani konji, kopita ...). V gostinskem oziroma restavracijskem delu bi bili tematiki ravno tako konjeništvu in ekologija, kar pomeni, da bi za opremo uporabili izključno naravne materiale, katerih določena podoba bi bila osnovana iz konja. Stene v gostinskem delu bi bile prepleskane z ekološkimi barvili in opremljene s poslikavami konjev, krasile pa bi jih tudi številne fotografije (časovnica) razvoja ranča: od prvega položenega kamna za hotel do spremembe v ekološki ranč. Leseni kozolec, ki bi bil zastekljen z recikliranim steklom, bi prav tako opremili v western stilu, kar pomeni, da bi bile mize in stoli leseni, v kozolcu pa bi lahko zasledili tudi kocke sena za različne aranžmaje ali pa bi bile namenjene kot sedišča na izobraževanjih, poročnih obredih. Kozolec bi bil osnovan tako, da če bi gostje pri slavlju želeli bolj elegantno podobo, bi z lahkoto ugodili njihovim željam. Tako bi kozolec dejansko bil namenjen različnim slavjem z različno tematiko kot tudi izobraževanjem ali srečanjem. Po celotnem notranjem turističnem delu bi bile nameščene luči, ki bi bile predelane iz starih latern, v katerih bi bile varčne žarnice (Slika 16).

Slika 16: Primer stare laterne

Vir: Manuela Drofelnik, 2018

- 4.3. Označevanje: Za označevanje na ranču bo zadolžen vodja projekta, pri tem pa mu bo pomagal turistični nadzornik del. Pod označevanje sodijo table po celotnem ranču, na primer v zeliščnem parku: katera zelišča so v parku, njihov kratek opis in zakaj se uporabljajo. Prav tako bi bile table pri lesenih zabojnikih za odpadke, ki bi prikazovale, kakšno je pravilno ločevanje ter kaj ločevanje odpadkov doprinese ranču in okolju. Pred hotelom bi bila tudi tabla, ki bi prikazovala obratovalni čas ranča, kratko predstavitev tematike ranča in njegovo zgodovino. Pri gospodarskem posloju bi bilo na tabli zavedeno, katere vse živali imamo na ranču, kakšne so posebnosti naših živali, prav tako pa bi bilo na kratko opisano delovanje mlekarne, njenih končnih izdelkov in bioplinke naprave. V gostinskem delu se bomo s tablamis osredotočili predvsem na prikazovanje zagotovljenih ekoloških standardov, kot tudi na to, kaj lahko obiskovalci med obiskom ranča naredijo za čim bolj čisto in ekološko okolje. Označevalo pa se bo tudi hrano, predvsem pri zajtrku, in sicer kateri izdelek je na voljo, kje je pridelan ter katere ekološke standarde izpolnjuje. Ker ima ranč veliko površine za sprehajanje in jahanje, je potrebno na ranču narediti tudi kažipot, ki vodijo tudi v bližnje vasi in kraje. Predvsem je pomembna kažipot za pot, po kateri se bo izvajalo terensko jahanje. Kažipot mora biti jasno napisan in prikazan, na primer z zemljevidom, saj v primeru, da se med terenom obiskovalec, ki mu ti kraji niso poznani, izgubi, vseeno najde pot nazaj do ranča. Zato je potrebno pred nameščanjem kažipotov predvideti vse možne nastale situacije. Seveda pa ne smemo pozabiti na označitev zbirnega mesta vseh obiskovalcev in zaposlenih v primeru katerekoli vrste nesreče. Po celotnem ranču bi bile nameščene tudi table, kako ravnati v primeru požara, naravnih nesreč in podobno. Vse table in kažipoti bi bili narejeni iz lesa, napisi na njih bi bili vžgani v les ter premazani z ekološkim lakom.
- 4.4. Pridobitev ekološkega certifikata: Potekala bi 22 mesecev, kar pomeni, da bi za pridobitev certifikata bile pomembne vse dejavnosti in spremembe v 2 letih. Če niso zagotovljeni ekološki standardi, namreč ne moreš pridobiti ekološkega standarda. Za pridobitev certifikata bi bil zadolžen vodja projekta s pomočjo kmetijskega nadzornika del.

Za pridobitev certifikata bi morali upoštevati naslednje postopke:

- posredovanje vseh potrebnih informacij v času certificiranja kandidatom s strani certifikacijskega organa,
- določitev področja in obsega certificiranja,
- prijava v postopek certificiranja,
- podpis pogodbe,
- izvedba kontrole na ranču,
- pogovor z vodji projekta in pogovor o morebitnih nesoglasjih,
- pregled dokumentacije o izvedbi in izdelava poročila,
- odločitev o izdaji ali neizdaji certifikata s strani certifikacijskega organa (KON-CERT).

Vsa živila in pridelke je potrebno nato ustrezno označiti z evropskim zaščitnim znakom, kot so »Bio Slovenija«, »ekološki« in »Biodar«. S temi znaki bi dodali svojim pridelkom vrednost, potrošnikom pa bi se pokazalo, da so živila najvišje kakovosti.

- 4.5. Pridobitev Znaka za okolje: Potekala bi 22 mesecev, kar pomeni, da bi za pridobitev znaka bile pomembne vse dejavnosti in spremembe v 2 letih. Če niso zagotovljeni ekološki standardi, namreč ne moreš pridobiti znaka za okolje. Za pridobitev znaka bi bil zadolžen vodja projekta s pomočjo turističnega nadzornika del.

Da bi lahko pridobili znak za okolje, bi morali izpolnjevati zahteve skupnosti ter nacionalne in lokalne zahteve, kot so:

- Zakonito grajeni objekti, v skladu z vsemi ustreznimi zakoni in prepisi območja, predvsem zadeve glede ohranjanja biološke raznovrstnosti in krajine,
- Upoštevanje prepisov glede varčevanja z energijo, vodnih virov, čiščenja in odvajanja odpadne vode, zbiranja in odlaganja odpadkov, vzdrževanja in servisiranja opreme ter varnostnih in zdravstvenih odločb,
- Registrirano podjetje v skladu z zahtevami nacionalnih in/ali lokalnih zakonov,
- Zakonito zaposleno in zavarovano osebje.

Za pridobitev znaka za okolje se je potrebno držati meril za glavne vplive na okolje, ki izhajajo iz treh faz v življenjskem krogu turistične nastanitvene storitve (nakup, zagotovitev storitve in odpadki).

Namenjena so zlasti:

- Omejevanju porabe energije,
- Omejevanju porabe vode,
- Omejevanju nastalih odpadkov,
- Spodbujanju uporabe obnovljivih virov in snovi, ki so manj nevarne za okolje,
- Spodbujanju okoljske komunikacije in izobraževanja.

Po doseženih ekoloških standardih in vseh pridobljenih dokumentih bi ranč pridobil ekološki certifikat in Znak za okolje, kar je tudi mejnik faze 4.

MEJNIK 4: Pridobljen ekološki certifikat in Znak za okolje.

5. FAZA: Oglaševanje in obratovanje

- 5.1. Priprava vsebin: Z lastniki, partnerji in koordinatorjem bi takoj po pričetku prenove ranča pričeli z oglaševanjem ranča, tako bi potrošnikom vseskozi nudili vpogled v gradnjo in prenovo prek spletne strani (fotografije, video posnetki). Aktivno oglaševanje pa bi potekalo predvsem od meseca marca (drugo leto) naprej, kar je 4 mesece pred uradnim odprtjem prenovljenega ranča. Oglaševali bi s pomočjo novinarjev, različnih reklam na televizijskih kanalih, radijskih postajah, v revijah, časopisih in na jumbo plakatih ob poti do ranča. Na različnih prireditvah, sejnih, usposabljanjih in v šolah pa bi tudi predstavljali ranč s predstavitvami ter uradnimi letaki ranča. Pri tej aktivnosti bi poskrbeli tudi za pripravo celotne vsebine izobraževanja različnih generacij o ekološkem kmetovanju in turizmu. Prav tako bi osnovali, kakšne animacije bi potekale na ranču pri organiziranih praznovanjih najmlajših, na počitnicah pa tudi ob preprostih nedeljskih kosilih. Med pripravo vsebin bi se osredotočili tudi na organiziranje različnih dogodkov na ranču po otvoritvi, kot so srečanja ekoloških kmetovalcev in ekoloških gostincev, občinske seje, predstavitve partnerjev in investitorjev, različna izobraževanja o kuhanju z ekološkimi sestavinami, ravnanju z zelišči, pripravi mleka in mlečnih izdelkov in podobno. V sklopu te aktivnosti bi organizirali tudi samo otvoritev ekološkega ranča. Pripravljali se bodo tudi opisi okoliških gozdnih in gorskih poti kot tudi poti za terensko jahanje po Zgornji Savinjski dolini. Ti opisi se bodo namestili v mapo, v kateri bodo opisane tudi vse ostale možne aktivnosti v dolini in ideje za izlete v naravno ali kulturno okolje. S pomočjo kuharskih mojstrov v turističnem delu ranča pa bi v tem času poskrbeli tudi za ekološki meni, kar pomeni, da bi vse jedi na meniju bile izključno iz ekoloških sestavin. Na izbiro bi imeli dva menija, in sicer bi bil prvi meni namenjen obiskovalcem v času zajtrka, kosila, lahko tudi večerje, v katerem bi bili predstavljeni predvsem zdravi meniji za otroke, vegetarijance, vegane in seveda vsejede obiskovalce, te jedi bi bile bolj preproste in vsem dobro poznane. Drugi meni pa bi bil namenjen visoki kulinariki, predvsem za večerje, poroke in seveda poslovna srečanja. V obeh menijih bi bila predstavljena značilna jed ekološkega ranča, in sicer Ekološki Burger, ki bi vseboval konjsko meso in s tem predstavljal Ekološki ranč Burger in seveda največjo posebnost ranča – konje. Meniji bi bili v osnovi iz lesenih platnic, v notranjosti pa napisani na recikliran papir. Kazalnik aktivnosti bi bila promocija ekološkega ranča.
- 5.2. Marketing: S partnerji bomo privabljali ljudi z raznimi akcijami in nagradnimi igrami. Ljudi pa bomo poizkusili privabiti tudi z brezplačnimi delavnicami za vse generacije, vodenimi ogledi, dnevi odprtih vrat ter različnimi predstavitvami ranča na usposabljanjih, v šolah, na sejnih in prireditvah v Sloveniji in tujini. Aktivnost bo potekala zadnjih 6 mesecev prenove ranča, njen kazalnik je zagotovljen obisk potrošnikov po pričetku obratovanja.
- 5.3. Pričetek obratovanja: prvi delovni dan po spremembi ranča sledi velika otvoritvena slovesnost s prvimi obiskovalci. Odprtje bi se zgodilo meseca junija, saj so takrat že vsa drevesa ozelenela, zelenjava in zelišča v zeliščnem vrtu že rastejo. Kazalnik te aktivnosti je seveda otvoritev ekološkega ranča, kar predstavlja tudi mejnik 4. faze.

MEJNIK 5: Otvoritev ekološkega ranča.

8.10. Finančni načrt projekta

V Preglednici 6 je prikazan finančni načrt za razvoj projekta v 2 letih. Finančni načrt obsega razdeljene aktivnosti, pri katerih so za vsako aktivnost določeni stroški materiala in storitev, investicijski stroški, stroški dela zaposlenega kadra ter končni znesek projekta (vse cene so v €). Posamezni stroški so opisani v opisni tabeli finančnega načrta, ki se nahaja v Prilogi 1.

Projekt ekološkega kmetovanja in turizma na Ranču Burger, Veniše bi finančno skupno znesel **1.243.175 €**. Od osnovnega zneska bi **858.695 €** stali stroški materiala, storitev in dela. Investicijski stroški pa bi znesli **384.480 €**, kar pomeni, da bi se izvajal **razvojni projekt**, saj je več kot 50 % stroškov namenjenih za material, storitve in stroške dela zaposlenega kadra.

Preglednica 6: Finančni načrt Ekološkega ranča Burger, Veniše za obdobje 2 let

Aktivnost	STROŠKI PRIPRAVE PROJEKTA (€)								
	Stroški materiala	Stroški storitev	Investicijski stroški	Stroški dela zaposlenega kadra					SKUPAJ
				Število delavcev	Plačilni razred	Čas dela v urah	Strošek dela na uro	Skupaj	
1	2	3	4	5	6	7	8=(6*7)*4	9=1+2+3+8	
1.1. Pridobitev kadrov	0,0	200,0	0,0	1	21	80	11,5	920,0	1.856,0
				1	13	80	9,2	736,0	
1.2. Usposabljanje/izobraževanje kadrov	0,0	5.000,0	0,0	10	0	0	0,0	0,0	5.000,0
1.3. Predstavitev projekta	1.000,0	0,0	0,0	1	21	16	11,5	184,0	1.628,4
				2	13	16	9,2	294,4	
				2	7	10	7,5	150,0	
1.4. Pridobitev dovoljenj in izdelava projektne dokumentacije	200,0	0,0	20.000,0	1	21	80	11,5	920,0	27.302,4
				1	13	672	9,2	6.182,4	
1.5. Pridobitev ponudb, vodenje dokumentacije ter organizacija sestankov	2.000,0	0,0	8.000,0	1	21	1.512	11,5	17.388,0	69.119,2
				3	13	1.512	9,2	41.731,2	
Delovni paket/aktivnost	STROŠKI IZVEDBE PROJEKTA (€)								
	Stroški materiala	Stroški storitev	Investicijski stroški	Stroški dela zaposlenega kadra					SKUPAJ
				Število delavcev	Plačilni razred	Čas dela v urah	Strošek dela na uro	Skupaj	
1	2	3	4	5	6	7	8=(6*7)*4	9=1+2+3+8	
2.1. Spravilo lesa ter njegova obdelava	0,0	108.000,0	0,0	1	13	210	9,2	1.932,0	109.932,0

2.2. Priprava obdelovalnih površin	1.500,0	0,0	0,0	1	13	588	9,2	5.409,6	51.009,6
				5	2	1.470	6,0	44.100,0	
2.3. Postavitev parka z zeliščnim vrtom	900,0	1.500,0	10.200,0	1	13	294	9,2	2.704,8	32.944,8
				5	2	588	6,0	17.640,0	
2.4. Priprava pašnih površin za živali in nakup živali	400,0	0,0	34.050,0	1	13	126	9,2	1.159,2	50.729,2
				5	2	504	6,0	15.120,0	
3.1. Dogradnja gospodarskega poslopja	0,0	300.000,0	205.000,0	1	13	672	9,2	6.182,4	511.182,4
3.2. Prenova turističnega dela ranča	0,0	133.252,0	50.000,0	1	13	672	9,2	6.182,4	189.434,4
4.1. Ureditev okolice	5.000,0	2.000,0	42.250,0	2	13	84	9,2	1.545,6	58.355,6
				3	2	420	6,0	7.560,0	
4.2. Opremljanje	3.000,0	6.000,0	3.680,0	1	13	126	9,2	1.159,2	24.423,2
				2	2	882	6,0	10.584,0	
4.3. Označevanje	0,0	0,0	500,0	1	13	4	9,2	36,8	632,8
				2	2	8	6,0	96,0	
4.4. Pridobitev ekološkega certifikata	0,0	0,0	5.000,0	1	21	420	11,5	4.830,0	13.694,0
				1	13	420	9,2	3.864,0	
4.5. Pridobitev Znaka za okolje	0,0	0,0	5.000,0	1	21	420	11,5	4.830,0	13.694,0
				1	13	420	9,2	3.864,0	
5.1. Priprava vsebin	1.000,0	3.000,0	0,0	1	21	840	11,5	9.660,0	20.044,0
				1	13	420	9,2	3.864,0	
				2	7	168	7,5	2.520,0	
5.2. Marketing	40.000,0	800,0	800,0	1	21	330	11,5	3.795,0	50.031,8
				1	13	504	9,2	4.636,8	
5.3. Pričetek obratovanja	0,0	5.000,0	0,0	1	21	30	11,5	345,0	12.161,0
				3	13	60	9,2	1.656,0	
				2	7	40	7,5	600,0	
				19	2	40	6,0	4.560,0	
SKUPAJ	55.000,0	564.752,0	384.480,0	/	/	/	/	238.942,8	1.243.174,8

Vir: Manuela Drofelnik, 2018

8.11. Kadrovski načrt projekta

V Preglednici 7 je prikazano, kakšne vrste kadrov potrebujemo za razvoj projekta in kasnejše obratovanje. Prikazano je, kakšno izobrazbo potrebujejo, kateri plačilni razred imajo (Priloga 2), število zaposlenih na določenem delovnem mestu ter koliko mesecev bodo delali v času razvoja projekta. V preglednici so prikazane tudi mesečne bruto plače (Priloga 3), ki se med seboj ne razlikujejo veliko, saj bo na ranču v veliki meri veljala politika enakopravnosti med vodji in ostalimi delavci. V ceno plače so že vključeni dodatki, kot so prevoz, malica in zavarovanje. Pri vodjih je plača malo višja zaradi vse odgovornosti, ki bi jo prevzeli. V Preglednici 7 se nahajajo tudi dodatki, kot je regres, ki je izračunan glede na število mesecev zaposlitve v 2 letih. Regres je določen glede na minimalno izplačan regres v Sloveniji za leto 2018. Stimulacija, ki je všteta pod dodatki, pa predstavlja 10 % od osnovne bruto plače na osebo.

Preglednica 7: Kadrovski načrt za obdobje razvoja Ekološkega ranča Burger

Vrsta kadra	Vrsta izobrazbe	Čas zaposlitve (meseци)	Plačilni razred	Število zaposlenih	Bruto plača (€)	Dodatki: regres + stimulacija (€)	Skupni strošek plač (€)
1. Vodja projekta	diplomirani inženir	24	21	1	2.000,0	2.084,0	50.084,0
2. Koordinator/tajnica	ekonomska visoka šola	24	13	1	1.600,0	2.004,0	40.404,0
3. Kmetijski nadzornik del	kmetijska visoka šola	24	13	1	1.600,0	2.004,0	40.404,0
4. Kmetijski delavci	kmetijska tehnična šola	24	2	4	1.050,0	2.524,0	103.324,0
5. Delavec v mlekarni	gostinsko turistična šola	6	2	1	1.050,0	473,5	6.773,5
6. Delavec na bioplinski napravi	strojna tehnična šola	6	2	1	1.050,0	473,5	6.773,5
7. Turistični nadzornik del	turistična visoka šola	24	13	1	1.600,0	2.004,0	40.404,0
8. Vodja strežnega osebja	gostinska visoka šola	8	7	1	1.300,0	648,0	11.048,0
9. Strežno osebje	gostinsko turistična šola	6	2	4	1.050,0	631,0	25.831,0
10. Vodja kuhinje	gostinsko turistična šola	8	7	1	1.300,0	648,0	11.048,0
11. Kuharji	gostinsko turistična šola	6	2	2	1.050,0	526,0	13.126,0
12. Pomočniki kuharja	gostinsko turistična šola	6	2	3	1.050,0	578,5	19.478,5
13. Čistilke	srednja šola	24	2	2	1.050,0	2.104,0	52.504,0
14. Hišnik	srednja šola	24	2	1	1.050,0	1.894,0	27.094,0

				Število zaposlenih	Bruto plače na mesec	Dodatki za 2 leti	Skupno plače in dodatki v 2 letih
Vmesni seštevek	/	/	/	24	17.800,0	18.596,5	448.296,5 €

Vir: Manuela Drofelnik, 2018

Skupno gledano se bo v času razvoja projekta (2 leti) za zaposlitve namenilo **448.296,5 €**.

8.11.1. Naloge posameznega kadra

Vodja projekta: bi bil glava projekta, kar pomeni, da bi s pomočjo koordinatorja pripravljajl vso potrebno dokumentacijo za izvedbo zadanega projekta. Nadzoroval bi celoten projekt in bil odgovoren za celoten potek in morebitne nevesčnosti med razvojem.

Koordinator: bi nudil pomoč vodji projekta, kmetijskemu in turističnemu nadzorniku del. Urejal in pripravljajl bi vso potrebno dokumentacijo za razvoj ekološkega ranča in kasnejši pričetek obratovanja. Prav tako pa bi skrbel za promocijo ranča s pomočjo spletne strani ter predstavivami v različnih izobraževalnih in kulturnih ustanovah.

Kmetijski nadzornik del: bi nadzoroval kmetijske delavce ter zunanje izvajalce pri razvoju. S pomočjo vodje projekta bi skrbel za nemoteno delo na ranču v času razvoja in tudi kasneje pri obratovanju. Prevzel bi vso odgovornost s področja razvoja ekološkega kmetovanja na ranču.

Kmetijski delavci: bi opravljajl vsa dela, ki so povezana z ekološkim kmetovanjem, kot je hranjenje živali, urejanje pašnih površin, čiščenje gospodarskega poslopja, obdelava obdelovalnih površin ter spravilo pridelka, spravilo sena ter skrb za zeliščni vrt.

Delavec v mlekarini: bi opravljajl vse delo, ki je povezano s pripravo mleka in mlečnih izdelkov. To pomeni izdelovanje mlečnih izdelkov ter njihovo pakiranje. Prav tako je delavec v mlekarini zadolžen za čiščenje naprav in delovnih površin, za upravljanje in vzdrževanje enostavnejših strojev in naprav. Za zagotavljanje kakovosti pridelanih izdelkov bi bilo potrebno upoštevati smernice po sistemu HACCP.

Delavec na bioplinski napravi: bi skozi celoten proces pretvorbe gnojevke/rastlinskih ostankov spremljal potek delovanja ter sprotno urejal morebitne težave nastale med predelavo. Urejal bi tudi vso dokumentacijo povezano z bioplinsko napravo ter njenim končnim produktom in opravljajl vsa vzdrževalna dela na napravi.

Turistični nadzornik del: bi nadzoroval turistične delavce ter zunanje izvajalce pri razvoju. S pomočjo vodje projekta bi skrbel za nemoteno delo na ranču v času razvoja in tudi kasneje pri obratovanju. Prevzel bi vso odgovornost s področja razvoja ekološkega turizma na ranču.

Vodja strežnega osebja: bi urejal delovne urnike strežnega osebja, skrbel za organizacijo zaposlenih ter uvajal novo zaposlene. Prav tako bi bil zadolžen za naročanje in pregledovanje zalog pijače in ostalih pripomočkov za nemoteno delo strežnega osebja. Vodja bi zagotavljal tudi smernice po sistemu HACCP ter skrbel za zagotovilo vseh standardov, ki jih zahtevajl inšpektorati.

Strežno osebje: je zadolženo za strežbo hrane in pijače v gostinskem delu. Skrbelo bi tudi za to, da bi bil celoten gostinski prostor urejen in pripravljajl za obiskovalce.

Vodja kuhinje: bi urejal delovne urnike osebja v kuhinji, skrbel za organizacijo zaposlenih ter uvajal novo zaposlene. Prav tako bi bil zadolžen za naročanje in pregledovanje zalog vse hrane in ostalih pripomočkov za nemoteno delo. Sodeloval bi z vodjo kmetijskega dela, predvsem pri usklajevanju dobave zalog ekološke hrane z ranča. Vodja bi zagotavljal tudi smernice po sistemu HACCP ter skrbel za zagotovilo vseh standardov, ki jih zahtevajo inšpektorati.

Kuharji: bi bili zadolženi za pripravo menijev ter vse hrane. Vodji kuhinje pa bi pomagali tudi pri naročanju zalog hrane, pri razvoju novih jedi ali menijev.

Pomočniki kuharja: bi bili vedno v pomoč kuharju, kar pomeni, da bi pripravljali vse sestavine, pomivali inventar ter vedno zadnji zapustili očiščeno kuhinjo.

Čistilke: bi skrbele za zagotovilo higienskih standardov po celotnem gostinskem delu, hotelskih sobah ter kozolcu. Pomagale pa bi tudi pri spravilu sena in pridelkov v kmetijskem delu ranča, če ne bi bilo zadostno število delavcev za pomoč.

Hišnik: bi skrbel za vsa mala vzdrževalna dela, predvsem v turističnem delu ranča. Pri večjih vzdrževalnih delih pa bi sodeloval z zunanjimi sodelavci.

8.12. Vodenje projekta

Prvotno bi se celoten projekt predstavil partnerjem ter investitorjem ekološkega ranča. Vodja projekta bi nato analiziral projekt ter določil temeljne naloge. Pomoč pri izbiri izvajalcev in podizvajalcev projekta bi izbirali skupno s partnerji in investitorji, s katerimi bi sklenili tudi terminske in finančne pogodbe.

Seveda pa bi vodja projekta imel ves čas nadzor nad napredovanjem projekta; o napredku razvoja ter morebitnih zastojih bi partnerjem in investitorjem poročal na tedenskih sestankih, na katerih bi se seznanili z izvedenimi aktivnostmi, doseženimi kazalniki, rezultati in napredkom. Na vsakem sestanku bi se napisalo tudi končno poročilo, ki bi se skrbno dokumentiralo in arhiviralo. Na rednih sestankih in poročanjih o vseh aktivnostih, ki se bodo odvijale, in rezultatih, ki se bi dosegali, ter problemih, s katerimi bi se srečevali, bi vodji projekta dnevno poročala tudi kmetijski in turistični nadzornik del, na jutranjih sestankih. S sestankovanji želimo doseči dobro odzivnost in hitro reševanje morebitnih problemov, ki se pojavijo.

Z izvajalcem projekta bi za boljšo motivacijo združeno postavljali in se dogovarjali o plačilu materiala in dela. Projektni vodja pa bi zagotavljal tudi komunikacijo med lastniki in izvajalci ter posredoval navodila vsem vpletenim. Materiali, ki se bodo uporabili, bodo okolju prijazni, kvalitetni in dolgo obstojni. Z lastniki bomo pozorni predvsem na cene materiala in njihove reference. Potek gradnje in kasneje obratovanja pa bodo potencialni potrošniki lahko vseskozi spremljali na spletni strani (www.ekoranc-Burger.si). Po 2-letnem obdobju razvoja in končnem produktu ekološkega ranča bi vodenje v celoti prevzeli trenutni lastniki, ki pa bodo partnerje še vedno sprotno obveščali o napredku, dobičku in težavah na ranču s tedenskimi/mesečnimi sestanki in s tedenskimi poročili o dogajanju.

8.13. Promocija projekta

Promocija bo potekala predvsem s pomočjo:

- Novinarskih konferenc (mediji),
- Člankov v časopisih, reklam na televizijskih kanalih in radijskih postajah (lokalna ter širša javnost),
- Oglaševanja na socialnih omrežjih (lokalno prebivalstvo ter širša javnost),
- Zloženk,
- Spletne strani,
- Reklamnega materiala (majice, svinčniki, predpasniki, zvezki),
- Zastopnika ranča za promocijo.

8.13.1. Predlog oblike posamezne promocije

- **Novinarska konferenca**

Prvo tiskovno konferenco bi organizirali za širšo predstavitev podjetja, lokacije, vizije in poslanstva, dejavnosti in izobraževanj, novih delovnih mest, morebitnih težav za prebivalce, terminskega plana.

Drugo tiskovno konferenco pa bi organizirali tik pred otvoritvijo ekološkega ranča. Namen bi bil predvsem informiranje javnosti o novostih na ranču.

- **Članki v časopisih, reklama na televizijskih kanalih in radijskih postajah**

V časopisih, kot sta Delo in Slovenske novice, bi se skozi celoten razvoj projekta objavljali članki o nastanku ideje, razvijanju ranča ter napredovanju projekta. Članki bi se objavljali enkrat na 2 meseca v vsakem časopisu. Prav tako bi se skozi celotno obdobje na televizijskih in radijskih postajah vrtele reklame za promocijo ranča.

- **Oglaševanje na socialnih omrežjih**

Najboljša promocija ranča bi bili predvsem zadovoljni obiskovalci in potrošniki, ki bi svojo izkušnjo posredovali in priporočali svoji družini in prijateljem. Veliko pa bi pomenilo tudi pozitivno mnenje obiskovalcev na različnih forumih in spletnih družbenih omrežjih. Na socialnih omrežjih, kot so Facebook, Instagram, Twitter, bi ustvarili skupine, kjer bi redno objavljali fotografije, novosti ter nagradne igre. Po začetku obratovanja bi bilo oglaševanje na socialnih omrežjih še bolj aktivno.

- **Zloženske**

Zloženske bi bile pripravljene z informativno vsebino o podjetju. Narejene bi bile iz recikliranega ekološkega papirja, preprostega dizajna. Količina zloženk bi bila prvotno najmanj 1000. Dostopne bi bile na ranču, na sejnih, pa tudi na vseh javnih informacijskih točkah v mestu ter na promocijskih točkah. V Prilogi 4 se nahaja tudi potencialna zloženska ekološkega ranča, s katero si lahko zagotovimo hitro, enostavno in poceni promocijo.

- **Spletna stran**

Spletna stran bi sledila celostni podobi, končna podoba strani pa bi bila dovršena že v začetku izvajanja projekta, saj bi obiskovalce spletne strani sprotno obveščali o napredku projekta ter objavljali fotografije in video material. Na spletni strani bi bila objavljena lokacija ranča, vsi potrebni kontakti ter opis, kaj vse nudimo na ranču, ter tudi cene nastanitev, delavnic in izobraževanj.

- **Reklamni material**

Za začetek bi v reklamni material vključili svinčnike in zvezke (Slika 17), poletne majice s kratkimi rokavi (Slika 18) in predpasnike. Ves material bi opremili z našim logotipom in uradnim nazivom ranča. Izbrani reklamni material bi bil prilagojen različnim starostnim skupinam. Skozi leta bi se promocijski material dopolnjeval, menjaval, sledili bi praktičnosti in trendom.

Slika 17: Reklamni material – zvezek iz recikliranega papirja in pisalo

Vir: Manuela Drofelnik, 2018

Slika 18: Reklamni material – majice z grbom Ekološkega ranča Burger, Veniše

Vir: Manuela Drofelnik, 2018

- **Zastopnik ranča za promocijo**

Da pa bi se čim bolj uveljavili v Sloveniji in tujini, bi imeli zaposlenega zastopnika ranča, ki bi obiskoval različne sejme, konference, izobraževanja in bi potencialnim obiskovalcem s predstavitvami nudil vse informacije v zvezi z rančem in njegovim delovanjem. Za dobro promocijo in predstavitev ranča bi zastopnik poskrbel z dobro in dodelano predstavitvijo celotnega projekta, fotografijami, filmom in vsem drugim materialom, ki bi prikazoval doživetja na ranču.

9. REZULTATI

Splošne prednosti rezultatov idejnega projekta so:

- Na ranču bi poskrbeli predvsem za to, da bi ustvarili prostor za druženje in ekološki način življenja, kjer bi vsi obiskovalci, ne glede na starostno skupino, postali bolj okoljsko ozaveščeni, saj bi ranč nudil veliko različnih dejavnosti, ki bi vključevale izobraževanja, delo, doživetja in sprostitvev.
- Obiskovalcem bi nudili vse informacije v povezavi s pridelki in živalmi na kmetiji, vsak pa bi se lahko preizkusil v določenih dejavnostih, saj si preko čutil človek največ zapomni. Posledično bi obiskovalci pridobili veliko splošnega znanja o gojenju pridelkov ter skrbi za živali.
- Z ekološkim kmetovanjem in turizmom bi se ustvaril okolju in človeku prijazen ter zdrav prostor, brez umetnih gnojil, z ekološko prehrano, ločenimi odpadki ter številnimi ostalimi ukrepi, ki bi zagotovili okoljsko varen prostor.
- Z družbenega vidika pa razvoj ekološkega ranča pomeni tudi veliko pridobitev za celotno Zgornjo Savinjsko dolino, saj bi ranč doprinesel kar 24 novih delovnih mest.
- Povečalo bi se tudi število obiskovalcev, ne samo na ranču, ampak v celotni dolini, ki ima še veliko ostalih naravnih in kulturnih znamenitosti, ki bi jih promovirali tudi na ranču, kar pa bi občini, znamenitostim občine in dolini prineslo povečanje prihodka in možnosti prepoznavnosti v slovenskem prostoru in tujini.

Predvideni konkretni rezultati idejnega projekta so sledeči:

- Z izvedbo idejnega projekta bi se povečalo gospodarsko poslopje, ki bi služilo kot bivališče za živali, hramba za krmo in prostor za mlekarno, kjer bi pridelovali domače mlečne izdelke za potrebe gostinskega dela ranča.
- Spremenila bi se raba tal kmetijskih površin za pašno živinorejo, travnike za košnjo in poljedelstvo, določene kmetijske površine pa bi ostale v prvotni rabi.
- Na kmetijski površini med gospodarskim in gostinskim poslopljem bi se uredil sprehajalni park z zeliščnim vrtom, ki bi služil tako za izobraževanja vseh generacij o zeliščih kot tudi za uporabo zelišč v različnih jedeh in domačih mlečnih izdelkih.
- Zaradi povečanega števila glav živine in posledično večje količine gnojevke ter tudi večjega števila obiskovalcev v turističnem delu in posledično večje količine bioloških odpadkov bi se ob gospodarskem posloplju namestila naprava za pridobivanje bioplina, s katero bi pridobili potrebno energijo za obratovanje gospodarskega in gostinskega posloplja z vsemi ostalimi segmenti ranča.
- Prenovil bi se tudi gostinski objekt, ki bi ustrezal vsem ekološkim standardom in katerega cilj je pridobiti »EU Marjetico«.
- V sklop gostinskega objekta bi spadal tudi novo postavljen kozolec, zastekljen z recikliranim steklom, ki bi služil izobraževanjem, delavnicam in različnim slavljem.
- Ekološkemu ranču primerno bi naravnali tudi gostinsko ponudbo, ki bi obsegala izključno ekološko pridelana živali z ranča in okoliških ekoloških kmetij.
- Na ekološkem ranču pa bi se izvajala tudi različna izobraževanja in delavnice s področja ekološkega kmetovanja in turizma za vse generacije željne ozaveščenosti o ekološkem načinu življenja.

Rezultati skupnosti:

Z dejansko uresničitvijo projekta bi dosegli vse zastavljene splošne cilje, ki bi jih upoštevali med celotnim razvojem projekta in nam predstavljajo dobro osnovo, da po zaključku projekta strmimo k zadanim ciljem tudi z družbenega vidika. Na ranču bi poskrbeli predvsem za to, da bi ustvarili prostor za druženje in ekološki način življenja, kjer bi vsi obiskovalci, ne glede na starostno skupino, postali bolj okoljsko ozaveščeni, saj bi ranč nudil veliko različnih dejavnosti, ki bi vključevale izobraževanja, delo, doživetja in sprostitev. Obiskovalcem bi nudili vse informacije v povezavi s pridelki in živalmi na kmetiji, vsak pa bi se lahko preizkusil v določenih dejavnostih, saj si preko čutil človek največ zapomni. Posledično bi obiskovalci pridobili veliko splošnega znanja o gojenju pridelkov ter skrbi za živali. Z ekološkim kmetovanjem in turizmom bi se ustvaril okolju in človeku prijazen ter zdrav prostor, brez umetnih gnojil, z ekološko prehrano, ločenimi odpadki ter številnimi ostalimi ukrepi, ki bi zagotovili okoljsko varen prostor. Z družbenega vidika pa razvoj ekološkega ranča pomeni tudi veliko pridobitev za celotno Zgornjo Savinjsko dolino, saj bi ranč doprinesel kar 24 novih delovnih mest. Povečalo pa bi se tudi število obiskovalcev, ne samo na ranču, ampak v celotni dolini, ki ima še veliko ostalih naravnih in kulturnih znamenitosti, ki bi jih promovirali tudi na ranču, kar pa bi občini, znamenitostim občine in dolini prineslo povečanje prihodka in možnosti prepoznavnosti v slovenskem prostoru in tujini.

10. ZAKLJUČEK

V diplomskem delu je predstavljen idejni projekt ekološkega kmetovanja in turizma na Ranču Burger, Veniše, ki je osnova za implementacijo.

Idejni projekt na Ranču Burger zajema dve razvojni področji, in sicer razvoj ekološkega kmetovanja in razvoj ekološkega turizma. Prvotno sem si podrobno ogledala ranč ter se pogovorila z lastnikom in vodjema ranča. Po ogledu sem pridobila ideje ter jih tudi opisala. Kasneje sem projekt analizirala s SWOT analizo, s katero sem ugotovila, kakšne prednosti in priložnosti prinašata razvoj in obratovanje ranča, prav tako pa sem se seznanila s slabostmi in nevarnostmi, ki so lahko prisotne pri razvoju in kasneje obratovanju. V okviru projekta sem opisala tudi dva primera dobre prakse v Sloveniji in tujini, ki imata ekološko kmetovanje in turizem zelo dodelana in uspešna. S preučevanjem dobrih praks sem spoznala, da je dotični projekt lahko zelo uspešen v domačem in mednarodnem prostoru, kot tudi to, katere dele bi bilo še dobro vključiti za dober in dodelan idejni projekt. V projektu so navedeni tudi partnerji in investitorji projekta. Partner projekta bi bilo združenje »Deteljica«, saj so ekološko naravnani in povezani z okoliškimi ekološkimi kmetijami, s katerimi bi sodelovali, prav tako pa bi združenje pomagalo, predvsem v začetku razvoja ranča, z različnimi nasveti in izobraževanji s področja ekološkega kmetovanja in turizma. Partner je tudi Občina Nazarje, ki že sedaj dobro sodeluje z rančem na področju turističnih ogledov in različnih srečanj. Glavni investitor projekta je seveda Ranč Burger, Veniše, ostala dva investitorja (BSH in Lestor) pa sta pomembna zaradi velikega medsebojnega sodelovanja pri razvoju projekta in kasneje tudi pri obratovanju. Investitor, kot je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, bi v ekološki ranč investiral predvsem prek različnih javnih razpisov s področja ekološkega kmetovanja in turizma. V vsakem razvojnem sklopu sem podrobno opisala svojo idejno zasnovo, potrebne korake, sredstva in kadre, potrebne za izvedbo, ter navedla tudi način njegove izvedbe. Poleg tega sem predlagala tudi nekatere načine in orodja za doseg uporabnikov projekta.

Preveritev hipotez (raziskovalnih vprašani):

- **H1: Ranč Burger, Veniše je turistično prepoznan v lokalnem, slovenskem in mednarodnem okolju.**

Ranč Burger, Veniše je v lokalnem okolju dobro prepoznan. V slovenskem in mednarodnem okolju pa ne, zato je hipoteza **zavržena**. Trenutno je na ranču največ obiskovalcev med vikendi, med tednom pa obiska skoraj ni. Z realizacijo projekta bi na ranč privabili več obiskovalcev, tako bi ranč postal turistično prepoznan tudi v slovenskem in mednarodnem okolju.

- **H2: Ranč Burger, Veniše ima naravni potencial za izvedbo razvojnega projekta »Ekološko kmetovanje in turizem na Ranču Burger, Veniše«.**

Ranč Burger, Veniše ima naravni potencial za izvedbo razvojnega projekta, tako je hipoteza **sprejeta**. Ranč ima dobro lokacijo ter postavitev gospodarskih poslopij pa tudi dovolj ozemlja, da bi lahko z realizacijo projekta pričeli takoj.

- **H3: Izvedba projekta »Ekološko kmetovanje in turizem na Ranču Burger, Veniše« bi omogočila nova delovna mesta in prispevala k večji razvitosti občine na področju zaposlovanja.**

Izvedba projekta bi na ranču omogočila kar 24 novih delovnih mest in s tem prispevala k boljši razvitosti občine na področju zaposlovanja, tako je hipoteza **sprejeta**.

Znesek celotne izvedbe projekta, vključno s stroškom zaposlenega kadra za obdobje 2 let, bi bil 1.243.175 €. Glede na znesek stroškov izvedbe projekta je dotični projekt razvojni projekt, saj je več kot 50 % stroškov usmerjenih v razvoj in ne v investicije.

Pri pisanju diplomskega dela sem prišla do zaključka, da ima Ranč Burger ogromen naravni potencial in že v trenutnem stanju in delovanju omogoča izvedbo dotičnega projekta. Celoten razvoj bi omogočil nova delovna mesta ter prispeval k večji prepoznavnosti in razvitosti tako občine kot tudi celotne Zgornje Savinjske doline. Predvsem pa sem ugotovila, da bi razvojna sprememba ranča v ekološki ranč pomenila veliko prednost ranča v lokalnem, slovenskem in mednarodnem okolju, kar bi posledično pomenilo tudi večji obisk uporabnikov in finančno upravičenost projekta.

11. SUMMARY

In the final thesis, the concept of ecological farming and tourism on Ranch Burger, Venise is presented, which is the basis for implementation.

The conceptual design at the Ranch Burger covers two development areas, the development of organic farming and the development of ecological tourism. I originally looked at the ranch in detail and talked with the owner and managers. After examining, I got ideas which I described them later. Later, I analyzed the project with a SWOT analysis to determine what advantages and opportunities the development and operation of the ranch brings, as well as the weaknesses and dangers that may be present during development and later operation. In the framework of the project, I also described two examples of good practice in Slovenia and abroad, which have been highly accomplished and successful in organic farming and tourism. When studying good practices, I realized that this project can be very successful in the domestic and international space, as well as what parts would be good to include for a good and completed conceptual project. The project also lists partners and investors of the project. Partner of the project would be the association "Deteljica", because they are ecologically oriented and connected with surrounding organic farms with which they would cooperate, and the association would help, especially in the beginning of development of ranch, with various advice and education in the field of organic farming and tourism. Another partner is also the Nazarje Municipality, which already cooperates well with the ranch in the field of tourist sightseeing and various meetings. The main investor of the project is Ranch Burger, Venise, the other two investors (BSH and Lestor) are important because of their great mutual cooperation in the development of the project and later on in operation. An investor, such as the Ministry of Agriculture, Forestry and Food, would invest in an organic ranch mainly through various public tenders in the field of organic farming and tourism. In each development stage, I have described in detail my conceptual design, the necessary steps, the resources and the staff required for the implementation, as well as the method of its implementation. In addition, I also suggested some ways and tools for reaching the users of the project.

Verification of hypotheses (research questions):

- **H1: Ranch Burger, Venise is tourist recognized in local, Slovene and international environment.**

The Burger Ranch, Venise is well recognized in the local environment. In Slovene and international environment is not very well recognized so, the hypothesis is rejected. Currently, in the ranch is most visitors for weekends, but there is almost no visits during the week. With the realization of the project, more visitors will be attracted for the ranch, so the ranch will become a tourist recognized in the Slovene and international environment.

- **H2: Ranch Burger, Venise has a natural potential to carry out the development project » Ecological agriculture and tourism at the Ranch Burger, Venise.«**

Ranch Burger, Venise has a natural potential for the implementation of the development project, so the hypothesis is accepted. The ranch has a good location and the organization of commercial buildings as well they have sufficient territory, so that they can start immediately with the realization of the project.

- **H3: The implementation of the project » Ecological agriculture and tourism at the Ranch Burger, Venise.« would enable new jobs and contribute to greater development of the municipality in the area of employment.**

The implementation of the project would enable 24 new jobs at the ranch and thus contribute to better development of the municipality in the area of employment, so the hypothesis is accepted.

The total realization of the project, including the employed cadre for a period 2 years, would be 1.243.175 €. According to the amount of project implementation costs, the project is a development project, because it is more than 50 % of the costs directed towards development and not to investments.

When I writing final thesis, I came to the conclusion that the Ranch Burger has enormous natural potential and allows the implementation of the project in the current state. The entire development would enable new jobs and contribute to a greater recognition and development of municipalities and the entire Zgornja Savinjska valley. Above all, I realized that the developmental change of the ranch in ecological ranch would have a great advantage in local, Slovene and international environment, which would consequently also meant increased user visits and financial viability of the project.

12. VIRI IN LITERATURA

1. Agencija Republike Slovenije za okolje. ECOLABEL – Znak za okolje (okoljska marjetica). Medmrežje: <http://www.arso.gov.si/o%20agenciji/okoljski%20znaki/ECO%20Label/ecolabel.html> (20. 3. 2018)
2. B/S/H Hišni aparati d.o.o. Nazarje. Medmrežje: <https://www.bosch-home.com/si/novosti-in-promocije/enostavno-perfektno> (27. 3. 2018)
3. Bioplinska naprava. Ustni vir – Anton Flere (2018).
4. Bureau Veritas: certificiranje, presojanje, kontrole, tehnično preizkušanje. Medmrežje: <http://www.bureauveritas.si/> (2. 3. 2018)
5. Ecos, storitve pri varovanju okolja (2017): Bioplinarne. Medmrežje: <http://www.ecos.si/si/ecos/7/bioplinarne.html> (15. 3. 2018)
6. Ecotourism Statistical Fact Sheet, The International Ecotourism Society (2000). Medmrežje : <http://www.active-tourism.com/factsEcotourism1.pdf> (5. 3. 2018)
7. EKO podeželje – EKO certifikat. Medmrežje: <http://www.eko-podezelje.si/eko-certifikat/> (2. 3. 2018)
8. Ekološka turistična kmetija Bergi. Medmrežje: <http://www.agriturismobergi.com/en/> (25. 3. 2018)
9. Ekosvit. Medmrežje: <https://www.ekosvit.si/kompleti-ekosev/789-komplet-stirih-ozkih-kosev-s-podstavkom.html> (20. 4. 2018)
10. Evropska komisija. Kmetijstvo in razvoj podeželja. Ekološko kmetovanje. Medmrežje: https://ec.europa.eu/agriculture/organic/organic-farming/what-is-organic-farming/producing-organic_sl (4.9.2018)
11. Fennell, D. (2008). Ecotourist. (3th ed.). London, New York: Routledge, 17 str.
12. Galun, R. 2015: Tristo kmetov izstopilo iz sistema nadzora ekološke pridelave. Delo. Ljubljana, 2015. Medmrežje: <http://www.delo.si/novice/slovenija/tristo-kmetov-izstopilo-iz-sistema-nadzora-ekoloske-pridelave.html> (26. 2. 2018)
13. Honey, M. (2008). Ecotourism and Sustainable Development. Who owns paradise? 2nd ed. Washington, Covelo, London, IslandPress, 551 str.
14. Hospitality Blog (2017): Ecotourism and Sustainable Tourism: Trends. Medmrežje: <https://www.mozaikhospitality.com/blog/hospitality-news/ecotourism-sustainable-tourism-trends/> (7. 3. 2018)
15. Inštitut KON-CERT. Medmrežje: <http://www.kon-cert.si/domov.html> (2. 3. 2018)
16. Isoglass. Medmrežje: <https://www.steklarstvo-iso.com/> (1. 4. 2018)
17. Izletniška ekološka kmetija Uranjek »Pri Baronu«. Medmrežje <https://www.pribaronu.si/> (23. 3. 2018)
18. Izletniška ekološka kmetija Uranjek »Pri Baronu«. Ustni vir – Uranjek Boris (2018).
19. Jazbec J. 2011: Predstavitveni katalog Savinjske regije. RASP, Razvojna agencija Savinjske regije d. o. o.
20. Kremen. Medmrežje: <http://kremen-mb.si/urbana-oprema> (20. 4. 2018)
21. Lestor. Medmrežje: <http://lestor.si/> (27. 3. 2018)
22. Majkovič, D. 2011: V Sloveniji celo manj površin za ekološko predelavo – EOL 61. Embalaža Okolje Logistika. Zelena Slovenija, 2011, št. 61.
23. Maver, D. 2017: V letu 2016 občutno narastla prireja perutninskega mesa iz ekološke reje. Ekološko kmetijstvo. Statistični urad Republike Slovenije. Medmrežje: <http://www.stat.si/StatWeb/News/Index/6784> (26. 2. 2018)

24. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano 2017: Analiza stanja ekološkega kmetovanja 2016. Medmrežje: http://www.mkgp.gov.si/delovna_podrocja/kmetijstvo/ekolosko_kmetovanje/analiza_stanja_ekoloskega_kmetovanja/ (27. 2. 2018)
25. Občina Nazarje. Medmrežje: <https://www.nazarje.si/> (27. 3. 2018)
26. Omega Air. Medmrežje: <https://www.omega-air.si/si/> (1. 4. 2018)
27. Organic agriculture world-wide and in Europe. FiBL. Medmrežje: <https://www.fibl.org/en/themes/organic-farming-statistics.html> (20. 2. 2018)
28. Pintar, M., Bedrač, M., Brečko, J., Cunder, T., Kožar, M., Moljk, B., Travnikar, T., Verbič, J., Zagorc, B. (2017). Slovensko kmetijstvo v številkah. Ljubljana, Kmetijski inštitut Slovenije, 6 str.
29. Prijatelj Videmšek, M. (2015): Lopa z napisom eko in krava na vrtu nista dovolj. Delo. Medmrežje: <http://www.delo.si/novice/okolje/lopa-z-napisom-eko-in-krava-na-vrtu-nista-dovolj.html> (8. 3. 2018)
30. Program razvoja podeželja Republike Slovenije 2014–2020 (2015): Vsebina programa. Medmrežje: <https://www.program-podezelja.si/sl/kaj-je-program-razvoja-podezelja-2014-2020> (26. 2. 2018)
31. Prostorski portal Republike Slovenije. Medmrežje: <http://prostor3.gov.si/javni/login.jsp?jezik=sl> (9. 3. 2018).
32. Ranč Burger Veniše. Medmrežje: http://ranc-burger.com/?page_id=135 (27. 3. 2018)
33. Rathke, K., Weitbrecht, B., Kopp, H. 2002. Ökologischer Landbau und Bioprodukte. Munchen, Verlag C.H. Beck, 464 str.
34. Republika Slovenija – Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Medmrežje: <http://www.mkgp.gov.si/> (27. 3. 2018)
35. Rode, J., Zupančič, M. (2015). Odločitev za ekološko kmetijstvo. Pomen prave izbire!. Ljubljana, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, str. 7–10.
36. Sibila Lebe, S. (2006): Program ekološke ureditve in posodobitve slovenskih hotelov. Ministrstvo za gospodarstvo, Direktorat za turizem, Ljubljana, 2006. Medmrežje: http://www.mgrt.gov.si/fileadmin/mgrt.gov.si/pageuploads/turizem/Program_ekoloske_ureditve-final_8.1.07-na_splet.pdf (7. 3. 2018)
37. Slopak. Medmrežje: <https://www.slopak.si/> (1. 4. 2018)
38. Bizjak Končar A., Gložančev A., Kern B., Kostanjevec P., Krvina D., Ledinek N. Michelizza M., Perdih A., Petric Š., Snoj M., Šircelj Žnidaršič I., Žele A. (2014): Slovar novejšega besedja slovenskega jezika. Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovška ZRC SAZU, Ljubljana, 2014. Medmrežje: <http://bos.zrc-sazu.si/SNB.html> (4.9.2018)
39. Stanhill, G. 1990. The comparative productivity of organic agriculture. Agriculture Ecosystems & Environment. 30(1–2), str. 1–26.
40. Steklo – idealen material za recikliranje. Medmrežje: <http://www.topshop.si/clanki/steklo-idealno-material-za-recikliranje> (20. 3. 2018)
41. Trenutno stanje posestva. Ustni vir – Franc Burger (2018).
42. Treven. Medmrežje: <http://www.treven.si/> (1. 4. 2018)
43. Trgovina Krajček – Označevanje ekoloških živil pri nas. Medmrežje: <http://www.krajcek.si/oznacevanje-ekoloskih-zivil/> (2. 3. 2018)
44. Turizem v številkah 2016. Medmrežje: https://www.slovenia.info/uploads/dokumenti/raziskave/2017_06_sto_tvs_2016_a4_slo_web_1.pdf (8. 3. 2018)
45. Upravna enota Mozirje. Ustni vir – Bernarda Brezovnik (4. 9. 2018).

46. Usposabljanje kmetov za ukrep ekološko kmetovanje (EK) iz programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020 v letu 2016. Medmrežje: http://www.kmetzav-mb.si/EK_nadaljevalni_2016_gradivo.pdf (12. 3. 2018)
47. Velog. Medmrežje: https://www.akumulator.si/info/1/onas?qclid=CjwKCAjw9qfZBRA5EiwAiq0AbYd76TzbkdI3WQV5-GX-NTJgBAfBU5OAYgEBIkrbD-ce3v8qdRTDmhoCWTIQAvD_BwE (20. 4. 2018)
48. Willer, H., Lernoud, J. 2017: Organic Agriculture Worldwide 2017: Current Statistics. Medmrežje: <http://orgprints.org/31197/1/willer-lernoud-2017-global-data-biofach.pdf> (20. 2. 2018)
49. Zakon o varstvu okolja, 31. člen (znak za okolje), Uradni list RS, št. 39/06-ZVO-1-UPB1, 49/06-ZMetD, 66/06-Odl. US, 33/07-ZPNačrt, 57/08-ZFO-1A, 70/08, 108/09, 48/12 in 57/12.
50. Združenje ekoloških pridelovalcev in predelovalcev »Deteljica«. Medmrežje: <http://www.ekodeteljica.si/ekolosko-kmetovanje/> (27. 3. 2018)
51. Zelena shema slovenskega turizma – ZSST. Medmrežje: <https://www.slovenia.info/sl/poslovne-strani/zelena-shema-slovenskega-turizma> (7. 3. 2018)
52. Zelena vas Ruševce. Medmrežje: <http://www.rusevec.com/eko-turizem.html> (7. 3. 2018)

13. PRILOGE

1. OPISNA PREGLEDNICA FINANČNEGA NAČRTA

PRILOGA VSEBUJE: finančni načrt, pri katerem je opisan končni znesek vsake aktivnosti.

Preglednica 8: Opisna tabela finančnega načrta

Aktivnost	STROŠKI PRIPRAVE PROJEKTA (€)				
	Stroški materiala	Stroški storitev	Investicijski stroški	Stroški dela zaposlenega kadra	
				Število delavcev	Čas dela v urah
1	2	3	4	6	
1.1. Pridobitev kadrov	~ nobenega stroška materiala	~ strošek razgovorov in pridobitve razpisov	~ nobenega investicijskega stroška	1 (vodja projekta)	~ 5*8 za objavo razpisov ~ 5*8 za vse razgovore
				1 (koordinator)	~ 5*8 za objavo razpisov ~ 5*8 za vse razgovore
1.2. Usposabljanje/ izobraževanje kadrov	~ nobenega stroška materiala	~ strošek usposabljanja/izobraževanja: 500 € na 1 osebo	~ nobenega investicijskega stroška	10 (5 zaposlenih v kmetijskem delu + 5 zaposlenih v turističnem delu)	/
1.3. Predstavitve projekta	~ stroški materiala za promocijo (letaki, plakati, vabila ...)	~ nobenih stroškov storitev	~ nobenega investicijskega stroška	1 (vodja projekta)	16 (priprava predstavitve projekta in sama predstavitve)
				2 (nadzornika kmetijskega in turističnega dela)	16 (priprava predstavitve projekta in sama predstavitve)
				2 (vodja strežbe in vodja kuhinje)	10 (priprava pogostitve)
1.4. Pridobitev dovoljenj in izdelava projektne dokumentacije	~ stroški pisarniškega inventarja za pridobivanje dovoljenj)	~ nobenih stroškov storitev	~ stroški pridobivanja dovoljenj (gradbeno, komunalno ...)	1 (vodja projekta)	80 (pregled vseh potrebnih dovoljenj in vlog)
				1 (koordinator)	672 (priprava vseh potrebnih dovoljenj in pisanje vlog ter njihova oddaja)

1.5. Pridobitev ponudb, vodenje dokumentacije ter organizacija sestankov	~ vse komunikacije in inventar za izvedbo dotične aktivnosti	~ nobenih stroškov storitev	~ računalniki: 800 € *6 kom. = 4.200 ~ računalniška oprema = 3.800	1 (vodja projekta)	1512 (3 h na en delavnik v 24 mesecih)
				3 (koordinator + kmetijski in turistični nadzornik)	1512 (3 h na en delavnik v 24 mesecih))
Delovni paket/aktivnost	STROŠKI IZVEDBE PROJEKTA (€)				
	Stroški materiala	Stroški storitev	Investicijski stroški	Stroški dela zaposlenega kadra	
				Število delavcev	Čas dela v urah
1	2	3	4	6	
2.1. Spravilo lesa ter njegova obdelava	~ nobenega stroška materiala, saj vse pripeljejo s sabo	~ Strošek storitve podjetja Cirles pri sečnji lesa za obdobje 2 mesecev, 3 osebe po 7 h na dan. 120 dni sekanja *25m ³ na 1 osebo na dan = 3.000m ³ končnega posekanega lesa. 3.000m ³ *18 €/1 m ³ = 54.000 €. ~ Strošek storitve podjetja Lestor pri obdelavi lesa ter končni postavitvi (pohištvo, ograje ...): 1200 h v 8 mesecih *45 €/h = 54.000 €	~ nobenega investicijskega stroška	1 (kmetijski nadzornik del)	210 (1 h na en delavnik v 10 mesecih)
2.2. Priprava obdelovalnih površin	~ stroški nakupa sadik in semen ter nakup orodja za obdelovanje površin	~ nobenih stroškov storitev	~ nobenega investicijskega stroška	1 (kmetijski nadzornik del)	588 (2 h na en delavnik v 14 mesecih)
				5 (kmetijski delavci)	1470 (5 h na en delavnik v 14 mesecih)
2.3. Postavitev parka z zeliščnim vrtom	~ stroški nakupa sadik in semen ter nakup orodja za obdelovanje površin	~ strošek storitve podjetja Lestor (lesene klopce, ograja) ter Velog (vgradnja solarnih svetilk)	~ strošek nakupa solarne razsvetljave podjetja Velog (1.700 € ena svetilka * 6 kom.)	1 (kmetijski nadzornik del)	294 (1 h na en delavnik v 14 mesecih)
				5 (kmetijski delavci)	588 (2 h na en delavnik v 14 mesecih)
2.4. Priprava pašnih površin za živali in nakup živali	~ strošek nakupa potrebnega orodja	~ nobenih stroškov storitev	~ podjetje Treven 200 € za postavitev zatočišč na prostem ~ podjetje Lestor 200 € za zaščitno ograjo ~ 30 krav: 27.000€ ~ 30 kokoši: 150 € ~ 10 prašičev: 2.000 € ~ 15 govod: 4.500 €	1 (kmetijski nadzornik del)	126 (1 h na en delavnik v 6 mesecih)
				5 (kmetijski delavci)	504 (4 h na en delavnik v 6mesecih)

3.1. Dogradnja gospodarskega poslopja	~ nobenega stroška materiala	~ strošek storitve podjetij Treven, Pirc, Plevnik, Lestor, Omega Air za dogradnjo, obnovo in opremljanje gospodarskega poslopja (+700m ² dograditi k staremu delu)	~ Nakup mlekarne (100.000 €) ~ Nakup bioplinske naprave (102.000 €)	1 (kmetijski nadzornik del)	672 (2 h na en delavnik v 16 mesecih)
3.2. Prenova turističnega dela ranča	~ nobenega stroška materiala	~ Fasada (16 cm debeline nanosa): 1900 m ² *36 €/m ² = 68.400 € ~ Streha: 1352 m ² *30 €/m ² = 40.560 € ~ Okna in vrata z recikliranim steklom: • 9 sob z 1 kom. Balkonskih vrat 1,3 m ² + okno 0,8 m ² • 7 sob z 2 kom. oken 0,8 m ² • 50 oken po celotnem hotelu 0,8 m ² • 5 vhodnih zastekljenih vrat • 20 "balkonskih" vrat v kozolcu	~ stroški postavitve lesenega kozolca	1 (turistični nadzornik del)	672 (2 h na en delavnik v 16 mesecih)
4.1. Ureditev okolice	~ strošek nakupa rož, trave ter materiala za obnovo otroškega igrišča	~ stroški storitev krajinskega arhitekta, električnih storitev, vodovodnih storitev	~ strošek solarne razsvetljave (1.700 € ena svetilka * 20 kom.) ~ strošek nakupa zunanjih zabojujnikov za ločeno zbiranje odpadkov (330€ en zabojujnik *25 kom.)	2 (nadzornika kmetijskega in turističnega dela)	84 (1 h na en delavnik v 4 mesecih)
				3 (2 kmetijska delavca + hišnik)	420 (5 h na en delavnik v 4 mesecih)
4.2. Opremljanje	~ stroški drobnega inventarja v western stilu	~ stroški podjetja Lestor za obdelavo in oblikovanje notranjega pohištva	~ stroški notranjih zabojujnikov za ločeno zbiranje odpadkov (80 € en zabojujnik)	1 (turistični nadzornik del)	126 (1 h na en delavnik v 6 mesecih)
				2 (turistična delavca)	882 (7 h na en delavnik v 6 mesecih)
4.3. Označevanje	~ nobenega stroška materiala	~ nobenih stroškov storitev	~ strošek lesenih tabel z vžganim napisom (10 € za eno tablo *50 tabel)	1 (turistični nadzornik del)	4 (4 h za oblikovanje napisov)
				2 (turistična delavca)	8 (za postavitev tabel po ranču)
4.4. Pridobitev ekološkega certifikata	~ nobenega stroška materiala	~ nobenih stroškov storitev	~ strošek celotne pridobitve Ekološkega certifikata	1 (vodja projekta)	420 (1 h na en delavnik v 20 mesecih)
				1 (kmetijski nadzornik del)	420 (1 h na en delavnik v 20 mesecih)
4.5. Pridobitev Znaka za okolje	~ nobenega stroška materiala	~ nobenih stroškov storitev	~ strošek celotne pridobitve Znaka za okolje	1 (vodja projekta)	420 (1 h na en delavnik v 20 mesecih)
				1 (turistični nadzornik del)	420 (1 h na en delavnik v 20 mesecih)
5.1. Priprava vsebin	~ stroški materiala za izdelavo jedilnih listov, turističnih prospektov ...	~ strošek spletne strani, strošek reklam (radio, TV, revije, časopisi), strošek	~ nobenega investicijskega stroška	1 (vodja projekta)	840 (2 h na en delavnik v 20 mesecih)

		pripravljanja vsebin (izobraževanja, jedilnik, organizacija dogodkov ...)		1 (koordinator)	420 (1 h na en delavnik v 20 mesecih)
				2 (vodja strežbe in vodja kuhinje)	168 (4 h na en delavnik v 2 mesecih)
5.2. Marketing	~ stroški promocijskega materiala, nagrade za nagradne igre ...	~ potni stroški za predstavitev projekta v Sloveniji in tujini	~ strošek jumbo plakatov (800 € en plakat *4 plakati)	1 (vodja projekta)	330 (2,5 h na en delavnik v 6mesecih)
				1 (koordinator)	504 (4 h na en delavnik v 6mesecih)
5.3. Pričetek obratovanja	~ nobenega stroška materiala	~ reprezentanca: strošek dneva odprtih vrat (pijača, hrana, animatorji, band, promocijski material ...)	~ nobenega investicijskega stroška	1 (vodja projekta)	30 (priprava na pričetek obratovanja)
				3 (koordinator + kmetijski in turistični nadzornik)	60 (priprava na pričetek obratovanja)
				2 (vodja strežbe in vodja kuhinje)	40 (priprava na pričetek obratovanja)
				19 (kmetijski in turistični delavci)	40 (priprava na pričetek obratovanja)

Vir: Manuela Drofelnik, 2018

2. PLAČNI RAZREDI

PRILOGA VSEBUJE: preglednico, v kateri so prikazani plačni razredi za izplačane bruto plače.

Preglednica 9: Prikaz plačilnih razredov za zaposlen kader

Plačni razred	Bruto plača (€)
1	1.000,0
2	1.050,0
3	1.100,0
4	1.150,0
5	1.200,0
6	1.250,0
7	1.300,0
8	1.350,0
9	1.400,0
10	1.450,0
11	1.500,0
12	1.550,0
13	1.600,0
14	1.650,0
15	1.700,0
16	1.750,0
17	1.800,0
18	1.850,0
19	1.900,0
20	1.950,0
21	2.000,0
22	2.050,0
23	2.100,0

Vir: Manuela Drofelnik, 2018

3. BRUTO URNA POSTAVKA

PRILOGA VSEBUJE: preglednico, v kateri so prikazane bruto urne postavke za določen kader, glede na bruto mesečno plačo in povprečno število ur v 1 mesecu.

Preglednica 10: Preglednica bruto urne postavke

Vrsta kadra	Bruto mesečna plača za 174 ur mesečno (€)	Urna postavka (€)
1. Vodja projekta	2.000,0	11,5
2. Koordinator/ tajnica	1.600,0	9,2
3. Kmetijski nadzornik del	1.600,0	9,2
4. Kmetijski delavci	1.050,0	6,0
5. Delavec v mlekarni	1.050,0	6,0
6. Delavec na bioplinski napravi	1.050,0	6,0
7. Turistični nadzornik del	1.600,0	9,2
8. Vodja strežnega osebja	1.300,0	7,5
9. Strežno osebje	1.050,0	6,0
10. Vodja kuhinje	1.300,0	7,5
11. Kuharji	1.050,0	6,0
12. Pomočniki kuharja	1.050,0	6,0
13. Čistilke	1.050,0	6,0
14. Hišnik	1.050,0	6,0

Vir: Manuela Drofelnik, 2018

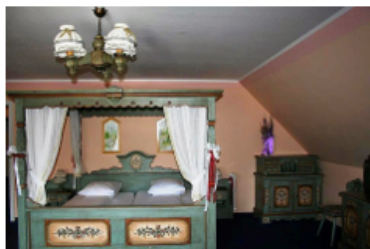
4. PROMOCIJSKA ZLOŽENKA

PRILOGA VSEBUJE: promocijsko zloženko Ekološkega ranča Burger, Veniše.

Le nekaj kilometrov od Nazarij, na obronkih prelepe prostrane Zgornje Savinjske doline, v središču neokrnjene narave, daleč stran od ponorelega sveta in mestnega vrveža, na zeleni planoti, obdani s širnimi gozdovi, gorami in prijaznimi ljudmi vas pričakuje Ranč Burger Veniše, ki je nagrajen s številnimi okoljskimi nagradami ter pridobljenim ekološkim certifikatom kot tudi z Znakom za okolje – »EU Marjetica«.

Ekološki hotel Burger s tremi zvezdicami, nudi 16 opremljenih sob v westrn in ekološkem stilu; 10 dvoposteljnih, 8 troposteljne in 3 enoposteljne sobe. Vse so opremljene s satelitsko televizijo, telefonom, mini barom, določene tudi z balkonom. V dve sobi je možno namestiti tudi dodatna ležišča, tako je skupaj na voljo 34 ležišč. Povsod je možen brezplačni dostop do brezžičnega interneta – WI AN

Ekološki Ranč Burger, Veniše

Lačja vas 22

3331 Nazarje

Regija: Savinjska

Telefon: +386 (0)41-785-458

Mail: info@ekoranc-burger.com

Spletna stran: www.ekoranc-burger.si

Ekološki
ranč
Burger,
Veniše

Ekološki ranč Burger, Veniše

www.ekoranc-burger.si

Se radi prepustite razvajati, od dobri hrani, pijači in v dobri družbi? Kolektiv natakarjev in kuharjev ter ostalega osebja Ekološkega ranča Burger je pravšnji, da se mu prepustite, kajti gotovo ne boste razočarani. V naši kuhinji vam poleg **klasičnih jedi in jedi po naročilu** pripravimo tudi jed za **prave gurmane**.

Seveda pa bi bil greh, da med obiskom ranča ne bi poskusili naše značilne jedi in, sicer Ekološki Burger, s **samimi ekološkimi sestavinami in konjskim mesom**.

Najstarejšo in gotovo eno **najpomembnejših tradicij Ranča Burger** predstavljajo konji. Vzreja, nega, dresura in vse ostalo, kar sodi k resnemu konjeništvu. Nudimo vam **prosto ježo v naravi** z inštruktorji – vodiči, namenjeno tako mlajšim kot tudi starejšim generacijam. Po želji pa vas na ogled prelepega naravnega okolja Ranča Burger in Zgornje Savinjske doline **popeljemo tudi s kočijo!** Seveda pa na našem ranču niso prisotni samo konji, ampak še **kopica ostalih živali**, kot so kokoši, prašiči, goveda, ovce, osel, koze in psi, ki vas vsi z veseljem pričakujejo.

Na podlagi vaših želja organiziramo in pripravimo vse za **poročna slavlja, piknike in praznovanja ob posebnih priložnostih**. Še poseben poudarek namenjamo prirejanju porok, saj je Ekološki ranč Burger s svojo romantično okolico pravi raj za uresničitev vaših sanj o nepozabni pravljici poroki.

Prirejanju vseh prireditev je namenjen **kozolec**, ki je primeren za vse letne čase in vremenske razmere, saj je **zastekljen z recikliranim steklom**. Kozolec glede na vrsto prireditve še dodatno opremimo in tako priredimo povsem določenemu namenu po vaši želji.

Prav tako pa v našem kozolcu potekajo različna **izobraževanja s področja ekološkega kmetovanja in turizma**, ki jih lahko obiščejo vse generacije. Več informacij o izobraževanjih prejmete na **spletni strani** (www.ekoranc-burger.si).